

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izdaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Kraljevi odposlanci — pozdravljeni!

Ljubljana, 9. novembra.

Danes ima bela Ljubljana, srce Slovenije, izredno priliko, da pozdravi najvišje predstavnike kraljeve vlade in sicer predsednika vlade, generala g. Petra Zivkovića, ministra pravde g. dr. Srškića, finančnega ministra g. dr. Šerljuga, ministra za gozdarstvo in rudnike g. inž. Serneca in ministra brez portfelja gosp. dr. Šveglja. Imenovani ministri so najodličnejši in najizrazitejši predstavniki sedanje kraljeve vlade, ki prihajajo k nam kot odposlanci Nj. Vel. kralja.

Slovenci jih kot kraljeve odposlance najiskrenejše pozdravljamo. Zdi se nam namreč, da to slovesno priliko porabimo, da zopet zatrdimo veliko ljubezen in vdanost, ki jo Slovenci gojimo do našega vzoisenega vladarja in njegove kraljevske hiše, ki je edina slovanska nacionalna dinastija. Naše ljudstvo je vzljubilo svojega vladarja in ga ljubi ter spoštuje tem bolj, čim večkrat ima priliko ga bližje spoznavati. Na njem občuduje njegovo neposrednost in domačnost, njegovo iskrenost in ljubeznjivost, ki jo kaže napram vsakomur in vedno. Občuduje pa narod na svojem vladarju tudi njegovo državniško modrost in previdnost ter ima polno zaupanje vanj. V najtežjih trenutkih našega skupnega državnega sožitja so se oči vseh zaupljivo obračale na našega kralja. V vihrji političnih bojev in notranje razvnanosti je bila vzvišena osebnost kralja Aleksandra tista mirna in pomirljiva točka, ki je ves narod navdajala z močjo in zaupanjem. Prosimo Boga, da bi naš ljubljani vladar imel vsikdar tudi dobre pomočnike in svetovalce.

Gospodje kraljevi ministri prihajajo med nas kot najvišji predstavniki oblasti naše

Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander I.

Predsednik kr. vlade gen. Peter Živković.

Dr. Stanko Šerljuga,
finančni minister.

Dr. Srškić,
minister pravde.

Ing. Dušan Sernec,
minister za gozdarstvo in rudnike.

kraljevine Jugoslavije in tudi takim velja naš iskren pozdrav in spoštovanje. Nam Slovencem je Jugoslavija definitivni dom in domovina, ki nas s Hrvasi in Srbi združuje v eno nerazdružljivo celoto. Tudi v najhujših političnih bojih preteklosti smo razumeli ostro ločiti med različnimi režimi in narodno državo, kateri pripadamo z vso dušo in srcem. Mi nismo nikdar poznali emigracije. Veselilo nas bo in želimo, da se obisk najvišjih predstavnikov naše kraljevine Jugoslavije na naši tako izpostavljeni zemlji razvije in tolmači kol velika in prisrčna manifestacija za našo skupno jugoslovansko državnost in naše skupne meje.

Gospodje ministri s svojim današnjim obiskom vrše prav posebno poslanstvo, ki jim je bilo zaupano od kralja samega. Naš kralj namreč želi, da se kraljeva vlada pouči o resničnem razpoloženju med narodom, da spozna njegove potrebe in da zasliši njegove želje. Na ponovnih sestankih z ljudstvom so ministri v tem smislu tolmačili svoje poslanstvo. Nas

mogli pozdraviti zastopnike naše narodne jugoslovanske vlade.

Prvi namen obiska gospodov ministrov pa je, kakor že omenjeno, da predvsem spoznajo gospodarske potrebe naroda. Te pač niso majhne. Velika gospodarska kriza, ki se vala čez ves svet, ne prizanaša niti naši državi in se še prav posebno občutno pozna v naši dravski banovini, kjer je vse gospodarstvo zgrajeno le na malem kapitalu. Položaj našega kmeta je silno težaven, zlasti ker je letošnja letina uničila toliko nad in pričakovanja. Gospodarstveni in kmetje bodo govorili svojo besedo in potožili gg. ministrom težave, ki tarejo naše gospodarstvo. Želimo in prosimo, da bi jih kraljeva vlada po najboljših močih upoštevala.

Obisk gg. ministrov naj bo prilika za odkrito, nepristransko izmenjanje misli in čustev, kar bo le v največjo medsebojno korist. Kraljevi odposlanci po stari slovenski šegi želimo prijetno bivanje med nami in da bi odnesli najboljše utise iz Slovenije.

Kriza lesne industrije

Belgrad, 8. nov. w. Lesna industrija se v naši državi nahaja radi ruskega dumpinga v krizi. Izvoz lesa je zastal in se velike količine lesa nahajajo v skladiščih. Zato se je Zveza industrijev z obširno vlogo obrnila na gozdarsko ministvo. V njej obširno razlaga krizo lesne industrije. Naš les se ne more plasirati v množini, v katerih se mora les po pogodbah posekati. Zato je treba te pogoje množine znižati. Industrijski bodo skušali sklicati anketo, na kateri bi se obravnavalo o ukrepih za ublažitev te krize. Ta anketa bi se sestala, čim bi se zbral in pripravil potreben material. To bi bilo po priliki v decembru ali januarju.

Dunajska vremenska napoved: Milo vreme, ki bo v severnih Alpah nekoliko moteno, v južnih Alpah pa bo ostalo nespremenjeno.

Zagrebska vremenska napoved. Prilčno stalno in jasno. Nekoliko spremenljivo oblačno. Milo.

Prihod ministrov v Ljubljano

Ljubljana, 8. novembra. AA. Danes ob 8.30 so prispeli v Ljubljano gg. ministri dr. Milan Srškić, inž. Dušan Sernec in dr. Ivan Šveglj v spremstvu g. dr. Svetislava Hodžere, šefa kabineta predsedništva ministrskega sveta, g. Todorovića, sekretarja kabineta predsedništva ministrskega sveta in Nikole Radovića, predstavnika centralnega presbiroja pri predstavniku ministrskega sveta. Ministre so na postaji sprejeli vršilec dolžnosti bana dravske banovine dr. Otmar Pirkmajer z načelniki oddelkov, predsednik občine dr. Dinko Puc, direktor ljubljanske železniške direkcije dr. Jakob Borko, bivši ministri Ivan Hribar, dr. Albert Kramer, Ivan Pucelj in Anton Sušnik, predsednik višjega deželnega sodišča Rogina in

državni tožilec dr. Grasselli ter mnogo uglednih meščanov. S postaje so se gg. ministri odpeljali na bansko upravo, kjer so imeli krajšo konferenco.

Belgrad, 8. nov. w. Predsednik vlade, general Peter Živković in finančni minister dr. Šerljuga sta z večernim brzovlakom odpotovala v Ljubljano.

„Do X.“ nad Amsterdamom

Amsterdam, 8. nov. AA. Veleletalo »Do X« je večeraj izvršilo polet nad mestom. Polet je trajal eno uro. Na letalu je bilo okrog 50 potnikov. Ogromne množice so se ustavljale po glavnih ulicah in trgih ter motrile precizijo in lahkoto, ki je z njima plulo veleletalo.

Dva kardinala umrla

Rennes, 8. nov. AA. Tu je umrl iznenada na izprehodu kardinal Charost. Pokojnik je bil škof Rennesa.

Milan, 8. nov. kl. Kardinal Alfonso Maria Mistrangelo, nadškof v Firenzi, je umrl večeraj ponoči na posledičnih operacijah. Bil je rojen pred 78 leti v pristaniškem mestu Savonna in je bil že z 20 leti delujoč duhovnik. Že 31 let je bil nadškof v Firenzi, l. 1900 pa ga je papež Leon XIII. imenoval za generala sklopipijanskega reda. Papež Benedikt XV. ga je imenoval l. 1915 za kardinala.

Angleži so se udali

Jeruzalem, 8. nov. q. Radi protesta židov iz vsega sveta je angleška vlada ukinila prepoved do seljevanja Židov v Palestino.

Ivan Švegl,
minister brez portfelja.

2 milijardi dolarjev zgube

New York, 8. nov. q. Tukajšnja borza je pomembno doživela črn dan, ki mnogo spominja na novembersko katastrofo lanskega leta. Dve uri je bilo trzišče prenapolnjeno s ponudbami papirjev. Industrijski in železniški papirji so bili zelo nizko pod tečajem. Prodanih je bilo 3.367.000 delnic. Zguba na tehajih znaša okrog 2 milijardi dolarjev. Govori se, da se je prodaja železniških papirjev izvršila na račun neke francoske finančne skupine.

Končni rezultat ameriških volitev

Pariz, 8. novembra. AA. Po zadnjih vesteh iz Washingtona so volilni rezultati tili: 218 republikancev, 216 demokratov, 1 neodvisen farmer. Na končni rezultati pa se bodo mogli doznati šele kasneje, ker so računi zelo komplicirani in še niso končani.

Washington, 8. nov. AA. Sedem vodilnih članov demokratske stranke, med temi bivši kandidat za predsedniško mesto Cox, bivši poslanik Davis, bivši predsednik senata Robinson, bivši predsednik poslanske zbornice Garner, predsednik nacionalnega odbora Raskov, so objavili sočasno izjavo o tem, da hočejo sodelovati z republikanci. Ta kooperacija naj bi veljala rednemu poteku poslov. Hkrati se obvezujejo, da se ne bodo zavzeli za revizijo nove carinske tarife.

New York, 8. nov. q. Demokrati list »New York Times« piše o demokratski zmagi pri volitvah, da Evropa misli, da ji bodo demokrate znižali njene dolgov. Toda Evropa mora nasploh vedeti, da je bil za časa vojne, ko so se delali ti dolgovi, predsednik republike demokrat.

Snowden odstopi?

London, 8. nov. AA. Časopisje je poročalo o ostavki neklih članov angleške vlade. Listi so imenovali ministre Snowdena, Alexandra, Wedgwooda in Benna, politični krogi, ki imajo stike z vlado, pa zamikajo te vesti, zlasti glede zadnjih dveh ministrov. Glede Snowdena je znano, da njegova naziranja niso popularna in da je znaten del njegove stranke proti tem naziranjem. Če bi pa došlo do demisije, je verjetno, da zasede njegovo mesto predsednik strokovnih organizacij Graham.

Rdeč dan v Romuniji

Bukarešt, 8. nov. q. Na obletnico zmage boljševizma so komunisti priredili v Romuniji rdeč dan. V Bukarešti so poskušali prirediti velike demonstracije. Policija pa je demonstracije zatrla in zaprla dva komunistična prvaka. V Kišinevu je hotelo 70 komunistov demonstrirati in delati nerede po ulicah. Policija pa je vseh 70 aretirala. Najtežje so bile demonstracije v Crnevidah. Komunisti so vprizorili na ulicah demonstracije, tako da je morala intervenirati policija. Pri tem pa je prišlo med komunisti in orožništvom do resnega spopada. Orožništvo je demonstrante razglo in prvake aretiralo, tako da se rdeči dan topot ni posrečil.

Soviati ubijajo

Varšava, 8. nov. kk. Dva beloruska kmeti sta pribežala čez poljsko mejo in pripovedovala poljski obmejni straži strašne stvari o bojih ruskih kmetov s sovjeti za kolektivizacijo zemlje. Tako je 300 kmetov napadlo in pomorilo cel oddelek ruske policije, ki je bil poslan za izvedbo kolektivizacije. Kmetje so potem skušali zbežati na Poljsko, napadli pa so jih močni oddelki GPU, ki je pobila vse kmete, tako da se je samo goril imenovanina dvema kmetoma posrečilo prekorčiti mejo.

V internacijo

Varšava, 8. nov. q. Predsednik ljudskih komisarijev ni poslan na odhiti, marveč v internacijo.

Italija ne bo dovolila...

Milan, 8. nov. kk. Poslanec Polverelli, znanj politik »Popolo d'Italia«, poroča o velikem oboroževanju v Franciji, ki gradi obmejne utrbe in oborožuje svoje zaveznike v vzhodni Evropi. Samo na italijanski alpski meji je zgradila Francija sedem velikih taborišč, ki od smeri Nizze omogočajo, da Francija lahko obkroži italijanske Alpe. Francija si hoče proti paktu Društva narodov zagotoviti prvenstvo na suhem in na Sredozemskem morju na škodo drugih držav. Italija pa nikdar ne bo dovolila takega položaja na Sredozemskem morju, ki bi omejeval njeno obrambo in ki bi oropal italijanski narod varnosti glede prehrane in politične neodvisnosti.

Stabilizacija pezete

Pariz, 8. nov. kk. »Journé Industrielles« poroča, da so priprave za stabilizacijo pezete končane in da njeno dobro stanje v zadnjih dneh že dokazuje prvo periodo stabilizacije. Stabilizacijski kurz bo znašal najbrže 40 za angleški funt.

Austrija pred odločitvijo

Dosedanje številčno razmerje strank — V pričakovanju

Dunaj, 8. novembra. AA. Kakor znano se vrše juvji parlamentarne volitve v Avstriji. Prejšnji parlament je bil razpuščen 1. oktobra t. l. to je pol leta pred potekom njegove štiriletnje dobe.

Avstrijski parlament sestoji iz 165 narodnih poslancev, ki se volijo v 25 volilnih okrožjih in sicer s tajno, neposredno in splošno volilno pravico. Aktivno pravico imajo vsi avstrijski državljani, ki so dopolnili 21 leto, medtem ko je prej veljal še zakon o aktivno volilno pravico od 20 leta dalje. Obvezna volilna pravica je samo v nekaterih deželah, kjer je glasovanje obvezno za deželne zbornice.

Jutri bodo volitve v avstrijski parlament in v deželne zbornice. Prejšnji parlament je imel 75 krščanskih socialistov, 71 socialnih demokratov, 12 velenemcev, 9 članov kmečke zveze. Za jutrišnje volitve pa so postavljene te liste: krščansko-socialna in heimwehrovska, deloma

skupne deloma ločene, lista heimatbunda, socialnih demokratov, narodnega gospodarskega bloka, kmečke zveze (tako imenovanega Schobrovskega bloka), demokratske stranke, centruna, narodnih socialistov (Hitlerjevcev), komunistov in Sidov.

Dunaj, 8. nov. kk. Zadnji vtis na predvečer volitev je ta, da se mir najbrže ne bo kalil. Na vprašanje pri vodstvih treh glavnih strank, krščanskih socialistov, socialnih demokratov in dr. Schobrovskega bloka se doznava, da oni ne pričakujejo velikih sprememb v sestavi narodn. sveta. Heimwehrovski blok se je v zadnjem momentu očitno nekoliko umaknil, dočim narodni socialisti agitirajo močno posebno po deželi. Dalje se zdi smatrat dr. Seipel, da bo v narodnem svetu dana potreba sodelovanja z dr. Schobrom, dočim je knez Starhemberg kot svojo zadnjo besedo ponovil rek: »Desni kurz se bo nadaljeval!« Vaugoin sam je v krščanskih socialnih večernih listih izdal

oklici: Volilni boj je sedaj končan. Samo resnično velika stranka, kakor je krščansko socialna s Heimwehrom, more rešiti Avstrijo pogubnega vpliva marksizma! — Vse stranke skrbijo za to, da bodo volilni lokali temeljito nadzorovani, ker se čuje, da se bodo oddajale tudi ponarejene glasovnice.

Volilni rezultati bodo začeli prihajati v centralo šele po osmi uri zvečer. Po dosedanjih izkušnjah prihajajo napovedne poročila iz alpskih dežel. Štetje glasov se bo toraj začelo šele v ponedeljek jutraj in je zadnjih vesti težko pričakovati pred 12. uro v ponedeljek.

London, 8. nov. kk. »Times« izjavljajo v uvodniku o volitvah v Avstriji: Italijanski fašizem je končno veljavno postal izvozni artikel. Ogrožanje parlamentarnega režima je povzročilo, da so volitve v Avstriji ostale onega tipa, ki se v Evropi vedno bolj pojavlja.

Agrarna konferenca v Belgradu

Poizkusilo se bo oživotvoriti dosedanje sklepe

Belgrad, 8. nov. m. V ponedeljek se bo v Belgradu pričela velika agrarna konferenca, ki je četrti te vrste. Ta konferenca je od vseh dosedanjih konferenc najvažnejša, ker bi na njej moralo priti do konkretnih sklepov o praktičnem izvozu sporazuma med agrarnimi državami. Prva konferenca se je vršila v Sinaji, druga v Varšavi, tretja pa nedavno v Bukarešti. Kakor dosedanje, tako se tudi belgrajske konference udeležijo zastopniki Madjarske, Romunije, Poljske, Bolgarske in Jugoslavije. Pričakuje se, da se bo na belgrajski konferenci storil poskus, da se najde konkreten temelj za izvajanje dosedanjih sklepov. Gre za to, ali so agrarne države na dani bazi pripravljene

za skupno in enotno akcijo radi zboljšanja cen agrarnih produktov ali ne. Že do sedaj so v posameznih državah organizacije, ki so se bavile s tem vprašanjem, kakor n. pr. pri nas Privilegirano izvoznisko društvo, v Rumuniji, Bolgariji in Madjarski pa slične organizacije. Vendar doslej te organizacije delajo vsaka zase in so direktni konkurenti. Zato se bo v Belgradu poskušala najti formula o skupnem nastopanju na inozemskih tržiščih, tako da bi bilo možno najti enotno ceno za agrarne proizvode. Do sedaj v tem pogledu ni bilo nobenih konkretnih rezultatov. Zato se z zanimanjem pričakuje belgrajska konferenca in se na njo stavijo precejšnje nade.

Odkritje spomenika hvaležnosti

Belgrad, 8. novembra. AA. Program svečanosti o priliki odkritja spomenika hvaležnosti Franciji je za ponedeljek 10. t. m. sledeči: Ob 8.20 sprejem francoskih gostov na postaji. Ob tem času pridejo delegati »Poilus d'Orient«. Ob 10.38 sprejem uradnih delegatov francoske republike. Ob 11.55 sprejem ostalih gostov. Pri sprejemu pred postajo bodo sodelovale korporacije, ustanove in meščanstvo. Ob 14.45 bo komemoracija na francoskem, nato pa na našem vojaškem pokopališču. Ob 20.30 bo priredila kraljevska vlada svečan banket v gardnem domu na čast gostom.

Belgrad, 8. novembra. AA. Ministrstvo za

Delo razorožitvene komisije

Nemški predlog glede odprave vojaških rezerv odklonjen

Zeneva, 8. nov. kk. V pripravljalni razorožitveni komisiji je bil danes odklonjen predlog nemškega delegata, grofa Bernsdorffa, da se naj omeji vsakoletni kontingent vojske in da se celotna službena doba tega kontingenta loči v aktivno in rezervno službeno dobo ter da se ne smejo klicati v vojaško službo oni, ki so že končali vojaško službeno dolžnost. Predlog je bil odklonjen z 12 proti 7 glasovom, 13 držav, med njimi Anglija, pa se je odtegnilo glasovanju. Za predlog so glasovali Holandska, Norveška, Švedska, Kitajska, Rusija, Kanada in Nemčija, proti so med drugimi glasovali Francija, Italija, Poljska, Turčija in Japonska, ki so uveljavljale, da bi vprašanje izvezbanih rezerv in način rekrutiranja v državah s splošno vojaško dolžnostjo za nekatere države lahko dovedlo do velikih krivic. Nasprotno pa je izjavil grof Bernsdorff, da se je sistem splošne vojaške dolžnosti v Evropi tako razvil, da je danes vsak

državljan od zibelke do groba obvezan k vojaški dolžnosti, radi česar bi pogodba, v kateri se ne bi vpoštevale izvezbane rezerve, ne bila vredna niti tinte, s katero se piše.

Nato se je začela razprava o poljskem predlogu, ki zahteva samo omejitve službene dobe brez ločitve glede aktivnega in rezervnega službovanja. Za poljski predlog so glasovali samo Romunija, Češkoslovaška in Švedska, dočim sta ga odklonili tudi Italija in Rusija. Litvinov je celo trdil, da ta predlog nima nobenega opravka z razorožitvijo. Potem se je v debati pokazalo, da je francoska delegacija sploh proti vsakršnemu šematiziranju konvencijskih določb, radi česar je tudi proti poljskemu predlogu. Pogoji službene dobe so v raznih državah tako različni, da jih ni mogoče spraviti na skupen imenovalec. Debata o poljskem predlogu se bo nadaljevala v ponedeljek.

„Naše meje so na Visli“

Veličastni prizori v francoskem parlamentu — Francoski poslanci svečano obnavljajo zvestobo svojim zaveznikom

Pariz, 8. nov. fr. Redko kedaj je Franklin-Bouillon žel tako izraziti uspeh v državnem zboru kot včeraj pri debati o zunanji politiki vlade. Ploškanje, ki je podčrtavalo njegove besede, se je polagoma širilo na levo in na desno, zajelo celo desnico in seglo daleč proti socialističnim klopek. Ko je dokazoval, da danes ni niti enega Nemca, ki bi odkritosrčno priznal meje, ki jih je zahtevala mirna pogodba, ko je našteval, kako se je Nemčija zahvalila za predčasno izpraznitev Porenja s tem, da je poslala v Koblenz 150.000 oboroženih članov militarističnih organizacij in da je izvolila nad sto neizprosnih hujskačev proti Franciji kot državne poslance, se je polastilo zbornice nepopisno razpoloženje. Poslanci so vstajali, ploskali stoji, in ko je Franklin Bouillon povabil svoje sodelavljane naj pomislijo kaj pomeni revizija nemške vzhodne meje ali kaj pomeni združitev Nemčije z Avstrijo ter jim zaklical, da Francija ne bo pozabila ne poljskih zaveznikov, ne drugih, ki kakor ona živijo in umrejo z versajskim mirom, je skoroda cela zbornica stala in prirejala govorniku dolge ovacije. »Naše meje niso ob Renu, naše meje so na Visli,« je vzkliznil, »in dokler se bomo držali te fundamentalne resnice v naši zunanji politiki, nas nikdo ne bo mogel več premotiti.«

Okrog Franklinovega imena se je torej zbrala parlamentarna večina, dogodek, ki je tako značilen za francoski državni zbor, kjer se delajo in razkrajajo večine v toku debate. Govornik je čisto v nasprotju s dosedanjim stališčem obmetaval Brianda z rožami, tako da je bilo vidno, da ga je hotel potegniti seboj v svojo večino ali pa ga prisiliti do tega, da se jasno izjavi za nasprotno politiko in tako samega sebe izpostavi nevarnosti, da bo strmo glavljen. Briand se je na ministri klopi potulil izredno srečnega. To so prav njegove politične situacije, kjer lahko pokaže svojo mojstrsko govorniško moč. Zbornica nestrno pričakuje njegovega nastopa na tribuni, ko bo poskušal razpeti bojno ozračje, ki je ostalo po Franklin-Bouillonovem govoru, in zasvirati svojo melodijozo pesem o miru, ki je še vedno napravila vtis na miroljubnega Francoza.

Poljska išče posoil'a

Varšava, 8. nov. kk. Finančni minister se pogaja s švedskim trustom za vzgialice radi podaljšanja poljskega vzgialičnega monopola, proti temu, da da trust novo posojilo v gotovini. Kreuger je stavlil zelo težke pogoje, po katerih se ima pogodba za monopol podaljšati za nadaljnjih 25 let, obenem pa se ima znatno zvišati cena za vzgialice. Za to je ponudil poljski vladi posojilo 30 milijonov dolarjev po 7 odstotkov, ki se more realizirati še pred volitvami v sejm, tako da se je pogajanja lahko končala v najkrajšem času.

Viharji in poplave v Franciji

Pariz, 8. nov. kk. Dosedanje slabo vreme je povzročilo velike poplave v raznih krajih. Celo Pariz je ogrožen. Reka Seine je dosegla že višino 4.15 m nad normalo. Pred izlivom reke Adour v morje pri Bayonneju je nasel na sipino italijanski parnik »Santa Rita«, ki je radi visoke vode zgrešil izliv reke in nasel na sipino. Moštvo je bilo rešeno, tovor in ladja pa sta zgubljeni.

Pariz, 8. nov. q. Nad Atlantikom in severno Francijo vlada zadnje dni strašno neurje. Zaradi neurij so reke izstopile. Seine je zelo narasla. Pri Biaritzu je vihar vrgel italijansko ladjo »Santa Rita«, 3000 ton, na neko skalo.

Angers, 8. nov. AA. Reka Loire je zelo narasla in poplavlja dolino med Saomuirom in Montjeanom. Prebivalci so bili prisiljeni takoj zapustiti domačije. Istofakto poročajo, da je narasla reka Maina, poplavlja obrežje, vdrila v kleti in se pojavila ponekod tudi v ulicah.

Bukarešt, 8. nov. q. Nad Črnim morjem vlada veliko neurje. Ob obalah je porušil vihar več hiš ter telefonske in brzojavne napelave. V Sinaji že dva dni sneži. V zapadni Romuniji pa je nasprotno izredno lepo vreme.

Ogromen ciklon

Pariz, 8. nov. kk. Nad otokom Poulo Condor, južno od Indokine, je divjal hud ciklon, ki je zahteval po prvih vesteh mnogo nad 100 smrtnih žrtev. Samo izpod razvalin porušene kazenske kolonije so potegnili nad 100 mrtvih trupel. Tudi v južnem delu indokinske celine je napravil vihar mnogo škodo. V kraju Camau je bilo 8 mrtvih, v St. Jacques pa celo 17. Mnogo hiš je podrl in skoro vse ribiške ladje so uničene.

Krvavi poboji v Indiji

London, 8. nov. kk. V okolici mesta Quetta ob severozapadni indijski meji so napadli domačini policijski avto. V boju je bilo ubitih 11 oseb. Tudi pri Calatu je bil krvav boj med policijo in domačini, v katerem je bilo ustreljenih 10 oseb.

Ceške železnice se podraže

Praga, 8. nov. kk. Železniški minister Mlčoh je danes v svojem ekspospezu objavil, da se bodo češkoslovaški osebni železniški tarifi zvišali. Pri tem je pripomnil, da bodo češkoslovaški osebni tarifi še vedno spadali med najcenejše tarife v srednji Evropi, tudi če se zvišajo za 20 odstotkov.

Angleško-amer.-jugosl. klub

Belgrad, 8. nov. w. Angleško-jugoslovanski klub je izrazil željo, da bi se njegovo delovanje raztegnilo tudi na prijateljske zveze z Združenimi državami Sev. Amerike. Na predlanskem obnem zboru je bila sprejeta ideja, da bi se ameriško-jugoslovansko društvo združilo z angleško-jugoslovanskim društvom v Belgradu. V začetku letošnjega leta se je sklenilo, da obe društvi fuzionirata v eno društvo. To se je sedaj te dni izvršilo in se odslej društvo imenuje Angleško-ameriško-jugoslovanski klub.

Belgrajske vesii

Belgrad, 8. nov. Upoko'ena s pravico na prejemke, ki jima pripadajo po letih službe, sta višji carinski kontrolor v Ljubljani Ivan Gamulin in glavni skladiščnik v Ljubljani Franc Jelen.

Belgrad, 8. nov. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra za trgovino in industrijo je upokojen načelnik ministrstva za trgovino in industrijo g. Steinmetz-Sorodolski.

Belgrad, 8. nov. m. Komisija strokovnjakov za načrt zakona o obrti je dokončala svoje delo. Zakon je v glavnem sprejet, kakor je bil predložen, in kakor je že »Slovenec« o njem svoječasno poročal.

★

Berlin, 8. nov. q. Na visoko glasbno šolo je bil sprejet 5 letni Pfeifer. Danes še ne pozna not, igra pa že najtežje komade. Računa se, da bo postal velik umetnik.

Pridobivaite novih naročnikov!

Ob jubileju štirih oračev in sejalcov

Redek praznik »Slovenca«^c in njegovega uredniškega jedra

Ivanka Anžič-Klemenčičeva, ki obhaja letos 30 letnico svojega urednikovanja.

Fr. Terseglav, ki je obhaja spomladi 25 letnico svojega vstopa v »Slovenčev«^c uredništvo

Fr. Kremžar, ki obhaja letošnjo jesen 25 letnico svojega vstopa v »Slovenčev«^c uredništvo.

Viktor Cenčič, ki obhaja te dni 25 letnico svojega časnikarskega delovanja.

Ob prelomu 19. in 20. stoletja je valovilo po Slovenskem zanimivo in živahno življenje, ki je naglo izpreminjalo vse dotedanje lice Slovenije. Topo, gospodarsko in socialno konservativno, politično pa reakcionarno meščanstvo se je na vsej črti umikalo z vodilnega mesta v našem narodu in na njegovo mesto so prihajale mase slovenskega ljudstva pod vodstvom mladega, s krščansko socialnimi in demokracijskimi idejami prežetega katoliškega gibanja. Kmet in delavec, ki sta bila do tedaj le objekti našega političnega in gospodarskega življenja, sta postajala v tistih letih njegov subjekt, vršilo se je globoko in široko prerajanje, pregrupacija in preorientacija vseh sil in vrednot na političnem, kulturnem, gospodarskem in socialnem polju.

Ker se zaradi tedanjih nedemokracijskih volilnih redov ljudske mase še niso mogle tudi na zunanje uveljavljati v političnem vrenju in ker gospodarsko ter socialno življenje in udejstvovanje normalno ne poznata hrupnih manifestacij, je prišlo vse to kipenje najprej in najvidnejše do izraza v kulturnem življenju. Romantičnega realizma liberalne generacije ni mogla več pomladiti tudi Govekarjeva injekcija iz tujine importiranega naturalizma, zato je postajal njeno literarno glasilo »Ljubljanski Zvon«^c vedno bolj osamljen in liberalizmu idejno popolnoma tuja, da celo sovražna mladina, slovenska moderna, se je zbirala rajši okrog tržaške »Slovenke«, zlasti ko je prevzela z novim letom 1900 njeno uredništvo komaj trindvajsetletna

Ivanka Anžičeva

in oprla svoj list takoj in odkrito na mlado modernost.

Ivanka Anžičeva je po rodu Ljubljanka. Zaradi prezgodnje očetove smrti se ni mogla bogve kaj izšolati, kajti že v rani mladosti se je morala ozreti po zaslužku kot zasebna uradnica. Tu se je seznanila s tovarišico — Zofko Kvedrovo. Ker je Anžičeva že od otroških let strastno brala vse in poizkušala že v Lichtenthurnovem zavodu s pisateljevanjem (kot 16letno dekle je napisala celo dramo »Julij in Delac«), je bila seveda od dve leti mlajše pisateljice, feministke, emancipiranke in bohemke Zofke takoj vsa očarana. Zofka je kmalu nato odšla v Trst za upravnico »Slovenke«, ostala z Ivanko v prijateljski korespondenci, jo pridobila za sodelovanje pri »Slovenki«, seznanila z mladimi literati, ki so sodelovali pri tem prvem »glasilu slovenskega žensstva«^c in s tem dala tudi povod, da so ob priliki demisijske prve urednice, Marice, ponudili uredništvo Anžičevi. Ta je ponudbo sprejela, odšla v Trst, se tam kmalu poročila z urednikom »Edinosti«, Fr. Klemenčičem, in vodila »Slovenko«^c še tri leta, dokler je niso razne okoliščine ugonobile. Pod Ivankinim uredništvom je postala »Slovenka«^c čez noč torišče vseh mladih talentov (Cankarja, Zupančiča, Dermote, Kvedrove, Prijatelja, Medveda, Sorlija itd.), ki sta jih odbijala od »Zvona«^c liberalna besednika Askerc in Govekar, obenem pa znala pridobiti v krog svojih sotrudnikov tudi Hrvatce (Marjanovič i. dr.) in Srbe (Joković). Ker so vladali tedaj v nekaterih katoliških krogih glede umetnostnih vprašanj še precej konservativni nazor, liberalce je pa razburjala odločna moderna in socialna linija lista, je razumljivo, da je vzbujala »Slovenko«^c v vsej tedanji slovenski javnosti mnogo hrupa, toda danes lahko že objektivno ugotovimo, da je »Slovenka«^c v literaturi pogumno utiravala zmagosni pohod naše moderne, sicer pa pri nas prva in neustrašeno zastopala načela na naravnih in etičnih temeljih slonečega feminističnega, kakor sta ga učili največji feministični ideologinji H. Lange ter G. Bäumer, ki ju še danes visoko čišla tudi katoliško žensstvo.

Komaj je »Slovenka«^c prenehala (s koncem 1. 1903.), so se pa začeli tudi v našem domačem političnem življenju burni dogodki. Na Hrvaškem je divjala Khuen-Hedervaryjeva strahovlada, v državnem zboru so postajale vedno glasnejše zahteve po splošni in enaki volilni pravici, a v osrednji slovenski deželi, na Kranjskem je prikipel boj med liberalno in

Katol.-narodno stranko do vrhunca, ki ni našel svoj izraz le v ljuti obstrukciji v kranjskem dež. zboru, temveč tudi v presurovi medsebojni časopisni gonji in v številnih pretepih po vaških političnih shodih. Liberalci so skušali s tem, da so ljuto nastopali proti demokracizaciji, ohranili svoje politično posestno stanje, Katol. narodna stranka je pa vodila proti njim pravo križarsko vojno. In ravno za časa tega najsrdečjšega političnega meteža je vstopila v uredništvo »Slovenca«^c mlada, sveža in z vsemi najodličnejšimi časnikarskimi kvalitetami obdarjena sila

France Terseglav

Terseglav je bil rojen sicer v Ljubljani (1882. l.), toda mladostna leta je preživel v Pulju, gimnazijo doštudiral v Kranju in v Ljubljani, nato pa vstopil v bogoslovje, ki ga je zapustil skoro tik pred posvečenjem, da se posveti namesto dušnemu pastirstvu poklicu katoliškega časnikarja. Bilo je to koncem spomladi l. 1905. Jeseni je moral odriniti sicer za eno leto k vojakom, toda ker je služil v Ljubljani, je kolikor toliko sodeloval pri listu tudi v teh mesecih, po doslužitvi enoletnega vojaškega roka se je pa seveda takoj zopet vrnil za svojo uredniško mizo, izza katere ga je iztrgala potem za celih šest let šele splošna mobilizacija l. 1914.

Terseglav že ob svojem vstopu v »Slovenčev«^c uredništvo ni bil novinec, kajti s prvo večjo in podpisano razpravo »Essay o hrvaški in slovenski modernosti«, se je bil pojavil že v prvi številki »Katoliškega obzornika«^c l. 1904. in tej razpravi je sledila potem naslednje leto istotam »Pravi in nepravni monizem«. Torej: lepa knjiga in filozofija, katerima je ostal potem zvest do današnjega dne, ju spremljal in negoval z največjo ljubeznijo, čeprav ga je časih časnikarski poklic popolnoma okupiral. Ob prvi si je izbrusil svoj sijajni slog in pozlahtnil svoj estetični čut, ob drugi se pa razvil v globokega misleca, moža, ki tudi v najhujšem in najpikarejšem dnevnem vrvenju ne izgubi izpred očii svetosti načel. Čeprav je našel Terseglav ob svojem vstopu v »Slovenčev«^c uredništvo za tamošnjimi uredniškimi mizami že globoko resnega in stvarnega žitnika, nenadkriljivega političnega debaterja in polemika Lampeta in menda doslej najboljšega slovenskega reporterja Štefeta, je zavzel vendarle hitro odlično mesto, list s takim uredniškim osebjem je pa seveda daleč prekašal vse svoje slovenske konkurente.

S takim glavnim glasilom je potem Katol. narodna stranka lahko bojevala in tudi zmagoslavno dobojevala svoj politični boj. Pod vodstvom slovenskih katoliških poslancev je bila izbojevana najprej splošna in enaka volilna pravica za dunajski parlament, a v domovini je stranka sama strla liberalno in nemško oligarhijo v kranjskem dež. zboru ter vzela deželno upravo v svoje roke.

In ravno v mesecih, ko je bil dobojevan ta poslednji odločilni boj, je vstopila (meseca oktobra 1908) v »Slovenčev«^c uredništvo tudi nekdanja urednica »Slovenke«^c — Ivanka Anžič-Klemenčičeva. Že takoj po ukinitvi »Slovenke«^c ji je bil dr. Žitnik ponudil uredništvo sličnega ženskega lista, ki bi ga ustanovila njegova stranka v Ljubljani, toda mlada žena je bila za enkrat še prepolna razočaranj ob »Slovenkini«^c smrti, zato je odklonila in je raje odšla v Istro, kjer je prevzel njen mož službo tajnika velike občine Dekani. Tu sta ostala oba dobra štiri leta, toda časnikarska kri je zgrabila spomladi l. 1908. Klemenčiča nazaj v njegov prvotni poklic (topot v »Slovenčev«^c uredništvo) in jeseni istega leta mu je sledila potem še soproga Ivanka ter ostala tu nepretrgano do današnjega dne.

Tako sta se sestala pred dva in dvajsetimi leti v »Slovenčev«^c uredništvo dva izmed naših današnjih jubilarov ter preživljala potem skupaj vse lepe in trpke dneve svojega lista. Veliki in odločilni domači politični boji so bili sicer definitivno končani v prid SLS, vendar je bilo v naslednjih letih še mnogo neokusnega prerivanja, ki je žal skoro neizogibni spremljevalec političnega življenja in tekmovanja v majhnih in ozkih razmerah. To-

da na obzorju so se od jugovzhoda že pojavljali predhodniki novih, velikih dogodkov. Z aneksijo Bosne in Hercegovine je buknilo z vso silo na dan tako dolgo dušeno jugoslovansko vprašanje, ki je odslej brez prestanka pretresalo temelje monarhije do balkanske in svetovne vojne, ter končno tudi zrušilo trhljo Habsburško stavbo. Časnikarstvu je pripadala v teh, za Jugoslovane usodnih letih prevažna naloga dati ljudstvu pravilno politično orientacijo. In da je storil v tem pogledu »Slovenec«^c kot prvo in edino merodajno glasilo slovenskega ljudstva več kot svojo dolžnost, gre poleg Kreku in Žitniku zasluga predvsem našima dvema jubilaroma, Terseglav je pisal vprav zgodovinske uvodnike, v polni meri izrabljajoč veliko avstrijsko tiskovno svobodo, Klemenčičeva je pa z največjo ljubeznijo eksceptirala vse jugoslovanske liste, prevajala še danes nepozabljena izvirna poročila z balkanskih dežel, s kakršnimi se morda ni mogel ponasati noben drug avstrijski list, razen tega je pa napisala tudi lepo število lastnih člankov in razprav.

Nikakor pa seveda ne moremo in ne smemo pozabiti tudi na ogromno delo, ki ga je izvršil Terseglav v teh letih med našo mladino. Na pohodu je bilo Orlovstvo in to je našlo v Terseglavu svojega prvega velikega ideologa, ki je začel z »Zlato knjigo«^c in »Mladostjo«^c vzgajati popolnoma nov rod slovenske mladine, tiste orlovske mladine, ki si je potem pridobila največ zaslug zato, da je v slovenskem ljudstvu tako triumfalno zmagala dr. Krekova politična koncepcija. Bila je to zlata doba smotrenega vzgajanja novega slovenskega rodu, v katerem sta katoliška in slovenska zaveza zasidrani za vedno in ki se bosta podedovali še na otroke otrok.

Medtem ko se je vršilo navedeno globoko prerajanje v osrednji slovenski pokrajini, na Kranjskem, pa niso spale tudi obroke slovenske dežele. Najživalnejše življenje je valovilo zlasti na Stajerskem in na Gorickem. Tu je imela stara, katoliško-liberalna sloška struja pri starejšem rodu še precejšnjo oporo, toda mladi, v dr. Krekovi krščansko-socialni šoli vzgojeni rod je bil že ves na zmagoslavnem pohodu, da si deželo osvoji in jo preobrazi po kranjskem vzgledu. In eden najpožrtvovalnejših delavcev tega mladega rodu je bil naš tretji današnji jubilar.

France Kremžar

Doma iz kmetijske hiše (* 1885) v litijski okolici, je študiral g/mnazijo in maturiral leta 1903. v Ljubljani ter se nato otepal nekaj časa z bedo in pomanjkanjem kot jurist na Dunaju. Že prihodnje leto je bil prisljen poiskati si lastnega kruha, ki ga je našel pri — »Slovenec«^c, izprva v upravi, nato kot korektor, jeseni l. 1905. pa kot član uredništva. Jeseni leta 1906. je pa prošil dr. Gregorčič iz Gorice Kreka, naj mu preskrbi kakega urednika za njegovo »Gorico«^c in »Primorski list«. Krek je takoj odvedel Kremžarja v Gorico, kjer je postal stalni goriški dopisnik »Slovenca«, obenem pa še urednik Gregorčičeve »Gorice«^c in »Primorskega lista«. Ker sta vzbujala Gregorčičevo absolutistično postopanje in pa njegova politična taktika vedno večji odpor mladih, je prišlo že v prvih letih Kremžarjevega urejevanja obeh Gregorčičevih glasil do izprva tihega, nato pa vedno odkritejšega razdora med staro Gregorčičevo in mlado krščansko-socialno strujo. S to je bil z vso dušo in z vsem srcem tudi Kremžar, zato je jeseni l. 1908. zapustil Gregorčičevo službo. Čeprav je bilo jasno, da ga čaka v Gorici za enkrat pravo pravcato pomanjkanje, je vendarle odklonil dr. Verstovškovo vabilo, v katerem mu je ta ponujal dobro plačano uredništvo ustanavljačje se mariborske »Straže«. Več kot leto dni je živel v Gorici zgolj od skromnega honorarja za sodelovanje pri »Slovenec«^c in »Domoljub«^c, vendar je posvetil vse svoje mlade in krepke sile silnemu organizatoričnemu in propagandnemu delu, ki ga je vršila v tistih časih mlada krščansko-socialna struja na Gorickem in katerega globoki vpliv se jasno kaže še danes med našim goriskim ljudstvom, ki ne klone

vkjub najstrašnejšemu italijanskemu pritisku. To gibanje, katerega najagilnejši propagator je bil ravno Kremžar, se je širilo s tako elementarno naglico, da je bilo mogoče osnovati že z novim letom 1910 lastno glasilo »Novi čas«, katerega uredništvo je prevzel Kremžar. S tem je dobil ves ta solnčni in Goricanom nepozabni pokret svoj organ in vse je čakalo le še novih volitev, ki bi dale deželi gotovo tudi na zunanje docela novo politično lice. Mesto teh je izbruhnila vojna, ki je vtaknila v vojaško suknjo najprej našega jubilara, nekaj tednov po italijanski vojni napovedi pa zadušila še njegov toliko obojetajoči list.

Mnogo težje in neugodnejše za razvoj katoliškega političnega gibanja so bile pa prilike v Trstu, ki je živel sploh vedno nekako samosvoje politično življenje. Manjšinski položaj tamošnjih Slovencev je vzgojil pri njih nekako tradicionalno slogaštvo, zastopano po političnem društvu »Edinost«^c z istoimenskim glasilom. Šele v zadnjem desetletju pred svetovno vojno so začeli pljuskati valovi razburkanega političnega vrvenja iz sosednjih dežel tudi na Tržaško in med neznatno peščico mlajše duhovščine se je pojavila struja, ki je stremela glede na kričeče potrebe velikega pristaniškega mesta in glede na prikrit liberalni značaj »edinjstva«^c za ustanovitvijo jasno opredeljenega slovenskega krščansko-socialnega gibanja po Kranjskem in goriskem vzoru. Prvi rahel tozadevni zunanji pojav je bil štirinajst dnevnik »Družinski prijatelj«, ki ga je ustanovil l. 1904. kaplan Ukmar, a takoj za tem so začeli misliti na lasten politični tednik. K temu je bil povabljen poleti l. 1905. naš četrti jubilar

Viktor Cenčič

Cenčič je kamniški rojak (* 1885), sin tamošnjega nadučitelja. Gimnazijo je študiral v Kranju in v Gorici. Počitnice l. 1905. je preživel pri svojem prijatelju v Jelšanah in sprejel tu vabilo, naj vstopi v uredništvo snujočega se kršč. soc. tednika za Trst. Ker so priprave zanj napredovale prepočasi, je našel Cenčič za enkrat (jeseni 1905) zaposlenje pri svetoivanjski posojilnici, obenem je pa postal tudi glavni sotrudnik Ukmarjevega »Družinskega prijatelja«^c in začel dopisovati v »Slovenec«^c. Ustanovitev tednika se je zavlekla še celi dve leti — med tem se je vršil še III. kat. shod in ustanovilo se je Kat. tisk. društvo za Trst — ter se urednišča šele z novim letom 1909. dali so mu ime »Zarja«^c in njegovo uredništvo je prevzel Cenčič.

Prvi polet mladega slovenskega kršč. soc. gibanja in njegovega glasila je bil tudi na Tržaškem jako žilav in borben, čeprav po svojem obsegu še skromen. Peščica navdušenih posameznikov s Cenčičem vred se je z vso silo vrgla na snovanje prosvetnih organizacij, ustanovili so Slov. kršč. soc. zvezo za Trst in okolico (vse priprave za njeno osnovanje je vodil Cenčič) in po tržaški okolici ter severnem delu Istre so pridno prirejali shode in zborovanja, ki so bila časih jako burna. Udeleževali so se jih razen tržaškega Cenčičevega kroga pogosto tudi kranjski govorniki, kakor Lampe, Terseglav, Moškerc, Gostinčar i. dr. S tem se je začel neizgibni proces delitve duhov tudi na doslej »edinjaškem«^c Tržaškem in v Istri, vendar tu iz raznih vzrokov ni napredovala tako hitro kot po drugih pokrajinah. Z odhodom škofa dr. Nagla na Dunaj je izgubilo celo svojega najmočnejšega podpornika, kar je povzročilo, da se tudi »Zarja«^c za enkrat še ni mogla vzdržati in je kmalu po njegovem odhodu tudi ugasnila.

Cenčič je čutil to že poprej in zato na zimo l. 1908. tudi sprejel dr. Verstovškovo vabilo k ustanavljanju se mariborski »Straži«. Tako se je preselil z novim letom 1909 v Maribor, kjer je prevzel uredništvo navedenega dvodnevnika, razen tega je pa še sodeloval pri »Slov. Gospodarju«. Toda po svoji naravi mirni in neborbeni Cenčič se ni mogel prav živeti v tamošnji politični borbi in v sitnosti, ki jim je v takih okoliščinah neizogibno izpostavljen urednik izrazito politično borbene lista, zato

* Glej Erjavčev »Zgodovino katol. gibanja na Slovenskem«.

V STAROSTI SE MORAMO HRANITI Z LAŽJO HRANO,

ker je v starosti oslabela moč prebavnih organov.

OVOMALTINE

ima veliko redilno vrednost v malem obsegu, prijeten okus, pa ne obtežuje želodca.

Dobiva se povsod: velika škatlja Din 56— srednja škatlja Din 32—, mala škatlja Din 16—

je vztrajal na tem mestu le eno leto. Na dr. Kremo posredovanje je bil sprejet po novem letu 1910 v zadružni tečaj, ki ga je priredilo poljedelko ministrstvo na Dunaju. nato je pa prevzel službo pri poslovalnici Gospodarske zveze v Trstu. Toda v Trstu tudi to pot ni ostal nad leto dni. Poslovalnica je morala likvidirati, Cencič je pa odšel spomladi 1. 1911. v Ljubljano ter vstopil v pisarno novonastanovljene »Slovenske Stražice«. Njen tajnik je bil tedaj štefe in ta je pripadal Cenciču dan za dnevom svežaje listov in nakopisov, tako da je že tu delal skoro več za »Slovenec« kot pa za »Slov. Stražo«. To je trajalo dobra tri leta, do izbraha svetovne vojne. Ker je moral odrihati urednik Terseglav že s prvimi dnevi mobilizacije pod orožje, je zasedel tako izpraznjeni uredniški stolec Cencič ter ostal na njem do današnjega dne.

Tako sta se sešla ob pričetku svetovne vojne v »Slovenec« uredništvo torej še Klemenčičeva in Cencič. Kremenar je vztrajal tudi prve mesece vojne še pri goriškem »Novem času«, Terseglav je odrihal na galske boje poljane, Klemenčičeva in Cencič sta se pa otepala s svojimi uredniškimi tovariši z avstrijske cenzuro in sodelovali list med nečestitimi Scilicetami in Kanibdami. Na Cenciču je ležala skoro vsa peza tehničnega urejevanja. Klemenčičeva je pa kot urednica gradila vojaških pisem in dopisov vršila delo, katerega daleko težji pomen more danes le malokdo še prav oceniti, kajti kot iskrena Slovanka že od detinskih let je preprečila marsikako hudo nesrečo. Prva tri leta vojne je bilo vse uredniško delo vzpelo drakonske cenzure do znanja mecer mehanizma, z obnovitvijo parlamentarnega življenja je pa postalo vnovič važno, prevažno, kajti časopis je v tej dobi igral v ljudstvu vlogo, kakor morda še nikoli poprej in nikoli pozneje. Odtlej bi bilo podrobneje opisovati tudi to dobo, ki je še v živem spominu nas vseh. Kakor že nad dve desetletji, je bil tudi v zgodovinski dobi 1917-18 »Slovenec« vodilni in edino merodajni glasnik stremeljen slovenskega ljudstva, katerim je dajal prvo obliko dr. Krek; za njim sta pa tako nepozabno upravljala njegovo politično dedščino vladika dr. Jugič in dr. Korosec. K temu edinstvenemu osvobodilnemu gibanju sta prispevala svoj iskren obolus tudi naša dva jubilara, ki sta bila v tedanjem vremenu večkrat tudi po dlje časa sploh glavna stebra lista. Enako ne bomo opisovali tudi prevrata, ki je zalotil našega tretjega jubilara, Kremenarja, v vojaški sukni na Dunaju. Ta je bil še tudi kot vojak stalni »Slovenec« sotrudič, dlje časa celo parlamentarni poročevalec, zato je bilo popolnoma naravno, da je odšel po zlomu monarhije naravnost domov, t. j. v »Slovenec« uredništvo. Tako je manjkal v »Slovenec« družini za enkrat iz naše četvorice le še Terseglav, ki se je nahajal tedaj že četrto leto v ruskem ujetništvu. Dan za dnem, mesec za mesecem so ga pričakovali roditelja in njegovi številni prijatelji, končno je prišla 1. 1920. nenadoma tudi od njega vest, da se vrača iz daljne Sibirie.

Presveči so se dogodki zadnjega desetletja, da bi mogli pravilno in objektivno oceniti delo naših štirih jubilarov v teh letih, ko so se končno vsi sešli v »Slovenec« uredništvo ter tvorili odlejš jedro njegove redakcije. Zadnjih deset letnikov našega lista je v glavnem njih delo in — naj se nam ne očitajo neskrupulnost — tudi njih najlepše izpričevalo. Globoko smo namreč prepričani, da bo bodoči kulturni in politični zgodovinar našega naroda ugotovil, da se je list vseskozi ter več kot čisto in neustrahovano boril za svoje tri osnovne ideje: katoliško, slovensko in demokratično. Prav tako ni še danes čas, da bi mogli pravilno oceniti tudi njih obsežno izvenstanovsko delo. Kakor že pred vojno, tako je bil večnomladni Terseglav tudi v zadnjem desetletju vodilni ideolog naše mladine in katoliškega delavskega gibanja, Klemenčičeva je polagala idejne temelje naše ženske organizacije, Kremenar se je udeleževal v političnem in delavskem gibanju ter deloval več let kot poslanec bivše narodne skupščine, Cencič je pa poleg svojega ožjega poklicnega dela urejeval še nekdanji »Večerni list« in sedanji »Slovenski list«, Daj Bog, da bi tudi prihodnji svoj jubilej praznovala vsa četvorica s svojo sedanjo tvorno silo in da nam bo tedaj dana prilika podrobneje osvetliti in oceniti še njih veliko povojno delo.

Že iz povedanega je pa jasno razvidno, da tvori vsak izmed naših štirih jubilarov močno individualnost zase, osebnost, ki je v prav znatni meri sooblikovala politični, kulturni in socialni obraz našega ljudstva v zadnjem četrtnem letju, osebnost, ki jo bo moral ne samo imenovati, temveč tudi podčrtati vsak zgodovinar te dobe našega naroda. Po vsej pravici praznuje tedaj njih jubilej z njimi vrod tudi naš list, ki si šteje v čast, da tvori še danes jedro njegovega uredniškega oboja taka četvorica.

Sanoform

Izvrstno toaletno in čistilno sredstvo se dobi v vseh lekarnah in drogerijah.

Do morja po lastni zemlji

Zveza Slovenije z morjem z domačim posojilom! - Želja g. predsednika vlade

Ljubljana, 8. novembra.

Železniška konferenca na Sušaku dne 6. julija t. l. je zopet jasno dokazala, kako neobhodno potrebna nam je ta zveza. Enotni nastop gospodarskih krogov Dravske in Savske banovine je v vsej državi in zlasti na merodajnih mestih napravil silen dojam. In to je docela naravno. Saj tukaj ne gre za kako majhno stransko progno, ampak za veliko prometno žilo, ki naj veže naša dva centra — Ljubljano in Maribor — z morjem. Da še več! Gre za naš Jadransko, za Sušak, za Maribor, Kraljevo, za naše luke torej, kajti naše gospodarstvo naj hrani naša pristanišča ter jim pomaga do razvoja in procvita. Naloga vsakega gospodarja je, da svoje gospodarstvo spravi v harmonično celoto. Tembolj je to naloga države same. Kako pridemo

do tega, da v borbi med severnimi pristanišči na eni strani in pa Trstom ter Roko na drugi strani podpiramo zadnji dve pristanišči samo zato, da gre tranzitni promet skozi Slovenijo v italijanska pristanišča, ki imajo radi tega največ koristi. Zakaj naj bi ne šel tranzitni promet po naši zemlji v naša pristanišča? To vprašanje je imperativna zahteva pametnega gospodarstva, ki počna na to edino pametno odgovor: Brez odloga graditi!

Cez 80 milijonov dinarjev dajemo na leto tujim pristaniščem samo zato, ker v dobi celih 11 let nismo zgradili proge, ki stane komaj nekaj čez 200 milijonov Din. Je neverjetno, da se v očiglednih dejstvih ni prej kaj pozitivnega storilo. Toda novi čas nam je vili tudi novo nado.

G. ministrski predsednik Živković Peter je

izjavil deputaciji akcijskega odbora za zgraditev železniške zveze Kočevje—sušaka progno, da je njegova želja, da se ta progno zgradi z domačim posojilom. Radi tega se je imenovan odbor obrnil na zvezo denarnih zavodov v Zagrebu in včeraj je dostavilo isti dopis tudi Društvo bančnih zavodov v Ljubljani. Banke naj bi v obliki državnega posojila financirale gradbo. Potrebna vsota 250 milijonov Din bi se imela amortizirati v 15 do 20 letih. Ker je okrog 80 milijonov Din principijelno že zagotovljenih, mislimo, da bodo ostale naše in zagrebške banke z vso uvidevnostjo stvar podprle. V današnji splošni stagnaciji bodo banke jako blagodejno vplivale na splošno delavnost, če dajo denar v take svrhe. Naša glavna želja pa je, da pridemo čimprej do morja po lastni zemlji.

Najboljša Amerika - rodna gruda

K današnji izseljenski nedelji

Ljubljana, 9. novembra.

Slovene, tvoja zemlja je zdrava, za pridne nje lega najprava. Sreča te išče, um ti je dan, najdeš domov, če nisi zaspan!

Danes je izseljenska nedelja. Družba sv. Rafaela v zaščito slovenskih izseljencev je sprožila misel, da jo proslavimo. Vsaj en dan, en sam kratek dan v letu naj se vseh narod zdravi iz brezbrzičnosti in mrtvila in naj posveti vso svojo ljubezen in skrb izseljencem!

Kakor nemastljiva zver je tujina. Tisoče in tisoče bratov in sester nam je pogoltnila, da nam jih ne vrne več. In kakor neozdravljiva bolezen kuga je izseljenstvo, ki se širi med našim ljudstvom z obupno brzino in terja čedalje več žrtev. Lahkomišljena domišljija čara ljudem zlate gradove v oblakih tujine. Tisoči in tisoči so že zakopani za temi gradovi, tisoči in tisoči so že spoznali svoj strahoto razočaranja — in še se oči tisočih obrnajo v ono smer...

Koliko naših izseljencev liti v tujino iz resnične potrebe? Poznavatelj našega izseljenstva trdi, da je 75 odstotkov, ki bi bili doma našli boljše srečo, kakršni so naši v tujini. Koliko otihi, ki so se izselili v Ameriko, smo že slišali govoriti, da bi našli doma boljše »Ameriko«, če bi tudi in toliko trpeli, skrbeli in delali kakor v tujini. In koliko večjim nevarnostim je podvrženo delo v tujini! Nešteto žrtev so že zahtevale razne nesreče po tovarnah, rudokopih in plavilih...

In kolikim je tujina v moralno propasti! V tujini je toliko priisk, tako vabljenih in zapeljivih; človek je slab, tam ni sv. zakramentov, ni dobrih staršev, ne žene, ne slovenskega duhovnika, ki bi svaril. Kako strašno pogosto zabredejo v moralno blato naši izseljenci, poročajo naši slovenski izseljenski misijonarji... Slučaj iz »Slovenca« o slovenskem dekletu »Srečici« v belgijskem nemoralnem blatu v turških tlačah... Slučaj srbskega pisatelja, ki opisuje, kako si srbska premožna družina najema slovensko dekle, da je spolna igrača njih sinu... In posledice tega življenja? Spolne bolezni, norost, nesrečna smrt...

In kakšna neprecenljiva škoda za naš narod je izseljenstvo? Naše najboljše moči gredo v tujino bogatiti tuje narode.

Slovenci do zadnjega časa nismo svojega izseljenstva razumevali in ga skoraj popolnoma zamenjali. Negledna vrsta jih je, ki so nam zatonili izpred oči in se izgubili po raznih delih in deželah sveta. Toda ali smo se mi kdaj izpraševali žalostni in prestrašeni: Kam gredo ti tisoči? Kaj jih čaka v tujini? Kako se jim godi? Ali imamo mi do njih kake dolžnosti? Ali niso morda več naši, ko so odšli čez mejo? Je res naša kri samo voda, mrzla voda?

Naj bi vsaj današnja izseljenska nedelja rodila v tem pogledu nekoliko sadu! Klic — »ne v tujino! Ostanimo doma! Išimo svoje sreče najprej na rodni gradili — mora v najsišnje plasti naroda!

Družba sv. Rafaela se zato na današnji dan obrača na vse rodoljube in ga skoraj popolnoma zamenjali. Negledna vrsta jih je, ki so nam zatonili izpred oči in se izgubili po raznih delih in deželah sveta. Toda ali smo se mi kdaj izpraševali žalostni in prestrašeni: Kam gredo ti tisoči? Kaj jih čaka v tujini? Kako se jim godi? Ali imamo mi do njih kake dolžnosti? Ali niso morda več naši, ko so odšli čez mejo? Je res naša kri samo voda, mrzla voda?

Naj bi vsaj današnja izseljenska nedelja rodila v tem pogledu nekoliko sadu! Klic — »ne v tujino! Ostanimo doma! Išimo svoje sreče najprej na rodni gradili — mora v najsišnje plasti naroda!

Naš lev

To je naš Terseglav!

Kadar »nas edene«, to je eden iz tretjega nadstropja Jugoslovanske tiskarne pravi »To je naš Terseglav! pomenja to toliko, kakor »To je naš fant, viš, na tega smo ponosni! Seveda, je naš Terseglav že davno družinski oče, ampak, če mu pravimo »fant«, se mu to mogoč bolj poda. Le pogledj ga, neverna duša, kakor se odpravi na na dolgo rajžo, od Zmajčkega mostu preko trga tja do pošte recimo. Ne na promenado seveda, ampak morda kako pismo oddat. Ne na levo, ne na desno ti ne pogleda, znanci ga pozdravljajo, nekateri prijateljsko, drugi spoštljivo, ampak on ne vidi nikogar, samo svojo pot gre. Kvečjemu na franciškanskem mostu se začudi, da se mora umakniti on tramvaju, ne pa obratno. Sem pa tja se kdo ozre za njim in šepne »To je učen človek, gotovo grunla svoj najnovejši članek! Le pogledj ga, kako razmišljeno rožla s ključki!

Da ti ključki Terseglav in njegov šop ključev sta neločljiva. Koder je Terseglav, so tudi ključki in kjer zvonijo njegovi ključki, tam mora biti tudi njihov lastnik blizu. V uredniških sobah je zvonjenje teh ključev znamenljivo znamenje, da prihaja odnekod Terseglav. Tedaj pa se spravijo mlajši na delo ali ga pa vsaj malo markirajo, zakaj Terseglav zna strahovito zmerjati lenarjenje v uredništvu. Staršiji pa odlože pero in radovedno pokakajo, kaj bo neki povedal?

Uvodnik bo treba napisati! Kobiljivo vprašanje je na dnevnem redu, domačija je v nevarnosti, nekaj bo treba povedati ljudem! Ampak na lep način, pa tako, da bo držalo. Kdo naj ga napiše? Učene glave v uredništvu se posvetujejo: Terseglav naj ga napiše!

Tedaj pa se prične gmenje. Uvodničar toputa z vrati, zabavlja na vse strani, pregleduje

mo izseljensko bolezen in da začnemo iskati zanjo zdravil. Bolezen pa se uspešno pozdravi samo takrat, kadar se odstranijo vzroki bolezni. Kateri pa so vzroki naše izseljenske bolezni?

Predvsem: pomanjkanje ljubezni do rodne grude. Največ našega izseljenstva je iz Dolenjske, Belokranjske in Prekmurja. Morda je temu vzrok tudi to: Naši pesniki in pisatelji, v veliki večini Gorenci, proslavljajo lepoto Gorenjske. Ali niso zbudili s tem v Gorenjcu ponos, ljubezen do svojih gor? Ljubi jih. Ne želi si lepšega. To ga drži doma, če tudi bi se mu v tujini obetalo boljše življenje. Lepa Stajerska je dala jako malo izseljencev. Morda iz istega vzroka. Vsem drugim pa je »Lena naša domovina« morda samo v pesmi... Vsekakor bi bilo važno to vprašanje proučevati.

Izseljenska nedelja... Velika ideja!

Izseljenci v tujini, praznujte 40 nedeljo tako, da se prav živo spomnite svojega doma, svojih domačih, svojih obljub pri odhodu, predvsem pa, da pišete domov, da pošljete podporo, katero ste obljubili svojcem. Vzbudite v sebi shrepenenje po svojcih, da si jih zopet postavite v svoje srce... Če je le mogoče vrnite se zopet domov in zasnujte tu s svojim kapitalom dobičkasna podjetja.

Vsi, ki imate svojce v tujini, obhajajte to nedeljo, vsi, ki čutite v sebi kal izseljenske kuge, jo obhajajte! Pomislimo, da so to naši bratje, naša kri. Pomislimo, da imamo do njih obveznosti in dolžnosti. Zaslužijo našo skrb, naše delo, našo ljubezen! Vsi na delo! Duhovni narodni delavci radi duhovnih dobrin, rodoljubi radi timbezi do rodu, domoljubi iz ljubezni do doma, vsi pa iz ljubezni do bližnjega.

Zemlja ga je zasula

Ljutomer, 8. novembra.

Danes predpoldne se je zgodila na tukajšnji opetkarni g. Kranjska nesreča, katere žrtev je postal tam uslužbeni delavec Anton Klug iz Kamensčaka. Imenovan je skupno z drugimi delavci kopal zemljo za opeko. Nad njim se je utrgal plaz zemlje in ga je pokopal pod seboj. S težavo so ga izvlekli izpod zemlje. Ljutomerski zdravnik je siromaku nudi prvo pomoč in ugotovil strto kost v ledjih in druge notranje poškodbe. Z avtom gasilnega društva so ga prepežali v ormoško bolnišnico.

PLANINKA - čaj - BAHOVEC
 S TO TRIMKO

Dobi se v lekarnah
 Vzemite le piombirani zavoji!

Zaradi prečiščenosti dobro sredstvo za čiščenje želodca črevesja in krvi

DRAGO GORUP & CO.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 14/II.

Vam nudi solidne in vseh cen

damske zimske plašče

PRIDITE

in oglejte si zalogo brezobvezno!

Nesrečna župnika

Fr. Treiberja

Slovenjgradec, 7. novembra.

V četrtek 6. novembra se je v mestu Slovenjgradec zopet pripetila nesreča z vozom. Okrog 10 dopoldne se je pripeljal v mesto po opravkih na posojilnico v Zadružni dom župnik v Smčklavžu g. Fr. Treiber, katerega je vozil s kolesjem domači hlapec. V bližini Zadružnega doma je privozil nasproti avto, katerega se je konj tako ustrašil, da je začel dirjati sem in tja in krenil proti hiši Fr. Vaupota. V močnem loku je vrgel g. župnika z voza proti hiši tako, da je padel z glavo na tla ter dobil na levi strani čela veliko bulo s krvno podplutbo in druge lažje poškodbe.

Sreča je bila, da ni g. župnik padel z glavo bolj postrani na levo sence, sicer bi lahko nesreča zahtevala njegovo življenje. Konj je dirjal še naprej, pri čemer se je voz zvrnil in razdrovil, hlapec pa je padel pod konja ter dobil večje praske na čelu in desni roki.

Oba je g. Tišler s svojim avtom prepeljal v bolnišnico, kjer so ponesrečencema nudili prvo pomoč. G. župnik je ostal na zdravljenju v bolnišnici, hlapec pa je odšel v domačo oskrbo.

ZIMSKO OBLEKE

raglane, suknje, trenchcoate in usnjate suknjiče kupite najceneje pri

Konfekcijski industriji

JOSIP IVANČIČ, LJUBLJANA, Dunajska cesta 7

Tragična smrt mladega delavca

Smrtna nesreča v tov. Kranjske industrijske družbe. Jesenice, 7. nov.

Danes opoldne, ravno ko je parna sirena naznanila pričetek dopusta angleške sobote, se je v tovarni pripetila strašna nesreča. Tovarniški klučavničar Mirko Ba h u n, star 27 let, je izmenjaval pri dvigalu takozvano vrv ali »dajlo«. Stal je na deski, ki se mu je prelomila, nakaž je s krikom »O Marija!« strmogvilav v šah 6 m globoko. Ko so ga dvignili, je še hropl, nakaž so ga prepežali v brezupnem stanju v tovarniško bolnišnico, kjer je nato, ko mu je bilo podeljeno sv. poslednje olje ob 2 bogudvano umrl. Bil je izvrsten godbenik Godbe Krokevoga prosvetnega društva. Bil je jako družaben in povsod priljubljen. Vzdrževal je tudi svojo mater vdovo. Zanimivo je, da se je tudi njegov brat ubil pred par leti v Mariboru. Pogreb bo najbrže v ponedeljek na Jesenice.

Železni steber Cencič

Viktorja Cenciča ni sedaj v uredništvu. Tako kot Terseglav je tudi on na dopustu. Zato smo brez skrbi in lahko napišemo o njem, kar nas veseli. Če bi bil sedaj v uredništvu, gotovo bi vtaknil tudi v to zadevo svoj nos in vse skupaj preobrazil, Bog ve, kako bi potem zgledal članek o njem, če ga bi sploh bilo.

Železen steber našega uredništva je Cencič. Velik časopis je »Slovenec«, ampak Cencič ima vsega v glavi. Natančno ve, kako velik bo ta članek, kako dolga sme biti lokalna senzacija, kam naj pride sport in kam je treba stisniti kulturo. Niti za piko se ne zmoli, kadar lomi strani. Koliko stavo je že dobil na ta račun, ko je samo potehtal rokopol in bolje vedel, kot pišec sam, kolikšen del kolone bo članek ali poročilo obsegal. Cencič je naš strokovnjak za lomljenje. Seveda zna in dela vse polno drugih uredniških del, ampak ono najtežje, česar se danikar najkeseje nauči, to je lomljenje, v tem pa je Cencič mojster. Kako lep je »Slovenec« za oko, največ po Cencičevi zaslugi.

V našem uredništvu je Cencič tisti, ki skrbi, da ni delo tako monotono, ampak, da pride sem in tja do vsega intermezza. Koga potegnila in ga vleči za nos, to Cencič zna, kot malokateri. Poseben hud je na tiste, ki nosijo vesti iz uredništva, že predno so tiskane. Koliko takih anekdot je že zaigral takim tistem, na primer ono, ko so se med vojno raznesle po Ljubljani vesti, da je bil umorjen monarh velike vojskovoje se države. Tako je Cencič kaznoval onega, ki je tedaj nosil sveže vesti iz uredništva. In takih imenitnih potegavščin je vse polno. Ga ni menda v uredništvu, ki že ne bi na ta ali oni način šutil na lastni koži Cencičeve potegavščine. Kaj, ko bi ga ni zdajje potegnili, da dobi od nas ob jubileju za darilo veliko petnadstropno palačo? Ej, preveč je prebri-

60 let dela v tovarni

Usoda starih delavk in delavcev - Klic po starostnem zavarovanju

Vevče, 6. novembra.

Malo je tovarniških delavk v Sloveniji, ki bi slavile 60letni jubilej rojstnega tovarniškega dela, pri enem in istem podjetju. To pa je naša Marija Brezovar. Kakor 19letna deklica je l. 1870. vstopila v vevško papirnico. Dolga je doba 60 let trdega tovarniškega in to še celo akordnega dela. Je tudi sicer najstarejša tovarniška delavka; niti se ji ne pozna, da gre v 80. leto ter hodi vsak dan, dasi že izmučena in izčrpana v četrte ure oddajeno papirnico. Tam šteje in zgiba papir dan za dnem. Bog sam ve, koliko vagonov ga je šlo skozi njene roke v teku dolgih let. Koliko delovodij, ravnatelj je že preživel, koliko pikrih besed prestigala, kolikokrat solze brisala. Koliko njenih tovarišic je že šlo v teh letih po nebeško plačilo.

Pretekli teden je minilo 60 let, odkar je stopila v vevško papirnico delavka Antonija Hladnik. Skromna, a zato tem bolj domača in prisrčna je bila proslava teh jubilejantk in njih tovarišic, kjer so se spominjale žalostnih in veselih dogodkov v teku dolgih 60 let. Podjetje jo je za 60letni jubilej nagradilo z 1000 Din.

Med delavci pa bo najstarejši Jernej Rupret, ki je že čez 50 let zaposlen v podjetju. Reče, sicer že pohabljen na nogi, ki ga zadnja leta več-

krat pritegne v bolniško postelj, zvesto opravlja svoje delo pri parnem stroju.

Pred 10 leti so bili tudi odlikovani z zlatimi in srebrnimi kolajnami za državljanske zasluge.

Ni treba povdarjati, da so jubilarji bili tudi vsikdar zvesti bojovníki za svoje in tovarišev pravice, stari borci kršč. soc. Krekovi načeli ter praktični katoličani.

Danes pa izčrpani in zmučeni čakajo dne, ko se jim bo reklo: Vpokojeni ste! Ostanite doma! ne moremo vas več rabiti. Dobili smo železne robotnike, ki bodo večno mladi. Vi ste vpokojeni in milostno boste prejeli mesečno 90 Din nagrade. In naše vpokojence, ki so vajeni trdo delati in slabo živeti, čakala ali hiralnica v Sostrem ali beraško življenje na vasi. Prihranki bodo posli — pa kdo delavcev jih more imeti — te je vzela vojna. Taka je usoda tovarniškega delavca za jubilej 60letnega dela. Starostna preskrba v zadostni meri je nujna. S strahom gleda stareše delavstvo na pomlad, ko se 40 njim obeta vpokojitev.

Celokupno delavstvo želi današnjim slavlencem še mnogo, mnogo zadovoljnih in v miru božjem preživelih let.

Odličen Slovenec v Zagrebu

Zagreb, 7. novembra.

Dobrodušen, živahen, odprti značaj, čista slovenska kri — to je g. Jože Kopič, hotelir v Zagrebu. — Snoči sem bil pri njem in mu gledal v mlade dni.

Brežiška zemlja ga je dala v drugi polovici preteklega stoletja. Pa kakor vsi mladi ljudje, ki jim je na domači grudi tesno, je krenil na tuje. Tam se naša kri izgublja, naši upi legajo v grobove. On pa je vzel s seboj »mlado srce in pridne roke in pošteno ime slovensko«, katero je čuval kakor zaklad. Mati slovenska je šla z njim in gruda domača je šla z njim...

V kuhinji si je našel poklic. Pa zamenil si ga je s plačilnim; tak je ostal celih 20 let. Leta 1913. si je vzel ženo iz hiše, kjer biva še danes. Tu so ga našli slovenski akademiki, ki so na zagrebški univerzi zajemali znanost. Tem je postal prijatelj in gostitelj. Prinesli so mu namreč slovensko pesem, za sladke odmeve iz domovine, in takrat se mu je srce raznežilo in nosil je na mizo domačega vina...

Pa nenadno mu je ženo vzel bolnišnica in načrti, da bi dvignil hišo, so se zrušili. Šele lani se je iz vseh teh načrtov in iskanj našel: zasukal je rokave in v židani volji začel.

Danes se v Frankopanski ulici 7 dviga visoko v nebo moderno grajena stavba: »Hotel pri Slovincu«, v ozadiju pa stoji druga: restavracija in privatna stanovanja. Tu — v prvem nadstropju — gledajo skozi svetla okna tri sobe, veselo kakor mlade deklice; tu je dom slovenskih kat. akademikov »Daničarjev« in slov kat. akademskih starešin...

S potno palico je prišel g. Kopič pred mnogimi leti v Zagreb. z zgrbančenim čelom, ali bo kruha in prostora tudi zanj. Pa — kakor rad pove — prinesel je s seboj pridne roke in pošteno ime. In to dvojje je dalo, da je danes njegov hotel eden najmodernejših v Zagrebu.

Hotel že nekaj časa posluje, restavracijo pa je odprl včeraj, v soboto 8. novembra.

Za takrat pravi: Vabim vas vse brate Slovence in sestre Slovence. Prinesel vam bom vina iz domače kleti in jela iz domače kuhinje, a vse po pošteni kranjski ceni.

Pa tako ves čas, dokler bodo moje zgradbe kipele v nebo... Pridite!

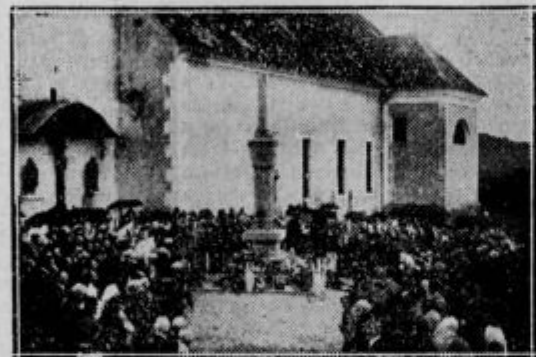
L. G.

Ob vojaškem spomeniku v Leskovcu

Leskovec pri Krškem, 4. novembra.

V nedeljo, ko je povsod bilo svečanostno opravilo na grobovih rajnih, se je tudi v Leskovcu vršilo slovesno-žalno opravilo pred spomenikom padlih župljanov. Opravilo je izvršil č. g. dekan ob asistenci gg. kaplanov in prisotnosti do 2000 glav broječe množice, ki je pokazala globoko vernost okolice.

113 vklesanih imen — žrtev svetovne vojne iz leskovske fare — je dovolj dokaza, kako težko izgubo je morala trpeti tukajšnja fara. S posnemalnja vredno vztrajnostjo so verni farani zbirali prispevke za spomenik, ki je bil pod spretnim vodstvom g. Joška Repa, poštarja v Leskovcu, postavljen in odkrit 3. julija 1928. Malo je vasi, ki bi žrtvovala toliko in postavile tako lep in mogočen spomenik žrtvam in znanecem v spomin.

Veliko zaslugo in prestojno delo ima odbor za oskrbovanje spomenika, ki skrbi tudi za to, da se vsako leto za padle župljane bere sveta maša zadušnica in ob spomeniku vrši žalna manifestacija, kakor nam kaže slika. V odboru so sami bivši vojaki, ki tako vestno vrše svoje dolžnosti, da si zaslužijo priznanje vseh. Iz prijaznosti nastopijo vsako leto tudi leskovski pevci pod vodstvom organista g. Ruparja in odpojo v srce segajoče žalostinke.

Ostalo je posneti iz pesmice, ki jo je zložil neimenovani odbornik in jo je deklamiral učence meščanske šole Jendo Stoviček.

Smrt radi slabe šale

Ptuj, 7. novembra.

Dober človek je bil Blazina Jožef, mizar in cerkvenik pri neki podružnici v Žetalah. Nikomur ni skrivni lasu, saj so cerkveniki sploh dobričine v družbi. Malo dobre volje je bil na Vse svete, pa nič čez mero. Prišel je kmečki fant in mu »za špase« spotalnil nogo. Blazina je padel in si pri tem močno prebil glavo. Onesvesil se je in se ni več zavedel. Zdravili so ga doma in le upali, da mu bodo pomagali, pa vse zaman. V četrtek so ga zato zgodaj jutraj prepeljali v ptujsko bolnišnico, ali stanje se mu ni zboljšalo. Ne da bi se zavedel, je še isti večer umrl. Star je bil 40 let. Da bi počival v miru!

Zaga odrezala prste. 20letni Kolarič Franc, sodarski pomočnik pri Steudteju, je imel opravilo pri žagi. Sam ne ve kako, cirkularna žaga mu je kar nenkrat odrezala na desni roki palec in kazalec, pa tudi drugi prsti na tej roki niso srečno ušli. V terek so ga pripeljali v ptujsko bolnišnico, kjer se zdravi.

san in preveč izkušen, da bi nam verjel. Pa tudi preveč pozna ljudi.

Da je Cenčič stebel našega uredništva, smo trdili. Malokdo pozna še tako dobro organizacijo lista do vseh podrobnosti in malokdo ve tako dobro, kaj je listu potrebno in kaj ne. Ve, kaj je treba poiskati kako reč, koliko »arautov«, — to je naš časnikiški izraz za stvari, ki »vlečejo«, — je potrebnih za »tutri, koliko malih reči in koliko bodo prestora zavzele inšertati. Ej, če ne bi bilo Cenčiča, kdo bi ga nadomestil? In kadar je treba »potegniti« pri delu, povleče on kot konj. Pri vsem tem pa je dober stanovalski tovariš, če zabavlja in se jezi in kriči, vemo vsi, da ne misli tako hudo. Ampak energija mora biti in te ima Cenčič v obilju. Tudi v časnikiški organizaciji, kjer je podpredsednik, in še drugod, kjer gre za stanovske interese, je mož na mestu. Tako, kot je mož na mestu pri »Slovincu«.

Kremžar ima skrbi

Na Kremžarja smo kar malo hudi. Odkar je šel iz uredništva gospod Smodej, smo pričeli kruto preganjati berače, ki hodijo po tiskarni in nikoli ne pozabijo obiskati himn znanih uredniških sob. Smodej jih je razvadil, je soglasno naše mišljenje. Že bi jih temeljito odvadili, pa je v Belgradu prenehal parlament in Kremžar se je vrnil v uredništvo. Halo, ni minil teden dni in že so pričeli prihajati berači. In Kremžar daje, daje, skoro noben ne odide prazen od njega.

Barabi izpred Mahrove hiše je zmanjkalo drobiža za Dalmatince. H Kremžarju gremi si misli in že je tu. Ves v solzah mu tveži storijo o ubogi ženi in petih sestradanih otrocih. Kremžar se brani, se upira, nič ne pomaga, baraba pripoveduje vedno ginljive, Kremžar postane sam ginjen, kmalu bi se sam razjokal, seže po listnici in iz-

vleče dva kovača, zadnja sta, ker je dan zadnji v mesecu in jih — da barabi, zraven pa priloži kopico krščanskih nasvetov, kako naj baraba v bodoče skrbi za ženo in otroke. Baraba se že smeje, seveda, kaj naj vzame ženo in otroke? Čez minuto odvde prijatelj Kremžarja k oknu in pokaže na zmajski most. Pel barab gre proti vinotocu, med njimi oni, ki je bil prej pri njem: »Vidite gospod Kremžar, ta baraba bo pijan za vaš denar, vi boste pa brez malice!«

Pa nič ne pomaga. Vedno so pri njem, ne vsi taki seveda, dosti je res potrebnih, dosti takih, ki so potrebni samo nasvetov. On pa deli nasvete, tolažbo, piše priporočila, intervenira za službe, telefonira, moj Bog ima človek skrbi, ne zase, za druge!

Ampak njegovo delo ne trpi nič zaradi tega. Na njegovi mizi so gore časopisov, dopisov, poročil, neprestano hodijo k njemu poročevalci, dopisniki, sodniki. Vsem je treba ustreči, vse treba pregledati, napisati članek, kopico novic, napisati trideset naslovov, popraviti salamensko slovensko podočelaskih, pa tudi ljubljanskih dopisnikov, črtati, krajšati pripisati je treba toliko. Reporterji so bili zopet enkrat malomarni, enkrat jih je treba energično ošeti. Ozmerjati! Ampak, kako naj Kremžar ozmerja koga? Iz tega zmerjanja nastane le pogajanje. Kremžar bolj moleduje in prijateljsko prigovarja naj velja točnost v bodoče, reporter pa zagotavlja, da ne more biti drugače in da sploh nečestnosti ni. In Kremžar razume vse, ne zameri nič, še tako velikih kozlov ne. Samo, da je enkrat do sedme ure vse v redu in v redu je vedno! Četrte ure oddiha, ja, spak, pa je treba še to, pa še ono popraviti. No, potem se pa prične lomljenje strani in to traja do desetih, do enajstih. Zjutraj pa se vse znova prične, tako, kot je bilo včeraj in predvčerajšnjim. Grmado rokopisov je prinesla pošta, to in ono se je zgodilo, takoj je treba skrbeti za ju-

trišnje številk. Neprestano gre delo naprej, neprestano žro stroji rokopise, ljudje hočejo novic, novic, in Kremžar jih poskrbi!

Gospa je mrvlja

Gospa, nihče ji drugače ne pravi pri nas, kadar nanese govor o njej, je mrvlja našega uredništva. Kdaj pride, kdaj odide, kdaj gre kosit, nihče ne ve, nihče ne opazi, samo vedno je v svoji sobi in piše, piše... Za nedeljo, za čisto stran, za žensko vprašanje, neverjetno, koliko rokopisa zahtevajo stavci in koliko požro cele strani, kdo naj vendar skrbi za vse te reči, če ne gospa. Neprestano romajo rokopisi z njene mize, pa vsem se zdi to tako vse umljivo, že leta in leta je bilo tako, pa bo še dolgo, upajmo! Korektor pa pregleduje rokopise in se čudi: petdeset, šestdeset strani vedno ene in iste mehke, enakomerne, s svinčnikom pisane ženske pisave, kaj ne bo že enkrat konca. Ne, večer je že, gospa pa še piše...

Mi možki smo včasih malenkostni, tudi v uredništvu. Radi povdarjamo svoje zasluge, kaj je ta, kaj je oni naredil, se pričamo, pripravimo, pri-ganjamo drug drugega k delu, gospa nima z vsem tem nič opraviti. Kaj se godi v uredništvu, kaj je ta in kaj je oni rekel, briga se gospa za vse drugo, kar ni v zvezi z njenim delom. Sem pa tja si jo kdo se izposodi. Z najslajšim obrazom in z najbolj nežno besedo gre k njej in jo poprosi: »Gospa, lepo prosim, napravite mi to, jaz ne utegnem!« Gospa ne odreče nikoli, čeprav ima lastnega dela dovolj. Ona napravi vse, kar pričakujejo od nje. Nikdar nikoli se ne pritoži, nikdar ne pojma čez obilico dela, samo tiha je in piše... Taka je naša gospa, mrvlja kot mrvlja, pa krotka, tiha. Če ne bi bilo njenega dela, sploh ne bi vedeli, da je v uredništvu.

Čuvaj
Tvoje lepe zobe

da Ti vedno ostanejo zdravi in beli kot biser. Vzemi za dnevno nego edino

Sargov
KALODONT
Lepši zobje

Kje naj stoji ptujski most?

Ptuj, 7. novembra.

Kar treščilo je med nas: Ptuj dobi nov most. Pa so res že prišli gospodje. Na katastru so prav te dni študirali situacijo, na Dravi pa merijo profile. Trije načrti so, kje naj bi se postavil betonski most z železnimi gornjimi ogrodjem, dobljenim na račun reparacij. In ravno radi tega novega mostu je in še bo prišlo med naše meščane in okoličane mnogo živahnosti in veselja v razgovor: eden postavlja most tu, drugi spet tam. Vsem so mari le splošni interesi in oziiri, oh, sebičen ni prav nihče.

Če bi hoteli podreti staro častitljivo »kulco«, to je okroglo hišo pri parku, bi najbrž protestiralo Muzejsko društvo. Da bi secirali park, ki je sicer lep, pa vendar že sedaj majhen, tudi vsem ne bi bilo všeč. Kam pa naj gre naša ponosna in romantična promenada?

S tehničnega stališča pa bi ga bilo najbolje zgraditi pri muzeju, kjer so pokazali smer že stari Rimljani. S tem bi bil zelo lep pohod v mesto, pa tudi stroški bi bili tu baje najmanjši. No, sicer so bili pa za včeraj sklicani občinski

možje iz Ptuja in Brega, da poleg tehnikov povedo svoje mnenje in čim večjo korist obeh občin.

Vsekakor upajmo, da bo obljuba v par letih postala meso. Naši očetje bodo že kako našli pot do zedinjenja. Res pa je, da sedanji most nima ravno več velikih odpornih sil proti Dravi, kadar ta pridere v svoji besnosti.

V slovo zvestemu pastirju

Škocijan pri Turjaku

Pred kratkim nas je zapustil č. g. svetnik Jan. Jereb. Živel je zadnjih par let pri nas kakor upokojenec, a se je iz zdravstvenih razlogov preselil v Čušperk.

Tukajšnji farani ga ne bodo pozabili. Sledovi njegovega nesebičnega delovanja ostanejo trajni. Njegovi požrtvovalnosti in nadvse previdnemu postopanju se imamo zahvaliti, da smo pred vojno še pravočasno sezidali novo cerkev, kar bi bilo danes že kar nemogoče. Daleč naokrog je bila znana naša godba na pihala, ki je pod njegovim vodstvom tako lepo napredovala. S svojim ljudomilnim nastopom je znal pridobiti srca vseh. Koliko je med vojno storil dobrega za ljudi in kako je znal celo od strogih bivših oblastnih pridobiti ugodnosti za svoje farane, to zna sam Bog.

O njegovem pravem kulturnem delovanju pričča tudi prezanimiva kronika škocijanske fare, obsegajoča več debelih knjig v rokopisu. To že danes uporabljajo pisatelji in drugi. Ni čuda, da je delovanje iskrenega domoljuba in nesebičnega kulturnega delavca, kljub njegovi veliki skromnosti, opozorilo oblasti nanj in je bil ob upokojitvi tudi odlikovan z redom sv. Save 4. razreda.

Vsi njegovi udani farani iskreno želimo č. g. svetniku skorajšnje popolno okrevanje.

Kraj starih ljudi

Siromakov davek.

Prečna, 7. novembra.

Pa recite, da je Prečna kar tako! Zelo zdrav kraj je. Visoko starost doživljajo ljudje tukaj. Včeraj je umrl Anton Oblak iz Prečne v starosti 94 let. Med živimi je sedaj najstarejši Anton Lavrič iz Lok. Star je 90 let. Pa še sam priroba eno uro daleč k sv. maši. Tudi nekaj žena je starih blizu 90 let. Zanimivo pa je in vredno povedati, da v kraju, kjer ni vinogradov, ljudje višjo starost dočakajo kot pa v drugem kraju Prečne, ki ima vinograde. Ti prizadevajo zelo veliko silno težkega dela in človeka oropajo prehitro življenjskih moči.

Ali se je še kje na Slovenskem zgodilo, da mora stari, revni in slepi mož — Plave se piše —, ki živi ob tem, kar mu dobri ljudje dajo, stanuje pa v neki luknji, ki ni ne hiša ne hlev, plačati — zgradarino? Kdor je to zakrivil, kri-vica je to, naj daje odgovor! — Padli vojniki so bili pri spomeniku deležni velike pozornosti — molitev in mnogo cvetja.

Klic bratov!

Prošnja na vse gg. poverjenike Mohorjeve družbe.

Mohorjeve knjige se bodo pričele razposiljati te dni. Letos pride prva na vrsto ljubljanska škofija. Koledar prinaša tale oklice:

»Klic bratov in naša prošnja! Po vsem svetu imamo brate Slovence. Ti prošnje knjig, Premnogi so revni, da si jih ne morejo nabaviti. Pa tudi v naši domovini so revni, zlasti v Prekmurju, ki ne zmorejo pare za knjigo, pa tako žele po njej! Uslišimo klice teh sreč! Gospodje poverjeniki, poprosite člane, naj vsak žrtvuje en dinar, ali vsaj pol dinarja, ko pride po knjige za naše brate. Mohorjeva družba bo potem poslala za zbrani denar knjige tekočega leta v Prekmurje, v Francijo, v Porenje. Tudi drugih knjig jim bo dala po najnižji ceni. Žrtvuemo to malenkost! Lepšega pozdrava za božič jim ne moremo poslati!«

Zakaj se je odločila Mohorjeva družba za ta korak, ki bo naložil gg. poverjenikom nekaj novega dela, ki bo pa, upamo, rodil bogate sadove za vse Slovence?

Naše neomajno prepričanje je tole: Mohorjeva knjiga ne prodre med Slovenci samo tam, kjer je ne poznajo. Kajti sicer si skoro ne moremo misliti Slovence, ki bi ne naročil šestere lepih knjig za bomo ceno 20 Din. Med kraje, ki Mohorjeve knjige skoro še ne poznajo, spadajo nekatere župnije v Slovenski krajini (Prekmurju). Statistika za l. 1929, je pokazala, da je v dekaniji Dolnji Lendavi samo 1.503% prebivalstva učlanjega pri Mohorjevi družbi, v dekaniji Murski Soboti pa še manj: samo 1.039%. V dolnjevodavski dekaniji pride torej en Mohorjan na vsakih 66 prebivalcev, v soboški pa na vsakih 95 prebivalcev. Tudi če odračunamo tisto prebivalstvo, ki ni katoliško in slovensko, so te številke zelo neugodne. Ne moremo se jim čuditi. Stoletja so živeli ti Slovenci ločeni od ostalega slovenskega ozemlja; vsaj so dolga desetletja spadali celo pod turško državo (v dobi, ko je Turčija vladala nad večino nekdanje Ogrske). Niso delili svoje narodne usode z našo. Naše veselje ni bilo njihovo veselje, naša knjiga je bila le rekdokaj tudi njihova knjiga. Ti naši bratje so sedaj z nami v isti državi, od roda do roda bodo bolj zrastle z ostalimi Slovenci v skupno miselnost in skupno čustvovanje. To spajanje prebivalcev Slovenske krajine z nami se bo vsilo tem hitreje in tem uspešneje, čim bolj jim bomo pokazali, da jih imamo radi in da si jih kar

najbolj želimo v našo družbo. To jim pa pokažimo med drugim tudi na ta način, da jim za božič 1931 pripravimo darilo: poklonimo jim Mohorjeve knjige, ki jih bo Mohorjeva družba izdala naslednje leto, poklonimo jim knjige tiste družbe, o kateri jim lahko rečemo, da je v prav posebno odlični meri pomagala oblikovati miselnost slovenskega ljudstva.

Za božič 1931 pa ne mislimo obdarovati samo Prekmurcev. Spomniti se hočemo tudi tistih Slovencev, ki živijo izven Jugoslavije, bodisi na strnjem slovenskem ozemlju (n. pr. na Koroskem) ali pa kot izseljenci tamkaj v Ameriki, tamkaj v Westfaliji. Nimamo več Slovenske straže in Jugoslovanske matice, ki sta skrbeli tudi za branje Slovencev v tujini. Zato moramo poskrbeti na drug način, da nam ti udje našega narodnega telesa ne odmrejo. Druga leta je pobirala Mohorjeva družba prostovoljne prispevke za Slovensko stražo. Letos tega ne more več storiti, zato bo pa pobirala prostovoljne prispevke za širjenje Mohorjanov med brati, ki jih ni doma.

Če bi dal vsak Mohorjan povprečno pol dinarja v ta namen, bi se že nabralo skoro 30.000 dinarjev, tako da bi za božič 1931 dobilo 1500 Prekmurcev in Slovencev izven Jugoslavije družbin redni književni dar za 1932. Prepričani smo pa, da bo marsikomu velevala narodna zavest, da daruje več nego pol dinarja. To bo bržkone samo prispevek najsiromakejših. Zlasti bi prosili tiste, ki so bili doslej člani Slov. straže in Jugoslov. matice, da poklonijo svojo letno članarino (12 Din) v celoti ali vsaj deloma Mohorjevi družbi v isti namen, katerega so poprej plačevali pri narodno-obrambnih društvih.

Gospode poverjenike pa lepo prosimo, da te prispevke pobirajo predvsem ob razdeljevanju knjig. Ko udje plačajo poštnino, bo vsak rad navrgel še nekaj par ali dinarjev za Prekmurce, Korosce in izseljence. Posamezniku se to ne bo poznalo nič, celoti pa zelo znatno.

Slovenci nismo bogati, a za vsako potrebno stvar so se vedno našle tudi pri nas radodarne roke. Ne dvomimo, da bo tudi ta način skrbi za naše brate našel obilno odziva v slovenskih srcih. Seveda bo Koledar Mohorjeve družbe za leto 1932, prinesel točen seznam vseh prispevkov kakor tudi poročilo, za koliko je s tem narastlo število Mohorjanov in kje.

Knapovsko Zagorje napreduje

Regulacija trga okrog cerkve je sklenjena stvar. Le način izpeljave še ni točen. Ako bo sreča mila, dobimo v kratkem namesto kopriv v bregu nad Motezom in Cimermanom lepe nasade, obsejane s travo in zasajene z lepimi drevmi.

Našim cestam se obetajo precejšnje izpremembe. Nerodni ovinek ceste iz Trbovelj poleg Križanica, okoli kapelice bo izginil. Cesta bo šla za kapelico v ravni črti mimo Koprivca. Na pešpoti poleg Koprivca mimo Cerarja bosta nastali dve do tri stopnice, kar pa ne bo nič motilo. V Toplicah bodo odpravili klanec »Pod skalco«. Cesta se bo zvišala in od klanca naprej bo do Mihelčiča most čez rudniške tere. Tako bo tudi odpadel klanec pri Mihelčiču in upamo, da bomo nemoteno lahko hodili, ko nam sedaj hupni tolkokaht zastavijo pot. Pa tudi »separatistom« ne bo treba ozirati se na potrebe pasažirjev. Znamenje »Pod skalco« priporočamo blagohotnosti merodajnih faktorjev. Radi povišanja ceste bo prišlo v sedanjem položaju preniko. Treba bi bilo više vsakega vdolbino v skalo in napraviti prostor za »knapovsko« Marijo. Že dolga desetletja jo rdnarji častijo — le redko greš mimo, da bi pri Mariji pod skalo ne gorela vrsta sveč — in zato bi nikakor ne bilo prav, ako bi se zanemarilo to znamenje!

»Katoško« prosvetno društvo je te dni razposlalo bratskim društvom po Sloveniji igrico »Sv. Miklavž«. Za malo ceno 12 Din dobe društva dva izvoda igrice in povrh še neomejeno pravico uprizoritve. KPD išče namreč gromotnih sredstev za zidavo novega odra. Zato pomagajte!

Stari oder se v dvorani »Zadružnega doma« te dni demonтира. Dvorano bodo za dolžino starega odra (nekaj več kot 2 m) podaljšali, prizidali nov oder — velik in potreban rudarskega kraja ustrežajoč, pod odrom pa društveno sobo in garderobo za igralce. Od prvih stropnikov je nova stavba že dovršena. V nekaj dneh upamo, da bo že pod streho. Se to leto bo oder otvoren in svojemu namenu izročen. Da bi le vreme bilo lepo!

Pri gašenju apna za novi oder si je z apnom močno opekeli roke delavce Matevž Priman. Gasil je apno v hudem dežju, pa mu je na mokrih rokah prejedlo apno kožo, da ne more delati in je iskal zdravniško pomoč.

Smrt mladega fantja pod drevesom

Slovenske Konjice, 7. novembra.

Strašna nesreča se je zgodila pretekli četrtek pri podiranju dreves. Padajoče drevo je ubilo pošteniškega sina Miho Kvasa iz Zgor. Pristave. Ko so drugi zapazili nevarnost, ki mu preti, so mu klicali, naj beži. Toda bilo je prepozno in zajele so ga veje. Bil je takoj mrtev.

★ Naval krvi, srčna tesnoba, zasoplenost, plašljivost, živčna razdražljivost, otožnost, migrena, pomanjkanje spanja se morejo s Franz-Josef grenčico kmalu odpraviti. Znanstvene ugotovitve potrjujejo, da se »Franz-Josef« voda uporablja z najboljšim uspehom pri najrazličnejših okoliščinah zaprtja. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Slav, občinstvu naznanjam, da sem s 1. novembrom 1930 otvoril na Dunajski cesti št. 9 svoj lastni

ZOBNÍ ATELJE

Priporoča se

JOŽE KAVČIČ
konc. zobotehnik

Potreba bolnišnice v Ljutomeru

Ljutomer, 7. novembra.

Iz trško-mestnih zapiskov je razvidno, da je Ljutomer že v 17. stoletju imel lastno bolnišnico. Že leta 1674, je bil na predlog takratnega župana izvoljen stavbeni mojster Jurij Murski, ki je še istega leta sezidal bolnišnico tik nekdanjega župniškega mlina, s podporo tržana Petra Senjaka in barona Tomaža Ignacija Mauerburga. Leta 1690 je takratni občinski odbor sklenil, postaviti na mestu stare, novo bolnišnico, a vse kaže, da do stavbe takrat ni prišlo. Novo bolnišnico v Ljutomeru je pozneje, leta 1725, postavil Jurij Ignacij Mauerburg, sin zgoraj imenovanega barona. O njej zgodovina ne poroča točno. Skoraj gotovo, da to niti ni bila bolnišnica v današnjem zmislu, ampak bolj ubožni zavod za obtele posle in druge reče, kakor ga je l. 1850 ustanovil dr. Ivan Gottweiss. Od takrat o bolnišnici v Ljutomeru ni več sledu.

Pred nekaj leti so usmiljeni bratje započeli široko akcijo za ustanovitev splošne bolnišnice v Ljutomeru. Uvedli so nabiralno akcijo, kupili zemljišče, izkopali vodnjak, nabrali lepo vsoto denarja z darovi in volili, a vsa akcija je po započetem delu skrivnostno padla v vodo in splavala po Muri. Začeli so preveč na veliko, veliko pa raste le iz majhnega. Ljutomer je ostal brez bolnišnice.

Pa nam je bolnišnica v Ljutomeru vseeno živo potrebna. Šli smo sicer, da nameravajo v Murski Soboti zidati novo povečano poslopje splošne bolnišnice, za kraj Murska Soboti in Ljutomer, a smo mnenja, da bi bilo bolje, da začne Ljutomer misliti na ustanovitev svoje bolnišnice. Bolnišnica v Murski Soboti bo komaj za Slovensko Krajino zadostovala. Celu Murski polje od Radgone do Ljutomer, enako zahodni del Slovenskih gor, nima z nobeno bolnišnico prometnih zvez. Kako naj od Male nedelje, Sv. Jurija, Kapel in Radgone spravljajo bolnike v Mursko Sobotu, oziroma v Ormož. O ormoški bolnišnici pa je itak znano, da je vedno prenapolnjena. Končno niti ni državni zavod, ampak privatni, last nemškega viteškega reda.

Ustanovitev nove bolnišnice v Ljutomeru bo postala sčasom nujna potreba. Naj bi merodajni faktorji začeli resno razmišljati o tem.

Koledar

Nedelja, 9. novembra (22. pobinkošna nedelja): Varstvo Marije Device; Teodor (Božidar), mučenec.

Ponedeljek, 10. novembra: Andrej Avelin, spoznavavec; Trifon, mučenec.

Osebnosti

— Himen. V soboto, dne 8. t. m. ob 17 se je v cerkvi sv. Petra v Ljubljani poročil g. Leon Reich, prokurist št. Jos. Reich v Ljubljani z gđc. Stano Lozejevo. — Mlademu paru obilo sreče!

— Himen. Danes sta se v župni cerkvi v Velikih Laščah poročila gđc. Iva Praznik, dolgoletna cerkvena pevka in odlična delavka v naših organizacijah in g. Alojz Mencin, stavljeni polir v Ljubljani. Novoporočencema iskrene naše čestitke!

Mala kronika

★ Prosvetna zveza v Mariboru naznanja vsem včlanjenim društvom, da se njen občni zbor vrši v četrtek, dne 27. nov. t. l. ob 10 v dvorani Zadrugne gospodarske banke. Če bo prošnja za polovično vožnjo ugodno rešena, bo ta ugodnost za vse obiskovalce občnega zbora v časopisih objavljena. Med tem naj društva določijo svoje delegate ter zastopnike mladinskih odsekov.

★ Razstava umetniške zapuščine Franja Sterleta. Kakor smo že javili, se odpre danes v nedeljo ob pol 12 razstava umetniških del iz zapuščine slikarja Franca Sterleta. Vsakomur je še v svojem spominu tragična smrt tega nadarjenega umetnika, ki ga je dohitela v daljnem Londonu. Šele sedaj, ko ogledujemo njegove zadnje podobe, nam vstaja spoznanje, da smo izgubili s Sterletom mojstra portretista, ki bi bil v čast tudi velikemu narodu. Njegova zadnja dela, ki se bistveno razlikujejo od začetnih preveč »akademiških« del vzdrižijo vsekakor absolutno merilo. Neka posebna eleganca tehnične izvedbe, ki se družijo s frapantno podobnostjo portretirancev, daje tem slikam čar

popolnosti. Sterle ni bil modni slikar, a prišel je pri nas v modo. Zato so se kopičila pri njem naročila, ki so mu omogočila, da se je od časa do časa ogledal po širokem svetu in je tako izpopolnil svoja izkustva. Tako je tudi v zadnji spomladiski novi impulzov v umetniških središčih Svice, Francije in Angleske, a izkoristitve teh impulzov mu je pretrgala nenadna smrt v trušču londonškega cestnega prometa. Sterle nam je zapustil bogato umetniško zapuščino, ki bo — pomnožena z nekaterimi deli zasebne lastnine — kratak čas na ogled v Jakopičevem paviljonu. Razstava se odpre danes v nedeljo 9. t. m. točno ob pol 12 dopoldne. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala, pač pa vabimo vse Sterletove čestilce, da izkažejo z mnogobrotnim posetom zadnjo čast umetniku, katerega ime bodo pozneje generacije, ki ne bodo imele zasenčenega pogleda na današnjo umetnost, beležile z vidnimi črkami v zgodovino slovenske umetnosti. — Odbor.

★ Organizator! Občni zbor društva organizator za ljubljansko škofijo se bo vršil, kakor je že »Cerkv. Gl.« poročal v sredo, dne 12. novembra. Ob 10 bo v stolnici sv. maša, nato pa občni zbor v Rokodelskem domu, Komenskega ul. 12. Kdor bi rad ostal v Rokodelskem domu pri skupnem kosilu, ki bo stalo 12—15 Din, naj sporoči gotovo do torka 11. novembra društvu organizator v Ljubljani. — Organizatorji udeležite se v običnem številu občnega zbora svoje stanovske organizacije.

★ Avtorske pravice in gramofonske plošče. Zadruga gostilničarjev poroča: V zadevi avtorskih pravic na proizvajanje godbenih komadov smo prejeli od avtoritativne strani poročilo, da tovarne gramofonov oziroma izdelovalnice gramofonskih plošč plačujejo že pri izdelovanju plošč avtorju tako zvano licenco ali pristojbino za dotične komade, ki se potom gramofonskih plošč proizvajajo. Je tedaj avtorska taksa po vsej Evropi že od tovarnarjev plačana, tako da se še enkratno plačevanje takse od gramofonov ne more zahtevati. Gramofonske plošče so tedaj z avtorsko licenco že preskrbljene in se nikakor ne more še enkrat zahtevati kaka taksa. Tudi za druge mehanične godbene instrumente je po tovarnah godbena licenca plačana. Pavšalnemu plačilu podvrženi bi bili tedaj le radio aparati. Druge godbene prireditelje z godbeniki pa je itak treba preje naznaniti avtorskemu zastopstvu.

★ Andrejev sejem v Rogatecu se vrši radi nedelje, dan poprej t. j. v soboto dne 29 nov 1930.

Tudi Vi hrepenite po užitku. Lahko si ga privoščite, ako dodate vaši vodi za umivanje in kopanje Isla Eau de Cologne Badesalz, Isla Chypre Badesalz, ali Isla Koniferen Badesalz, proizvod Saline Bad Ischl. Te soli Vas bodo okrepile in osvežile ter Vam podelo mladeniško svežost. — Zahtevajte izrecno Isla Badesalze.

★ Vi oblaki ga rosíte! Deset pesmi za adventni čas. Za mešani in ženski zbor zložil Mar'ın Zelezničnik. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena Din 20. — Pričujoče pesmi so za cerkveno glasbeno literaturo zopet neka posebnost. Posebnost je slog teh napevov, posebno njihova priprostost in ljubečost. Zvezničnik hodi svoja originalna pota, kakor jih ne hodi vsak skladatelj. Njegov slog se po pravici imenuje »zelezničnikov slog«. Veliko pozornost zbujajo v tej zbirki ljubke adventne Marijine pesmi, ki smo jih tako težko pogrešali. Besedilo je skoro pri vseh neuporabno novo, naka naše organizacije še posebno opozarjamo in zbirko za prihodnji advent najpogosteje priporočamo.

★ Pozor graditelji novih hiš in hišni posestniki sploh. Ako ne veste, kaj vse vam je storiti v davčnem pogledu, ko ste dogradili novo hišo, Vas o tem natanko pouči knjiga »Zgradinarina«, ki jo je sestavil davčni kontrolor gosp. Lovro Novak. Knjiga vsebuje poleg sestavkov vseh zakonitih določb tudi eksemplificirane vzorce za davčno napoved in pa za prošnjo za začasno oziroma trajno davčno prostost z navedbo potrebnih prilog in pa kolokovine. Ta knjiga je že letos marsikomu pomagala do zakonitih odbitkov, za katere do sedaj sploh ni vedel ali so trajne oziroma začasne davčne prostosti, za doseg katere mu niso bili znani pogoji in formalnosti. Marsikoga je in bo še obvarovala zamudnih potov in zasljevanj in pa občutnih kazni, ako bo knjigo pazno prečital ter se po nji ravnal in si ne več odtegoval od prejetih najemnin nedopustnih odbitkov. V vašem lastnem interesu je, da si jo takoj nabavite. Dobi se v vseh knjigarnah za ceno 25 Din.

★ Prijateljtelj Karl Mayevih spisov. V sredo, dne 12. t. m. je v ljubljanskem radiu predavanje z naslovom »Ali je Karl May res poloval.« Opozarjamo!

Najlepše darilo

za vsako gospodinjico je kuhinjska pesoda. Dobiš jo v aluminijumu od najmanjše do največje velikosti, dalje v emajlu v raznih barvah in kvaliteti, najugodnejše in v največji izbiri pri tvrdki z železino

STANKO FLORJANČIČ
Ljubljana Sv. Petra cesta 35

★ Pocen in okusno se obleči je umetnost. Prepričajte se in ogledite si izložbe renomirane tvrdke P. Magdič, Ljubljana, Aleksandrova cesta 1.

★ Cenjenemu občinstvu naznanjamo, da sprejemajo vsi čevljarji gloše in snežne čevlje v popravilo. — Zadruga čevljarjev v Ljubljani.

★ Fordovi avijoni. Kakor smo z zanesljive strani obveščeni, pričakujejo v Belgradu prihod dveh velikih Fordovih avijonov, ki se nahajata na krožnem poletu po Evropi. Ti avijoni p ipadajo skupini trimotornih aparatov, zgrajeni so povsem iz kovine in vršijo v Združenih državah poštno-potniško in tovarno službo v največjem obsegu. Eden teh avijonov je dosežen pred kratkim nov svetovni rekord, ko je obtežen z 2000 kg preletel 100 km progo s hitrostjo 264 km na uro. Zanimivo je dejstvo, da ta maksimalna hitrost ni bila dosežena z ojačenim motorne sile, ampak samo s posebno prilagojeno zgradbo trupa, krila in nje-gove oblike iz Londona, kjer imajo matično postajo, so prileteli avijoni preko Pariza, Rima in Aten v Bukarest, kjer se sedaj nahajajo.

★ Oh, kako sem Ti hvaležna Mici, da si mi svetovala za odstranitev kurjih oces in nepravilno raščenih nohtov. Nebeško se sedaj počutim in vse čevlje lahko nosim, zato svetujem vsakemu, ki trpi radi kurjih oces, naj gre v kopališče hotela »Slone«. — Vera

★ Gramofoni in gramofonske plošče so se z novembrom občutno podražile, kar je pripisati dejstvu, da se je carina na vse gramofonske predmete približno 5kratno povečala.

★ Zaprije spremljajo razne posledice. Pozorni moramo biti tudi na najmanjše zaprtje. Polajšanje in urejeno stolicu zasigura znana Darmol odvajalna čokolada, ki mlo in zanesljivo učinkuje in tudi pri trajni uporabi ne postane navada.

★ Teodor Kunc naznanja, da je preselil svoj damski česalni salon in prikojevalno šolo na Sv. Petra cesto 4/II.

Pri izvrševanju Vašega poklica
ste zdržani grgrati Rastopite torej od časa do časa eno

Panflavin

pastilo

v ustah 5 tem razkužite
ustno in tretno duplino in
unčite povtročitelje bolezni.

★ Največje slovensko založniško delo so danes Zbrani spisi Ivana Cankarja. Nova založba v Ljubljani, ki je dosedaj izdala že deset zvezkov največjega našega pisatelja, si upa to delo nadaljevati le s podporo vsega slovenskega občinstva, ki je že večkrat pokazalo, da brani in pospešuje svojo književnost. Naj bi tedaj ne bilo dobrega Slovence, ki bi ne bil naročnik teh spisov. Naročila sprejema založnica Nova založba v Ljubljani. V kratkem izide že XI. zvezek.

★ Svečene oltarne sveče vseh vrst, zvrtke, svečice za božična drevesca, nagrobne lučice, sveče za hišno rabo, kadilo itd. priporočila svečarna »Pax«, Ljubljana, Celovška cesta 14.

★ Opozarjamo na oglas Spodnještajerske ljudske posojilnice na zadnji strani današnjega »Slovenca«

★ Spominjajte se »Doma slepih«! Položnica št. 14672

★ Blago za plašče, suknje, obleke itd. kupite najceneje pri tvrdki Novak, Kongresni trg št. 15 (nasproti Nunske cerkve).

Celie

MESCANI!

V torek, dne 11. novembra 1930 posetijo mesto Celje gg. ministri pravde dr. M. Sršič, minister za finance dr. St. Sverljuge, minister za šume in rube inž. D. Serbec in minister brez portfelja dr. I. Shvegel.

Vabim Vas, da se udeležite čim številnejše svečanega sprejema visokih gostov pred poslopjem mestnega načelstva in po astite prihod gg. ministrov z okrasitvijo svojih domov z državnimi zastavami.

Mestni načelnik:

Dr. A. Goričan, s. r.

SPORED SVEČANOSTI OB OBISKU MINISTROV
gg. dr. M. Sršiča, dr. St. Sverljuge, inž. D. Serbeca in dr. I. Shvegla v Celjo dne 11. novembra 1930.

Gg. ministre in njihovo spremstvo, ki prispejo v Celje okoli 10 dopoldne z avtomobili iz Ljubljane, sprejmejo pred poslopjem mestnega načelstva zastopniki oblasti in mestne občine, celjska društva in šolska mladina. Po sprejemu bo v slavnostni dvorani Mestne branilnice celjske konferenca gg. ministrov z zastopniki mesta Celja, celjskega, gornjegraškega, laškega, konjskega, sloven-graškega in šmarskega okraja, kjer bo v imenu mesta gg. ministre ponovno pozdravili mestni načelnik gosp. dr. A. Goričan. Ob pol 13 je svečan banket v restavraciji hotela Evropa, katerega se udeležijo najodličnejši zastopniki mesta Celja in imenovanih okrajev.

MESTNI NAČELNIK CELJSKI OBJAVLJA:

Vabijo se vsa tukajšnja društva, da se udeležijo svečanega sprejema gg. ministrov dr. M. Sršiča, dr. St. Sverljuge, inž. D. Serbeca in dr. I. Shvegla pred poslopjem mestnega načelstva v torek, dne 11. novembra 1930, okoli 10 dopoldne. Društva, ki imajo kroj, naj pridejo v kroju. Društva se naj zberejo pred poslopjem mestnega načelstva ob pol 10 dopoldne, kjer jih bodo razvrstili reditelji.

★ Tiskarski škrt nam je večeraj pri objavi prireditve napravil kompletno zmedo, ko je v isti notici brez repa in glave brbljal o današnji gledališki predstavi in jutrišnjem prosvetnem večeru. Pravilno je tako-le: Danes popoldne ob pol 4 igrajo Krekovi v Ljudskem domu (palača Ljudske posojiln.). Grillparzerjevo dramo »Prababica«. Vstopnice se dobijo dopoldne in popoldne pri dnevnih blagajni v Ljudskem domu. — Jutri ob 8 zvečer se vrši v veliki dvorani Ljudskega doma (palača Ljudske posojilnice) I. prosvetni večer, posvečen naši Koroski. Predava vsenčliski profesor dr. Lambert Ehrlich. Vstopnice se dobijo jutri v predprodaji in Prosvetnem tašništvu na Cankarjevi cesti, zvečer pa od 7 dalje pri dnevnih blagajni v Ljudskem domu.

CELJE

za tvoje smučanje in delo!

Celje Narodni dom

Za neoprljetne jesenske dneve NIVEA-CREME

Nadgrnite ž njo vsak dan svoj obraz in roke in sicer ne samo vsak večer pred počitkom, marveč tudi med dnevom, predno se podate na oster zrak. Nivea-Creme se ne more nadomestiti, ker njen poseben učinek temelji na euceritu, ki ga vsebuje edino le ta krema. Nivea-Creme prodira naglo in temeljno v kožo, ne da bi puščala za seboj kak sijaj, in samo ona krema, ki povzroči prodiranje v kožo, more blagodejno vplivati na kožno stanje.

Škatlje po: 5.—, 10.— in 22.— Din; tube po 9.— in 14.— Din

Proizvajalec v Jugoslaviji:
Jugosl. P. Beiersdorf & Co., d. s. o. j., Maribor, Gregorčičeva 24

Pregled živil v Ljubljani

Mestno tržno nadzorstvo objavlja:

Mestno tržno nadzorstvo redno jemlje vzorce raznih življenjskih potrebščin za kemično preizkušnjo. Preglede izvršuje državni higijski zavod, oddelek za preizkušnjo vode in živil v Ljubljani po inženirskih kemijah — strokovnjakih, ki imajo za take znanstvene preizkušnje potrebne izpite. Preizkušnje se vršijo na podlagi zakona o nadzoru živil, oziroma pravilnika k temu zakonu. Pregledi vzorcev, ki jih pošlje tržno nadzorstvo, so brezplačni, če se ugotovi, da je blago pravilno, drugače pa plača lastnik pristojbino, ki je zelo visoka. Za vzorce, vposlane po zasebnikih ali proizvajalcih, pa se plačuje pristojbina, ki so predpisane. Tržno nadzorstvo je poslalo pretekli mesec v pregled 117 vzorcev raznih živil in poživil (meso, mleko, mlečni izdelki, specerijsko blago, začimbe itd.). Od teh vzorcev jih 12 ni odgovar-

jalo predpisom pravilnika, ker so bili bodisi napačno deklarirani, bodisi neprimerni ali pa pokvarjeni, odnosno neuporabni. Vsi, ki so prekršili predpise zakona o nadzoru živil, morajo plačati visoke pristojbine za pregled, poleg tega bodo pa še kaznovani s kaznjivo v denarju do 10.000 Din ali z zaporo do enega meseca, v težjih primerih pa se uporabita obe kazni.

Ker so predpisi za kvaliteto blaga po pravilniku popolnoma določeni, je vsakdo, ki prodaja ali ponuja neprimerno blago, kazniv, ako to izkaže uradna preizkušnja. Mestno tržno nadzorstvo bo dalo pregledati vsa živila ponovno tudi v primerih, o katerih se je izkazalo, da je bil odvzet vzorec primeren, da se prepreči vsaka poznejša malverzacija z živilom. Ker postopka tržni urad zelo rigorozno proti vsakomur, ki se pregreši, je upati, da bodo kupovali res le tako blago, ki odgovarja vsem predpisom.

Poziv karitativnim organizacijam

Ljubljanske karitativne organizacije (Karitativna zveza, Vincencijeva družba, Družba sv. Elizabete, Škofijsko društvo za varstvo sirot itd.) se zberejo ob prihodu visokih predstavnikov kraljeve vlade ob pol 10 pri palači Vojkovec posojilnice.

Kaj bo danes?

Rokodelski dom. Dijaška akademija. Ob pol 6 zvečer.

Šišenska prosveta vprizori ob pol 8 zvečer v dvorani krasno dramo štiridejansko »Bele vrtnice«. Najvljudnejše vabimo.

Drama: Ob 3 popoldne »Janez Nosenček«, mladinska predstava po znanih cenah. Izven. — Ob 8 zvečer: »Gospa ministrica«. Ljudska predstava po znanih cenah.

Opera: Ob 3 popoldne: »Eugenij Onegin«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven. — Ob 8 zvečer: »Masocot«. Premijera. Izven.

Gledališki oder Prosvetnega društva Vič: Ob 8 zvečer narodna igra »Rokovnjači«.

Lekarne. Nočno službo imajo: Dr. Piccoli, Dunajska cesta 6, in mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9.

Kaj bo v ponedeljek.

Drama: »Sen kresne noči«. Red B.

Opera: Zaprti.

Lekarne. Nočno službo imajo: Mr. Bahovec, Kongresni trg; mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78, in mr. Hočevar, Šiška.

© Dijaki, večinoma z drž. klasične gimnazije (bivše I. drž. gimn.) bodo drevi ob pol 6 priredili v dvorani Rokodelskega doma, Komenskega ulica 12, svojo akademijo. Na sporedu so peske ter glasbene točke, idejno-programatična nagovor ter drama »Moč ljubezni« (Tolstoj-Milčinski).

© Pastoralna konferenca za duhovščino mesta Ljubljane bo v sredo 12. novembra ob 4 popoldne v škof. duh. semenišču. Arhidiacon.

© Promenadni koncert muzike 40. pp. »Triglavskega« v nedeljo 9. t. m. ob 11 v »Zvezdi«.

Spored: 1. Čerin: »Prijetna pomlad«, marš. 2. Keller: »Blagoslovljenje templja«, uvertura. 3. Čížek: »Iz srpske šume in utrine«. 4. Gleisner: »Wagnerjeve opere«. 5. Čerin: »Milenci«, slovenske pesmi. 6. Obruča: »Pohod župni Masarykovej«. 7. Zieher: »Baržun in svila« valček. 8. Rotter: »Madrid«, Paso doble. — Dirigent višji kapelnik dr. J. Čerin.

© Tenorist Stepanovski, ki je sedaj član opere v Katovicih, bo 22. t. m. gostoval v ljubljanski operi v Čajkovskega »Eugenij Onegin«. Partija Lensega, katero je gost prvič po vojni zopet v Ljubljani kreiral, spada med njegove najbolj uspele vloge. Predstava se bo vršila na korist Združenja gledaliških igralcev, izven abonmana.

© Sobotni živilski trg je bil bogato založen z vsem, kar rabijo naše vrle gospodinje. Prinesenega je bilo zlasti dovolj sočinja in raznih salat, največ motovilca, ki so ga ženske dajale po 1 Din merica. Kmetje so postavili za Ljubljano na Sv. Petra nasipu dolgo vrsto voz, okrog 70, naloženih z zeljem in krompirjem. Zeljate glave so nudili po 1 Din, krompir pa po 75 p kg. Kupčija pa se je vršila tudi pod lemi cenami, ker je bilo blaga na izbero. Na Vodnikovem trgu pa je bil krompir v manjših množinah po 1 do 1,25 Din kg, bilo ga je pa malo. Za semenščem so imele ženske iz ljubljanske okolice obilo gob, večinoma sivke ali mraznice po 1 Din liter ter lističke po 2 Din liter. Kostanj je bil od 2 do 4 Din liter, pač po kakovosti. Tega blaga polagoma zmanjkuje. Na razpolago je bilo tudi nekaj vreč orehov, ki so bili po 8 Din kg, luščeni jedrci pa po 28 do 30 Din kg. Grozdja je bilo zelo malo, cena se je dvignila. Smederevsko grozdje, na pogled lepo, po okusu slabše vrste, kislo, ne preveč vabljivo, se je nudilo celo po 10 Din kg. Več je bilo jabolk, lepih, boljših vrst. Cena od 5 do 8 Din kg. Čebula je po 1,50 Din kg, repa za kuhlo po 25 p kos, korenja dobite 5 kosov za 1 Din, hren je po 1 Din lepa korenina, peteršiljka je za 1 Din celo pest. Zanimanje za mlečne izdelke je nekam padlo. Prodajalec je manj, tudi povpraševalcev ni več toliko. Cena stoji: sir po 24 Din, čajno maslo 36 Din kg. Na kokošem trgu je bilo največ kupčije. Piščet, petelinov, putk, gosi, rac in zajcev je bilo na stotine. Gospodinje so pridno gihale in so se dobili lepi piščanci po 30 do 35 Din par, putke po 30 do 40 Din ena, zajci po 10 do 20 Din eden. Jajca vztrajno drže ceno: 3,50 Din par. Fižol prepelčar, ki ga je bilo največ na trgu, se prodaja po 3 Din liter, ješprenj 4 Din, pšeno za kašo 3,50, ajdova moka 4 Din, koruzna moka 2 Din liter.

© Ne pozabimo, da je danes pri »Majarončev Martinov večer«.

Ježica

Članom Kat. prov. društva: Gospod predsednik vlade obišče danes tudi Ježico. Vabim Vas, da se udeležite polnoštevno sprejema ob pol 5 pop. pred občinskim uradom, kolikor mogoče v narodnih nošah. Zbirališče pred občino. — Predsednik.

Prireditve. Radi sprejema visokih gostov, se prične današnja predstava »Darinke« točno ob pol 3 pop. in bo trajala do 4.

Koroška Bela

Krutost preteklega svetovne vojne si bomo lahko ogledali na nocojšnji prireditvi v dvorani KPD na Kor. Beli pri žaloigri »Stilmondski župan«. Igra se bo ponovila prihodnjo nedeljo ob pol 4 popoldne, na kar opozarjamo posebno okoliščane.

Krona

Pri cerkvi Matere božje »pri Kapelici« se je letos naselil vpokojeni gosp. župnik iz Leš Matej Ahačič. Zelimu mu, da bi si kmalu pozdravil bolne oči, čeprav bi ga kot pridigarja zelo pogrešali.

Občina je lani in letos prav čedno preuredila okolico trga. Na mestu prejšnjega vigenca »na placu« bo gostilničar g. Šolar napravil vrt. Galitski dom je dobil lepši prostor in novo lice. Stare bajte, ki so v času plavčev služile za shrambe rude in oglja, počasi izginjajo in kraj dobiva novo prikupnejše lice.

Avtomobilsko zvezo imamo v Podnart, Kranj in če je treba še drugam. Prosimo oba podjetnika, naj vsaj na gotove dni v tednu redno vozita in red vožnje tudi javno razglasita.

Zebjarska zadruga in z njo ves kraj preživlja letos hudo stisko radi pomanjkanja naročil. Zadnja leta je njen promet naglo raste, od spomladi sem pa se zaposlitev vsled krize v kmetijstvu, premogovnikih in lesni industriji vedno bolj krči; tudi naročila železniške uprave so manjša. Daj Bog, da bi se vsaj spomladi položaj izboljšal; do takrat pa zadrugarjem ne kaže drugega, kakor potrpeti, ne obupati in še naprej skrbeti za svoje podjetje.

Komenda

Katoliško prosvetno izobraževalno društvo v Komendi pri Kamniku sporoča, da se igra vrši prihodnjo nedeljo, t. j. 16. t. m. v društveni dvorani, ne pa 9. t. m., kakor je bilo naznanjeno na vabilih, radi prihoda gg. ministrov v Slovenijo.

Višnja gora

Farna cerkev sv. Tihna se nam zdi v notranjosti vsa prenovljena. Glavni oltar je že lanske leto dobil nova, v ognju požalena tabernakelska vrata s prekrasnimi reliefi pšenčnih klasov in vinske trte z grozdi, ki obkrožajo na masni knjigi stoječ kelih, katerega na vrhu krasi emalj v podobi sv. hostije s podobno božjega Deteta v jasi. Zelo posamezni deli so tako izborni izdelani, da združeni v celoto tvorijo pravo umetniško — kar vse napravi ves oltar mogočno veličasten. Delo je izborno izvršil g. Kregar iz Ljubljane. — V poletju je cerkev dobila lep samotni tlak. In za praznik Vseh svetnikov so pa postavili v cerkev nove hrastove klopi. Izdelal jih je g. Kuhar iz Mokronoga, in to tako mojstrsko, kot v resnici nismo pričakovali. Tlak po cerkvi in pa klopi se spajajo v lepo celoto in obenem z velikim oltarjem, ki se odlikuje z omenjenimi tabernakelskimi vrati — vse vpliva na prišleca že pri vstopu res veličastno. Farna cerkev je s tem vsa druga — prenovljena.

Sv. misijon smo imeli pri nas pretekli teden — pa saj ga še imamo, ker sklep bo šele danes popoldne. Vodila sta ga gg. očeta jezuita iz Ljubljane. Vsi farani so se z veseljem in v obilnem številu udeleževali misijonskih govorov ter sv. zakramentov. Zlasti je bila ganljivo spravna procesija z Najsvetjšim v črtek zvečer, katere so se udeležili po možnosti v velikem, častnem številu in vsi s prižganimi svečami. Gospoda voditeljema: Bog povrni Vaš trud in Vašo ljubezen! Vaši opomini in nauki pa naj obrodijo veliko trajnih sadov!

ZEPHIR

trajno goreče peči za kurjavo z drvmi so dosegle
SVETOVNI SLOVES

V vseh državah srednje Evrope nad
50.000 »madov« v uporabi.

z 10 kg drv greje eno sobo čez 24 ur

Brezplačni cenik pošlje:

»Zephyr« d. o. o., Subotica
tvornica peči in emajla

Varujte se slabih ponaredb.

Samoprodaja za Ljubljano: Breznik & Fritsch,
Celje: D. Rakusich; Maribor: Pinter & Lenard

Reteče pri Školji Loki

Kolportaža nedeljskega Slovenca se je dobro obnesla. Naši ljudje radi čitajo list, kakršen je »Slovenec«. Vsakdo najde v njem kaj primernega in koristnega zase, bodisi za gospodarje, kmete in obrtnike, gospodinje, fante in dekleta, za učence in preproste, prav za vse je pisan. Naše geslo naj torej bo: Nedeljskega »Slovenca« v vsako hišo!

Pokopališče je bilo o Vseh svetih vse v cvetju in lučkah, bilo je kakor raj na zemlji. Šolska mladina je tudi vojaški grob lepo ozaljšala, za kar gre zasluga našemu g. upravitelju.

Vseposod slišimo o veliki gospodarski krizi. Tudi pri nas ni nič boljše. Pridelkov ne moremo prodati za pošten denar. Res kriza vseposod. Se gostilničarji se pritožujejo, ker je kriza izpreobrnila vse pijance.

Cerklje

Banovinsko cesto razširjajo v naši vasi tam, kjer se odcepi od državne in vodi h Krki. Potrebno je bilo to, kajti na tem mestu se je vsled hudega ovinka zgodila že marsikatera nesreča. Dobro bi bilo, če bi se posnel še zadnji vogal.

Visoki šolski proračuni. Naša občina je izrazito kmečka ter ima davčne podlage (osnove) okrog 180.000 Din. In toliko bodo morali ljudje šteti v prihodnjem letu za šole. Obremenitev je občutna.

Avtotaks je nabavil ključavničar Fr. Grojzdek. Potnikom je vsak čas na razpolago ter upamo, da se bodo hitre vožnje ljudje bolj posluževali. Avto si je nabavil tudi trgovec Pleterški. Živimo torej s časom!

Mosie pri Ljubljani

Na V. prosvetnem večeru v Salezijanskem mladinskem domu v tork ob 8 zvečer bo predaval g. dr. Marko Nallačen o Carigradu. Vstopnina 2 in 1 Din.

Škofia Loka

Kanalizacija pri vojašnici bi bila prav zelo potrebna. Sedaj namreč stoji voda in mlaka ob poti in po sosednjih njivah in travnikih. Ali se ne bi dalo temu kmalu odpraviti?

Dohod k perišču na Studencu še vedno ni popravljen. Naj merodajni činitelji popravijo stopnice, da bodo perice tudi ob velikem snegu mogle do vode.

Znamenje na Glavnem trgu še vedno čaka rešitve, da bo ali odstranjeno ali popravljen. Nekoliko čudno res stoji te razvaline sredi trga.

Kamnik

Škrlatinka. Ker se je v našem mestu pojavila zelo nevarna in nalezljiva bolezen škrlatinka in je nevarnost, da se razširi, okr. načelstvo najstrože naroča vsem družinskim poglavarjem, da vsak, četudi le sumljiv, slučaj obolenja za to boleznijo takoj naznanijo županstvu. Stari naj skrbno pazijo na zdravje otrok in jim prepovedo zahajanje v tuje hiše, posebno, kjer je kak bolnik.

Št. Jernej na Dolenjskem

Vse pride prav tatovom. To pot so si izbrali vas Dramo. Pri Jarkoviču, Kovačiču in Baniču so ponoči ukradli vso konjsko vprežno opremo, jo odnesli na bližnji travnik, odrezali vajeti in boljše jermene, skratka pobrali in odnesli so vse, kar je imelo zanje kaj vrednosti, pustili so na travniku le golo leseno ogrodje, ki ga niso imeli za kaj uporabiti. Nekaj reči so našli drugo jutro tudi blizu Krke, znamenje, da so bili tatovi iz onkraj Krke.

Iz šale nastala nesreča. Bratranca Pavlič in Jakše iz Orehove sta v nedeljo v šali hotela poizkusiti, kdo je močnejši. Šla sta se metat. Pa je Jakše z nogo tako nesrečno zadel ob plot, da si je zlomil nogo in so ga morali odpeljati v bolnišnico.

Povodni letošnji jesen kar ni konca. Krka, sicer lena in počasna, se je letos kar nekam predrugačila, ker je menda že četrtič prestopila strugo. Jesenska posevje je tam uničena.

8600 Din je bilo nabranega in poslanega banovini hišnega davka. Če bi plačala vsaka občina toliko — menda jih je v banovini okrog 2000 — bi zneslo to že lepo vsoto 1.720.000 Din.

Škrilj pri Kočevju

Osebnost. Pred mesecem dni je nastopil službo šolskega upravitelja na tukajšnji šoli g. Albin Petelin, bivši učitelj v Cerkljah ob Krki. Zdiho. Župnika-ekspozitura prazna. Prejšnji g. župnik Kapš je šel za župnika v Banjalo. V cerkev imamo več kot dve uri daleč, zato ni čudno, da je ljudstvo v verskem oziru bolj mlačno.

Divji prašiči. Prav občutno škodo delajo v naši okolici. Za ozimino ni treba orati, ker nam prenijejo prašiči. To bi že bilo, a hudo je, ker se nihče ne upa sejati, ker je vsak prepričan, da bi mu setev uničili. Okoliški lovci so se spravihi nad nje, a so ustrelili le nekaj zajcev. Lov na divje prašiče je težaven in nevaren, zato bi se moral res dobro organizirati.

MUZIKALČNI RADIO - SLUŠATE LJ
kateri imajo smisel za umetniško glasbo, volijo
ARCOPHON 5

Ker je zvočno območje tega zvočnika 7 1/2 oktav, je popolno, ima naravno slišen tako najnižji kakor najvišji zvok. V svoji obliki dovršen kras v vsaki hiši

Cena **Din 1700.-**
Zahtevajte pri vsakem boljšem radio-trgovcu - brezobvezno predvajanje

TELEFUNKEN
NAJSTAREJŠA ISKUSTVA — NAJMODERNEJŠA KONSTRUKCIJA!

Maribor

Potrebe in interesi Maribora

Prizadet, hudo prizadet je bil Maribor s prisilno kontrolo dohodkov ter z ukinitvijo oblasne samouprave in velikega županišča mariborskega. Za približno 25 rodbin gre. Mariborsko gospodarstvo iz dneva v dan to vse krepkeje čuti. Mnogi se konkurirajo v poslednjem času pač to najbolj dokazujejo: mariborsko gospodarstvo hira. Ta ugotovitev je sicer sama po sebi lahka stvar; toda mariborski gospodarstveniki delajo z vsemi močmi na to, da dobi Maribor vsaj primernega nadomestila za izgubo. Ta akcija je še vedno v teku.

Zlasti na trojnem poprišču se očrtujejo potrebe gospodarsko-hirajočega Maribora: na polju šolske, cestno-gradbene in obmejne gospodarske politike. Zlasti po prizadevanjih upokojenega ministra I. Vesenjaka se je posrečilo zagotoviti Mariboru nižjo gospodarsko šolo, ki se odpre dne 20. t. m. in ki bo imela svoje prostore v priložnih prostorih biv. oblasnega dvorca. Načrt da bi, se v Mariboru kot središču naše tekstilne industrije osnovala tekstilna šola, se ni rešil v prid Maribora. Nadalje: imamo sicer svojo trgovsko akademijo; nimamo pa tistega, kar najbolj kravato potrebujemo: dvorazredne trgovske šole, iz katere naj bi izšli dobro izveščani trgovci.

In ceste. Predvsem bi bilo potrebno, da se tukaj v obmejnem pasu zajamči vzdrževanje dose-danjih cestnih zvez ter njih izpopolnjevanje v okvirju čim izvedenejših in enostavnejših okrajnih samouprav. Zlasti opozarjamo na tisti pomen dobro izpeljanega cestnega omrežja, ki je v najtesnejši zvezi z razvojem tujskega prometa (n. pr. pohorska avtomobilista cesta), ki je za obravnavno prestolice uprav življenjske važnosti.

Prav svojevrednost so tudi obmejne gospodarske potrebe. V dvojnem smislu se poraja možnost pomoči: v smislu snovanja novih institucij ter podpiranja že obstoječih. Maribor je obmejno mesto; uprav usvarjeno za to, da se tukaj zgradijo skladišča privilegirane izvozne družine in drugih naših središnih gospodarskih zavodov. Pač nima smisla, da utemeljujemo vse to že iz stališča takšnih in drugačnih prednosti. Sama po sebi jasna zadeva. In potem: obmejna kneta rešuje sadjarstvo. Osnovne važnosti za uspevanje obmejnega kmetijskega življa je izdatno moralno ter materialno podpiranje že obstoječe in na zadržni podlagi lepo uspevajoče mariborske sadjarke izvozne centrale. Lansko leto je šlo preko mariborske šajerske sadjarke zadrge v inozemstvo 130 vagonov jabolč; letos jih je šlo okoli 340. Na drugi strani pa trpi naše obmejno vinarstvo radi previsoke in rigorozno iztirjevalne trošarine in drugih okolnosti. Mali posestnik v Halozah propada; kletarstvo radi dolžnosti vneprejšnjega vplačila predpisane trošarine, kar se zahteva za celo zalogo, izginja ter postaja vsebolj iluzorno. Iz tega izhaja, da bi bilo na vso moč treba podpreti mariborske vinarske zadrge (n. pr. Osrednja šajerska vinarska zadruga) v izvajanju njihovega prekrojnega programa za čim večji izvoz ter čim večje vnovčevanje.

So tukaj velike potrebe, ki smo jih nanizali, in še druge, o katerih bomo o priliki spregovorili. Tako ali drugače bo treba misliti na njih izpolnitev; sicer bomo doživeli, da se bo mariborsko gospodarstvo zrušilo...

Med. univ.

dr. Josip Furlan

specijalist za ušesa, vrat in nos

si dovoljuje naznaniti, da je prišel v Maribor, Vrazova ul. 2 z ordinacijo.

Tudi v Mariboru je nastopil koncertni pevec Mirko Pugelj z lepim uspehom. Ob predavanju posrečeno izbrane zbirke sodobnih francoskih skladb so se pokazale vse Pugljeve vrline, ki jih je ugotovila že ljubljanska kritika: izborna interpretacija, ter zorna vokalizacija in tehnika v duhu sodobne francoske šole. Petkov večer francoske pesni sta skupno priredila v kinu Apolo Ljudska univerza in francoski krožek. Občinstvo je spremljalo posamezne koncertne točke s toplim priznanjem in navdušenjem.

Ureditev mariborskega pokrajinskega arhiva. Z jutrišnjim dnem prične prof. F. Baš z urejanjem tukajšnjega pokrajinskega arhiva, ki bo imel svoje prostore v prvem nadstropju bivšega oblasnega dvorca. Za znanstveno raziskovanje obmejne socialne, kulturne, gospodarske in politične zgodovine bo ureditev omenjenega arhiva, za katerega je že precej listinskega gradiva na razpolago, zelo velikega pomena.

Dvoje kulturnih filmov. Mariborska Prosvetna zveza predvaja danes v kinu Apolo novi film »Komedijanti« iz ameriške kulturne zgodovine. — V dnevih od 14. do 19. t. m. pa se predvaja v Grajskem kinu sloviti zvočni film »Kapetan Dreyfus«, ki ima v znanem Dreyfusovem splošnem procesu, ki je svojčas razburjal Francijo ter vso kulturno Evropo in ki se je zaključil z uprav senzacionalnim razpletom, svoje zgodovinsko ozadje. Dreyfus še živi sedaj v Parizu.

Stari Mariborčani umirajo. Za starinarjem Celcerjem in trgovcem Fontano je izdihnil v visoki starosti 87 let upokojeni šolski ravnatelj Ivan Ferch, Aleksandrova 12. Pogreb blagoga pokojnika bo danes ob pol 16 iz mrtvašnice na mestno pokopališče.

Zanimiva obravnava bo dne 25. t. m. pred tukajšnjim senatom petorice v razpravni dvorani 53. Gre za obnovitev procesa v zadevi Antona Kozjek, ki je bil dne 18. decembra 1928 pred mariborsko poroto obsojen na smrt na vesalih in sicer na podlagi obtožbe, da je izvršil umor nad svojim bratom. Kozjek je bil pozneje pomiloščen, medtem je umrl tudi pomagač Presnitz, ki je sodeloval pri umoru, nakar je Kozjek zaprosil za obnovitev razprave, kar se mu je sedaj dovolilo. Omenjeni umor se je, kakor znano, izvršil že pred 20 leti in je bil že dvakrat pred poroto. Brezine Ivan, ki je pred tremi meseci imel razpravo, je bil namreč obtožen, da je izvršil umor, dočim je stal Kozjek na zatožni klopi radi zapeljavanja k zavratnemu umoru lastnega brata.

Quousque tandem... Pod tem naslovom smo 26. oktobra priobčili vest, da morajo v kavarni Evropa gostje večkrat plačevati cecho za stvari, ki jih niso naročili, da je policijsko ravnateljstvo uvelodilo preiskavo in da se stanovalec v bližini pritožuje radi kaljenja nočnega mira iz kavarne. Z ozirom na te trditve nam sporoča gospod Mihael Kokot, najemnik

kavarne Evropa, da je vsebina gorenje notice popolnoma neresnična, da se ni še nikdar zgodilo, da bi bil kak gost njegove kavarne moral dvakrat plačati cecho, pač pa večkrat, da gostje ne plačajo naročene pijače in jedi. Tudi ni res, da bi bila glede te kavarne kaka preiskava pri polni ravnanstvu, ki tudi nič ne ve o kakih pritožbah glede ceh in nočnih nemirov.

30 let je izdala zobove v Slovenski Bistrici in tam okoli proti prostovoljni nagradi Genovefa S. Tako je dejala sama včeraj pred senatom trojice. Zadnjič enkrat pa se je bilo zgodilo, da so se pri neki njeni posejenci pojavile komplikacije radi proti nagradi enega kovača izdrtga zoba, kar je bil posreden povod za to, da se je Genovefa S. zagovarjala včeraj v razpravni dvorani 53. Razpravo je vodil dr. Lesnik, Kolšek in Azman prisodnika. Obtožbo je zastopal državni pravnik dr. Hojnik. Obtoženka je bila zato, ker je nepokliceno izdala zobove, obsojena na tri mesece strogega zapora, 3 leta omejnosti.

Prerivali in trli so se včeraj dopoldne ljudje okoli prodajalcev kolosalnega cenega sira. Toliko konsumira Maribor v poslednjem času tega sira, da se to pozna že pri mesarjih. Pa tudi na drugih središčih sobotnega tržnega dne je bilo precej vrveža in gneče. Kmetje so pripeljali 50 vozov krompirja, 45 zelja, 5 čebule in 6 sadja. Radi velike množine blaga so tudi cene težje navzdol: zlasti poceni se je prodal krompir in zeljate glave, ki so jih kmetice še pozno popoldne ponujale po mariborskih stanovanjih. Na perutninarstevnem trgu: 59 kokoši, 1160 piščancev, 37 rac, 32 gosi in 40 puranov. Lesene in lončene robe je bilo za pet vozov. Krasen dan so mariborske gospodinjice temeljito izkoristile ter se z izdatnim nakupom živeža zavarovale za bližajočo se zimsko dobo. Vse je bilo včeraj ugodno: vreme, datum in — cene.

Mariborska zimskosportna podzveza razpisuje za načrte podveznega zimskosportnega znaka. Načrti se morajo predložiti na naslov »Mariborska zimskosportna podzveza, Maribor, Tattenbachova 19-1« najkasneje do 20. t. m. Event. pojasnila pri navednem naslovu. Nagrada 300 dinarjev.

Za makro vreme samo KARO-ČEVLJE, Maribor, Koroška 19.

Slike za legitimacije izdeluje lepo in ceneno foto Japelj, Gosposka 28.

Trenchcoati, usnjeni jopiči, zimski plašči, Hubertus-plašči, snežni čevlji in snežni škornji, galoske, čez 300 vrst krzna, kakor tudi vso manufakturno blago na obroke, L. Ornik, Maribor, Koroška 9.

Uboj

Smrtonosna udarca s krampom.

Maribor, 8. nov.

23 letni čevljarji pomočnik Ivan Capla iz Zgornjega Dupleka 89 se je vračal od svoje neveste v pozni uri proti domu. Na cesti v Zgornji Dupleki vrh pa ga je pričel posestnikov sin M. T. ter mu prizadejal s krampom najprej silovit udarec čez želodec, nato pa še po glavi. Capla se je nezavesten in v mlaki krvi zgrudil. Prepeljali so ga v inkubator bolnišnice, kjer ves čas ni prišel do zavesti. Včeraj je Capla, ki zapuša enega otroka, podlegel poškodbam. Zadevo ima zaenkrat v rokah orožništvo. Motivi, ki so vodili M. T. da je izvršil omenjeno dejanje, niso znani.

Ptuj

Gospode ministre bomo imeli čast pozdraviti že dni in jim povedati svoje želje in težave. Premestitev. Ptujška bolnišnica je dobila novega uradnika v osebi g. Gortnerja, ki je prišel iz Maribora. Želimo mu, da bi se dobro počutil pri nas.

Martinova gos vabi drevi prijatelje Prosvetnega društva k Brezliču na desno. Vlogo gosi bo sicer igral puran, pa bo tudi ta golovo dobro teknil.

Prvo opereto nam dajo Mariborčani v ponedeljek zvečer.

Prodajalec živil opozarjamo na zakon in predpise o živilih. Po nalogu kr. banske uprave bo občina vsako leto vsaj dvakrat pregledala prostore, kjer se predelavajo in prodajajo živila. Da ne zapadejo visokim kaznim, je v interesu producentov, da skrbno pazijo na snago in higijeno v svojih prostorih!

Gospod dr. Anton Brumen. Na bolniški postelji leži 75 letni tukajšnji odvetnik in hišni posestnik gosp. dr. Anton Brumen. Kot narodni borec si je stekel mnogo zaslug za ideje slovanstva. Kot bivši sodnik pri raznih sodiščih Kranjske in Štajerske, nazadnje v Slov. Bistrici, je v razburkanih časih ključeval vsemu in deloval, da se slovenski jezik pri sodiščih uveljavi, ter Slovenecem prizna pravico. S strankami slovenskega pokolenja pa je uradoval le v materinem jeziku. Temu slovenskemu javnemu delavcu so predstojniki metali polena pod noge. V letu 1902, se je poslovol od sodnijske časti, se posvetil advokaturi in se naselil v Ptuj. Tudi v Ptuj ni izgubil poguma za slovanstvo delovanje. Zato mu je leta 1908, 18. novembra nemško dijaštvo s kamenjem in gnillimi jalci precej poškodovalo hišo in pisarno. Za da ni našel priznanja za svoja dela in zasluge. Želimo mu zopet krepkega okrevanja.

Kranj

Obrtno gibanje. Izdelovalec pletenin Joško Špenko je preuredil lokal v Koprskem predmestju na prometnem kraju nasproti trgovine Puppo in otvoril novo trgovino s pleteninami, nogavicami in konfekcijo. Vsi predmeti se izdelujejo doma. Trgovino priporočamo.

Hranite semensko deteljo. Kljub objavi te notice v petkovem »Slovencu« opozarjamo na nasvet, ki so ga izdala oblasna. Slednja namreč svarijo pred predčasno odprodajo detelnega semena. Na Madjarskem je bila letina detelnega semena zelo slaba, zato kupujejo madjarski trgovci pri nas. Kmetovalce opozarjamo, naj se ne prenamagajo s prodajo, ker bi se moglo doseči boljše cene. S hitro prodajo bo pa predčasno zmanjkalo blaga.

Bralce »Slovenca« opozarjamo, naj prečitajo inserate kranjskih trvdv v oglašnem delu današnje številke. Z občudovanjem in zanimanjem ogledujejo tuji in domačini zanosno stavbo hotela »Stara postaja«, pri kateri se dela, ki so bila v načrtu za letoš, bližajo h koncu. Na zunaj ima dozdani del že svojo dokončno obliko, na znotraj pa dobiva stavba vedno končno obliko, na znotraj pa dobiva stavba vedno lepšo in modernejšo obliko. Te dni je prispelo pohištvo za kavarino, ki bo odprta v kratkem času. Nova elegantno opremljena kavarina bo sigurno pritegnila zanimanje in pozornost Kranjčanov in privabila dovolj gostov. Račun brez

krčmarja pa sta delala lastnik in najemnik hotela, ki sta pričakovala od stavbnega podjetja vse bolj zgodnjo dovršitev.

Odhod sodnika. Včeraj dne 8. t. m. se je preselil na svoje novo službeno mesto okrajni sodnik v Kranju g. dr. Ernest Kobe, ker je prestavljen na Okrožno sodišče v Ljubljani. Prijubljene in prijazne gospoda sodnika bodo njegovi številni prijatelji gotovo pogrešali v svojem krogu.

Škocjan pri Turjaku

Zadeva prezidave naše šole se vleče že celo večnost. Sedaj je sklenjeno, da se sedanje poslopje nadzida in se preuredi pritličje v dva razreda, v nadstropju bodo pa stanovanja. — Skrajni čas je že bil. Z delom začno spomladi.

Dol pri Ljubljani

Prosveta. Tukajšnje Katoliško izobraževalno društvo vzpizori danes ob pol štirih popoldne tridejansko špansko igr »Sodnik Zalamejski«. Vljudno vabljeni od blizu in daleč! Autozveza ugodna. — J. L.

Konjice

Poslovil se je od nas te dni nad vse priljubljeni učitelj g. Jakob Stefančič in odšel na svoje novo, silno težavno službeno mesto na Rakovec, ki leži sredi pohorskih gozdov. Konjičani ga bodo ohranili v trdnem spominu.

Po sredini našega trga žubori bister potok, ki je nekaterim v sploiko. Pravijo, da bi bil trg lepši, če bi ga speljali zadaj čez travnike v Dravinjo. In vendar odnese bistra vodica marsikako nesnago s seboj. Potoček, ko bi ti hotel odplaviti tudi umazano hlinavščino in podlost!

Davki, davki! S solznimi očmi prihajajo vsi ljudje in tožijo, da ne morejo plačati, ker je kriza v gospodarstvu na vrhuncu.

Razprodaja nedeljskega »Slovenca« razveseljivo napreduje. Za vse svete je bilo prodanih 120 izvodov, kar kaže, da Konjičani vedo ceniti dobro stvar. Prav je tako.

Danes vsi v društveni dom, kjer se ponavlja igra »Miklova Zalac!

NAHOD

odstranja

NOSAL prašek,

ki je povsem neškodljiv, ker se

ne uživa temveč vdihava (vnos-

ljava). Nosal Vas varuje gripe,

Kupite si Nosal takoj!

Proizvajalec: Lekarna

BAHOVEC Ljubljana.

Šoštanj

Osebnost. Gospa T. Rutar-Sašel, d. sedaj vrtnarica v Šoštanju, je premeščena v Store pri Celju.

Slovenigradec

Kap je zadela 62letno go. Pavlo Arnejčič, vdovo po šol. upr. in posestnico v Slovenjgradu. Bolezen se ji že obrača na bolje.

Sprememba posesti. Novozgrajeno hišo ob cesti, ki pelje v Stari trg, je od Ivana Habermanna kupil Fr. Schuller za ceno 57.500 Din.

Ljutomer

Ljutomerski župan bi pa res ne bil rad. Ali naj sam vodi občino? Saj ni več mogoče priti do sklepčnosti občinskega odbora. Štiri zadnje seje so po pravilnem sklicanju ostale po vrsti nesklepne. Ta se izgovarja z dopustom, drugi je bolan, tretji ima trgovske posle, četrti principielno neče priti itd. Prav kakor v sv. pisnu. Snovi za občinske seje pa je toliko in toliko. Ajej, je to križ!

Gradnja paviljona za tobako trafiko na Glavnem trgu je občina iz neznanih vzrokov ustavila — po predhodno izdani dovoljenju.

Zanimivo razpravo bomo imeli v Ljutomeru dne 20. nov. t. l. na lico mesta, pri usnjarni g. Sinigoja. Iz njegove tovarne se namreč izteka v Ščavnico s smrdljivimi kemikalijami prepojena voda, ki uničuje ribji zarod in dela vodo neuporabno.

Središče ob Dravi

Med tednom in še kaj. Ne moremo si misliti, da se že tudi pri nas v Središču skrunijo veliki prazniki kar na veliko. Kakor bi bila bogve kakšna sila, je zaposlila posojilnica z rotovža na svoji novi stavbi na praznik Vseh svetnikov in v nedeljo precejšnje število delavcev in delavk, ki so stavili na stavbo ogradje za streho. Prevelika gorečnost za novo stavbo izgleda kakor bi ne bilo drugih delovnih dni v tednu dovolj! Da ste to dopustili, vam zamerimo. S slabim vremenom pa se ne izgovarjajte. Upamok in želimo, da se slična skrunjenja praznikov in nedelj več ne ponove.

Danes, v nedeljo, ob 7 zvečer bo v Društvenem domu tretji prosvetni večer. Na sporedu je zanimivo predavanje: »Naša Koroška in Korošci«. Predavanje spremlja nad 75 skioptičnih slik, ki prikazujejo neizmerno lepoto najlepšega dela slovenske zemlje. Mnogo zanimivega boste slišali ta večer. Vstopnine ni. Ker

so pa radi nabave slik in skioptikona precejšnji režijski stroški, se za prostovoljne prispevke prav topla priporočamo.

V Obrežju se prične jutri pri č. šolskih seštrah na njihovi gospodinjki šoli spet reden pouk. Priglasilo se je pa toliko deklet (24), da so odprle za te kar dva tečaja. Ta tečaja (po 12) se vršita vzporedno in izmenoma tako, da pridejo dekleta dvakrat na teden v šolo in tako sproti uveljavljajo v domačih hišah pridobljene praktične nasvete. Šolo vodi č. s. Vitoslava Hanželič, č. šolskim sestram pa želimo, da dosežejo tudi v tem šolskem letu takšen uspeh ko lani.

Po hudem in dolgotrajnem deževju sta izstopila iz svojih strug tudi potoka Črncec in Trnava ter sta poplavlila velik del polja in travnikov in napravila tudi dokaj občutno škodo. Ponekod je vdrla voda tudi v kleti in hleve, odkoder so morali reševati živali. Nujna potreba je, da se strugi obeh potokov regulirata in jima tako onemogoči nadaljno povzročitev škoda.

Vsem prav topla priporočamo, da se naroče na »Nedeljski Slovenec«, ki izhaja na 20—24 straneh, ima prilogo »Ilustrirani Slovenec«, je najboljši list-dnevnik v vsakem ožiru in stane vsaka nedeljska številka le 2 Din. Dobite ga vsako nedeljo pri trgovcu g. Ivanu Meketu.

Ruše

Nova vila. Malokdo v Rušah ve, da je v teku kratkih tednov nastala v Rušah nova lesena vila; ima celo verando v nadstropju. Postavil jo je pod svojo gorico na potu iz Ruš na Lohinco g. Ivan Jug. Nekdaj je tam stala preša, ki jo je plaz odnesel. Ali čaka novo stavbo ista usoda, ni pričakovati, ker jo nekoliko varuje skala.

Vinotočji. Doba vinotočev pod vejico se je pričela. Prvega je odprl v Rušah g. Jug v svojem novem »Blockhausu«. Na praznik Vseh svetnikov in nedeljo je bilo v Rušah veliko pitja in vpitja pozno v noč. Zvenekale so šipe, letale planke po zraku, zadnji razgrajali so pasirali Ruše zjutraj ob 6. Policijska oblast bo morala stražje nastopiti. Moči je tudi letos premočen.

Drava naraste radi deževja skoraj vsak teden. Promet na brodu je zato oviran; vedno bolj se kaže, kako potreben bi bil most med Rušami in Sečino. Morda pa pride do zgradbe novega mostu, ker uvideva tudi oblast njegovo korist in potrebo.

Braslovče

Martinov sejem bo v ponedeljek dne 10. t. m. To je zadnji sejem v tem letu. Bog daj lepo vreme in dobro kupeljo.

Prosvetno društvo priredi v nedeljo 16. t. m. Nusič-Govekarjevo igr »Narodni poslanec«. Pričetek ob 15 v Društvenem domu.

Predavanje g. prof. Mlakarja na Martinovo nedeljo odpade in se vrši pozneje.

Nedeljski »Slovenec« se dobi vsako nedeljo dopoldne v trgovini Kmetijske nabavne in prodajne zadrge. Ker je cena Din 2 za izvod z bogato vsebino in slikami res malenkostna, upamo, da se bo našlo obilo prijateljev dobrega čtiva.

Ljubljansko gledališče

Drama.

Začetek ob 20 zvečer.

Nedelja, 9. nov. ob 15: JANEZEK NOSANCEK, mladinska predstava. Znižane cene. Izven. — Ob 20: GOSPA MINISTRICA. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 10. nov.: SEN KRESNE NOCI. Red B.

Opera.

Začetek ob 20 zvečer.

Nedelja, 9. nov. ob 15: EVGENIJ ONJEGIN. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob 20: MASCOTTA, premijera. Izven.

Ponedeljek, 10. nov.: ZAPRTO.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 9. nov. ob 15: SEN KRESNE NOCI. Navadne dramske cene. Kuponi. — Ob 20: LUTKA. Premijera.

PTUJSKO GLEDALIŠČE.

Ponedeljek, 10. novembra ob 20: ALEKSANDRA. Gostovanje mariborskega gledališča.

Iz društvenega življenja

»Ljubljana« V ponedeljek ob 8 zvečer skupna pevka vaja. Udeležba obvezna za vse. — Pevovodja.

Salezijanski mladinski dom Kodeljevo. V torek ob 8 zvečer bo na V. prosvetnem večeru predaval g. Marko Natlačen o Carigradu.

Prosvetno društvo Krakovo-Trnovo v Ljubljani priredi v sredo 13. novembra ob 8 zvečer v društveni dvorani II. prosvetni večer s predavanjem v ljudji z zanimivim kulturnim filmom »Nuriz. Vljudno vabimo.

Šišenska prosveta priredi jutri, 10. novembra, ob 8 zvečer zelo poučno skioptično predavanje o jetiki. Predava g. dr. Marko Korošec. Najljubneje vabimo!

Ježica. Kaf. prosv. društvo ponovi danes spevoigro »Darinka«. Radi sprejema predsednika vlade začetek točno ob pol 8, konec ob 4. Vsi vabljeni!

Čitateljem „Slovenca“ za nedeljo 9. novembra

Perceval Gibbon:

Na Barbarski obali

»Nočem!« je zakričal Goodwin. »Eh!« Krmarjev glas je bil še vedno krotek, toda preden je mogel Goodwin še kaj reči, je bil že pri njem. Kakor bi se bilo v njem sprožilo kako pero, se je krotki in umerjeni človek bliskovito obrnil na peti, zgrabil Goodwina za vrat, ga hropče podrl na hrbet in ga z vajeno nogo strahovito osuval v usta in trebuh. Goodwin je ležal na tleh in z nepopisno grozo in začudenjem strmел v krmarjev negibni obraz.

»Vstanite, Smith,« je ukazal gospod Fant. Goodwin je ubogal in se pod vtisom trenutka bolečin v obrazu in strani niti zavedal ni. »In sedaj si prinesite vode, kakor sem vam bil rekel, in ko se osvežite, pridite na zadnji krov, da vam morem odkazati delo. Ste razumeli?«

»Da, da, gospod,« je mehanično odgovoril Goodwin in šel v ospredje. Etna ga je že vključila v svoj sistem; že je prejel in prevzel vlogo vpreznega živinčeta; toda trdovratno in vztrajno sta gorela v njem srd in jeza proti Tomu Mowbraya. To je bila skrivnost, ki do nje krmarjeva pest ni imela nobene moči; nasprotno je ta pest le zvišala dolg Toma Mowbraya. Z zadnje rajne, kamor ga je bil poslal krmar, je Goodwin prvič videl kapitanovo ženo. Prišla je po kabinskih stopnicah na zadnji krov, slo-nela nekaj časa na ograji, navidezno zatopljena v pogled na mesto, ki se je zaradi velike razdalje videlo čisto majhen. Ko se je okrenila, da bi odšla, se je njen obraz Goodwinu popolnoma odkril: blede, poln gub, sivi lasje gladko nazaj počesani — obraz, tako pravilen in brezizrazen, kakor cifernica na uri. Pripovedovali so si o njej, da običajno sedi na zadnjem krovu in šiva; ako tik za njo skoraj do smrti pretepa in sujejo kakega ubogega mornarja, se na vse njegove krike niti ne ozre. Njena prisotnost na krovu mornarske Etna je dajala ladji posebno skrivnostno-grozno obeležje.

»A mojega poraza ne bo videla,« si je pri-segel Goodwin, ko je njena glava izginila na kabinskih stopnicah. »Ne — in če bi moral ladjo zažgati!«

Ko je bilo dnevno delo dovršeno, se je se-znamil s svojimi tovariši v nesreči. Kakor da je bilo od vekovaj zapisano, da na Etni ne bo imel nobene trohice utehe, se je izkazalo, da so bili ostali trije mornarji tako imenovani »Dutchmen«, to se pravi Tervoni te ali one narodnosti, in po mornariških zakonih v primeri z njim manjvredni, nesposobni, da bi razumeli ali celo delili njegova čuvstva; razen tega ne dovolj zanesljivi, da bi jim mogel razodeti skrivnost svojega načrta. Na eno njegovo vprašanje pa so mogli zadovoljivo odgovoriti. Prišlo mu je na misel, če ladijski častniki morda ne preprečijo bega posili nabragna mostva s kakimi posebnimi ukrepi.

»Ali nas ponoči tu zapirajo?« je vprašal trojico, ko so sedeli pri večerji.

Začuden so zastrmeli vanj. Za pomorske sužnje strahote na Etni niso bile nič nenavadnega; na vseh ladjah je bilo zanje težko; življenje samo je bilo dovolj težko. Njihovi krotki, plavalasi obrazi so bili brez izraza in prijazni.

»Nas zapirajo?« je rekel eden od njih. »Ne, čemu naj bi nas zapirali?«

»A, potem je prav,« je dejal Goodwin in jih pustil, da so še dalje strmeli in si zaradi njegovega vprašanja razbijali glave.

Na krovu je bil še četrti »Dutchman«, ki je podnevi spal, ponoči pa stražil, sedeč v kuhinji. Luč njegove svetilke je padala od kuhinjskih vrat do roba ladje, ko se je Goodwin — čim so njegovi tovariši zaspali — dvignil z ležišča in prišel na krov. Tam daleč, onstran vodne gladine velikega zaliva, so se na nočnem nebu jasno odražale luči San Franciscas; nad njegovo glavo se je razprostiralo zvezdno nebo; nemo se je zibalala Etna v lahнем šumu valov. Nobene ladje ni bilo v bližini; le tod in tam je šinil mimo čoln in povzročil šum, kakor bi se ob strmем bregu lomili valovi. V ozadju ladje je bilo videti luč, ki je sijala iz okna gospoda Fanta; ležal je v svoji postelji in se po ostudnosti svoje službe razvedreval ob knjigi in cigari.

S slepo naglico je hitel Goodwin na sprednjo stran ladje, kjer je bil varen, če bi straži prišlo na misel pogledati po krovu. Obvladovalo ga je eno samo čuvstvo: hotel je do Toma Mowbraya. Bilo je več nego misel ali strast: bilo je kakor blazno poželenje morfinista po vajenem strupu. Obala, ki se je svetlikala onstran črnega vodovja, ni bila nedosegljiva za človeka, ki je gorel od jeze in hlepenja; vedno je bil dober plavač. V senci krovne lope je slekel obleko — bile so samo hlače in srajca — jo zvezal v culo in si jo s pasom, na katerem je nosil svoj nož, privezal na glavo. Neskončno previdno je šel nato proti srednjemu delu ladje, kjer so na zunanji strani visele stopnice.

Spustil se je po njih tako tiho v vodo, da ni bilo slišati najmanjšega šuma. S par sunki se je oddaljil od ladje, potem je postal, se vzpel z gornjim životom in gibal samo z nogami; tako se je ozri nazaj na Etno. Dvigala se je, dobro zasidrana, nad vodo kakor stolp. Mornar v njem ni mogel drugače, kakor da je obduoval njeno lepoto in v srcu izrekel priznanje možem, ki so jo zgradili. Zamislili in ustvarili so krasno ladjo, in treba je bilo gospoda Fanta in tovarišev, da so to ladjo ponizali v pomorsko pošast, ki je po pravici nosila priimek »Peklenska skrinja«. Sedaj se je rešil z nje; bilo je še vedno mogoče, da ne bo dosegel obale in bo utonil, toda siva žena na zadnjem krovu vsaj ne bo nikdar videla njegovega ponižanja in njegovega poraza. Okrenil se je, obrnil svoje obličje mestu nasproti in se s širokimi zamahi pogljal po vodojvu.

Imel je daleč plavati in bila je zanj še sreča, da je imel plimo pod seboj, tako da so ga nesli valovi proti kraju. Pod vplivom mrzle vode in napa so izginile zadnje posledice strupa, glava in udje so mu bili zopet svobodni. Plaval je z enakomernimi zamahi in krepko vztrajnostjo proti bregu, pogled neprestano uprt proti lučim, ki so se kakor kapljice pozibavale ob vodnem robu. Misli so bile usmerjene v en sam cilj: doseči Toma Mowbraya, obračunati z njim in utolažiti svoj srd, ki je gorel v njem kakor poželenje lačnega. Kaj bo z njim naredil, kako ravnal, ko pride do njega, na to še malo ni mislil. Cilj, ne kak načrt je bil, ki ga je gnal na kopno. Možakarjev grobi, odvratni obraz se mu je bil za vse čase zagrebel v spomin; videl ga je pred seboj in mu je bil kakor bič, kakor grenka vzpodbuda; srdito se je poganjal v silnih sunkih in nesmotno trošil svoje moči.

Kljub temu mu je bila sreča mila ter je dosegel obalo v majhnem zatoku, kjer se je dremaje zibalala neka norveška barka. Čuvaja, če je sploh kateri bil, ni bilo videti, in tako je Goodwin splezal na krov, da bi se preoblekel. Z nestrpnostjo naglico je zlezal v svojo srajco in hlače, ki sta se mu bila kljub vsej pazljivosti zmotala. Potem si je trdno zategnil pas, tako da mu je ležal nož tesno ob telesu. Potegnul si ga je na desno stran, kjer mu je bil najbolj pri roki; utegnulo se je zgoditi, da bo rabil orožje, še preden bo minila noč.

Prav nič ni vedel, koliko bi moglo biti ura in kako dolgo je bil v vodi. Čutil se je, ko je z obale bos korakal v mesto, da je našel bomo uličico prazno in temno; le iz oddaljene ulične svetilke se je kradlo vanjo nekoliko žarkov. Zapuščena in tuja je ležala med nizkimi hišami v grozotnem miru; zdelo se mu je, da mesto pridruže diha in čaka, da izvrši, kar se je namenil, zaradi česar je prišel. Njegove boste noge so tleskale in drsale po tleh, raj je še tako previdno hodil; ta šum se mu je zdel neznanski ter mu je bil, kakor da mora zbuditi vse ljudi in jih priklicati na okna, da vidijo moža, ki gre nad Toma Mowbraya.

Tesno ob vrsti gnilih in napol razpadlih pločev je slednjič dospel na zadnjo stran hiše, ki jo je iskal. Ne da bi pomišljal, je skočil na dvorišče in se niti toliko ni pomudil, da bi poiskal zamrežena vrata. Gola in temna se je dvigala hiša proti nočnemu nebu. Postal je in pogledal kvišku. Še vedno ni imel nobenega načrta; niti sedaj ni čutil potrebe, da bi si ga napravil. Ili v hišo — vlomiti, če bi tako hitrejši šel, planiti gori v sobo, v kateri je spal Tom Mowbray, ga potegniti iz postelje in potem dati duška blaznemu srdu, ki je gorel v njem — saj to je bilo vse čisto enostavno. Begotno se je ozrl na najbližje okno, — tedaj so se odprla hišna vrata.

Stal je ob zidu poleg, približno deset korakov oddaljen. Tiho se je naslonil ob steno, katere senca ga je skrivala, in čakal, kdo pride ven. Med vrati se je prikazala postava in obnavljaje se obstala; slišal je šepet, nato tavanje, kakor bi kdo tiho in počasi s pestjo udarjal po vratih. Ta posebni šum je bil že preje enkrat slišal; z vsjo silo se je skušal spomniti, ob kateri priliki je to bilo. Potem se je prikazala še druga postava, bila je manjša nego prva ter se je na čuden način poganjala naprej. Tedaj je vedel: Bil je pohabljenec, Mowbrayev svak, in bila je njegova z usnjem obita bergla, katere topot je bil slišal v veži. Obe postavi sta šli skupaj čez dvorišče in ko sta stopili iz sence v slabotno luč oddaljene cestne svetilke, je zdajci spoznal, da je bila večja med njima — Mowbrayeva žena. Dospela sta do vrat, ki so vodila na ulico, in jih odprla. Vrata so presunljivo zaškripala, pri čemer sta se onadva od strahu vidno zdrznila. Potem sta odšla v noč. Goodwinu sta bila le še za trenutek vidna, in ko sta tako odhajala, je ležala nad njima tragična slovesnost. Stal je tiho na svojem mestu, ko sta onadva komaj meter oddaljena korakala mimo njega po cesti. Njuni koraki so doneli pridrušeno, vmes pa je jasno razločil neki drug glas: žena je jokala, krčevito ihtela. Potem je spregovoril pohabljenec s svojim raskavim, brezupnim glasom:

»Vendar sva pa le zopet enkrat nekoliko sama, Sally,« je vreščal.

Žena je požirala solze, da bi mogla odgovoriti. »Da, ljubček,« je dejala.

Goodwin je čakal, dokler ni utihnilo udarjanje bergle. »Torej sta ga slednjič vendarle zapustila,« je preudarjal. »In — si je dejal in stopil iz svojega skrivališča — »pustila sta vrata odprta. Sedaj pa k Tomu Mowbrayu!«

Ko je bil enkrat v hiši, se je opustil v tako previdnost. Ker je bilo tema, se je moral dotipati do stopnic, drugače bi bil kar planil gori. Vsa hiša se je zdelala polna zaprtih vrat, za katerimi so spali ljudje; v enem zgornjih nadstropij je nekdo tako glasno smrčal, kakor bi ga kdo davil. Nerodno se je pomikal dalje, tako dobro je vedel za sobo, v kateri se je nahajal njegov mož. Slednjič je stal pred pravimi vrati. Tipal je po kljuki, in jo našel.

»Torej!« je rekel glasno in odprl.

V duhu je bil pač videl sobo, ki naj postane priča njegovega maščevanja, toda sedaj, ko je našel semkaj, je bila ta soba temna in ni ničesar razločil. Na to ni bil mislil. Zaklel je, ko so se vrata za njim zaprla.

»Mowbray!« je zaklical. »Mowbray, ropar! Zbudi se in sprejmi, kar ti pritiče!«

Toda najmanjšega šuma ni bilo slišati, ki bi mu bil izdal smer, v katero naj skoči; držal je prste stegnene, pripravljene na boj. V si je bilo čudno tiho; ni mogel drugače, pridrževal je sopo, da bi slišal Toma Mowbraya dihati. Z desno roko se je dotaknil svojega noža, ko je tako stal in napeto poslušal. Niti najrajšjega zvoka kakega dihanja ni bilo slišati, toda nekaj drugega je bilo tu.

Anders Gatholm:

Zlato iz papirja

Tenak zvok je za sekundo zatrepetal na stopnišču. Gospa Freda se je dvignila v posteljo in pridržala sapo. Sedaj je padel majhen, nežen žarek skozi steklena vrata v predsobo. Gospa Freda poslušala z vedno večjim strahom. Njen mož mirno spi. Slišati je le njegov dih. Z bližnjega zvonika so ostro udarili v noč trije udarci ob zvon. Migotajoči svet postaja močnejši, jasnejši. Na mlečnih šipah v vratih se dvigne ozka, črna senca.

Gospa Freda je čutila utripe svojega srca. Burno je stresla za ramo svojega moža.

»Olof, ali ne vidiš?« Zdi se mi, da prihaja nekdo po stopnicah. Čuj, zdaj odpira vrata na hodniku. Olof, to je vlomilec. Poslušaj, kako se plazi. Krčevito se oprime moževe roke.

Olof Nybom je zaspano nekaj zagodrnjal, privzdignil veke in opazil pred steklenimi vrati plapolajočo senco. Jezno se je nasmejalo.

»Neumnost, to je vendar tvoj novi podnajemnik. Gotovo je šele sedaj prišel domov.«

Luč je postala nejasna, senca se je raztekla. Ključ v vratih oddane sobe je kliknila in nato je bilo v hiši zopet temno in mirno.

»Vidiš, da je bil podnajemnik. Pa takoj misli na vlomilce. Sedaj pa daj mir, da bom spal.« Olof Nybom se je obrnil na drugo stran. »Taka bojazljivost!«

»Toda pomisli, da je že tri četrti na tri. Takoj prvo noč pride tako pozno domov! Kdo ve, kakšnega zgubljenega človeka smo dobili v hišo. Nas zbudi iz najboljega spanja. Zahtevaj takoj zjutraj zglasilnico. Človek mora vendar vedeti, komu je oddal svojo najljubšo sobo.«

Mož ni nič odgovoril. Htel je nadomestiti izgubljenih deset minut spanja.

Človeške misli se vedno sučejo okoli zlatega teleta. Vsaka velika ideja ima svoj vir v želji, da se napolni mošnja. In večina ljudi misli, da je sanj zato prišla na svet, da bi grabila denar. Bodisi že z deloma ali z dobičkom.

Olof Nybom je skušal priti do denarja na obo način. Bil je zavarovalni agent, poleg tega pa je igral na borzi. Ti dve delavnosti sta pa le za silo vzdrževali ravnotežje v njegovih gospodarskih razmerjih. Če je sklenil kako prav ugodno zavarovanje, je gotovo takoj dobil telefonično poročilo, da se je kakva njegova borzna špekulacija popolnoma ponesrečila.

Če je pa zastajal letel in trgati podplate za kako večje zavarovanje, potem so njegovi papirji poskotali in onihili njegove denarne skrbi. V zadnjem času ga je pa trdovratno preganjala smola, tako pri zavarovanju kakor tudi na borzi, in prvič v desetih letih svojega zakona ni zmogel več stroškov za gospodinjstvo in kupčije. Imel je neprijeten pogovor z ženo, po katerem je romal ženini nakit v zastavljalnico in s prvim novembrom sta oddala veliko sobo v podnajem.

Danes je kazal koledar drugi dan novembra. Podnajemnik se je bil vselil in ko prvo noč zmotil nočni počitek, Olof Nybom je slabe volje sedel za mizo in čakal na zajtrk. Slednjič je prišla žena s kavom.

Usula je svojemu možu sladkor v skodelico in takoj začela:

»Precej moraš h gospodu... gospodu... kako se sploh piše naš podnajemnik?...«

»Aage Norbolk ali Norhok se je imenoval.«

»Vidiš, da niti ne veš prav, kako se imenuje človek, ki stanuje v naši boljši sobi. Sedaj greš takoj k njemu, da izpolni zglasilnico.«

»Sedaj takoj. Kaj ti ne pride na misel! Če je mož šel ob štirih zjutraj prišel domov! Ta vendar še spi.«

Jezno je Olof mešal kavo. Takih dolžnosti hišnega gospodarja ni imel rad. Prepustil jih je svoji ženi. Najemniko je imel v žepu. Ostale malenkosti so mogle pokakati.

»Toda še danes moram oddati zglasilnico na policiji. Drugače bomo kaznovani,« je pretiravala gospa Freda.

»Že prav, opoldne pojdem k njemu. Sedaj ga pusti spati.« Mrmral je še nekaj o pretirani na-

Bilo je kakor počasno tik-takanje zelo tiho idoče ure. Ni si mogel predstavljati, kaj bi moglo to biti.

»Mowbray!« je še enkrat zaklical in edini odgovor mu je bil: tok-tok, ki ga je takoj zopet zaslišal, ko je nehal klicati.

»Stavim, da te zbudi,« je dejal in šel s stegnjenimi rokami dalje. Dotaknil se je mize, tipal po njej dalje, prevrnil čašo, ki je stala na njej, in našel vžgalice. »Ha!« si je zmagoslavno oddihnil.

Plamen vžgalice je nekaj časa trepetal, preden je prav zagorel in razsvetlil sobo. Goodwin je bil šel mimo postelje in je stal sedaj s hrbotom proti njej. Z vžgalico v roki, nekoliko oslepljen od luči, se je obrnil in se približal postelji. Na blazini je bil Mowbrayev obraz s široko odprtimi očmi obrnjen proti njemu. Odeja je ležala čez prsi; laketi z mrtvo roko je medlo visela čez rob postelje. In okoli vratu je bila spalna srajca in posteljina strahotno napojena s krvjo, ki je tekla iz strašne rane na vratu. Kar se je bilo slišalo kakor tik-takanje ure, se je izkazalo sedaj kot zvok kapljajoče krvi. Tok-tok-tok, tako je šlo.

Plamen se je dotaknil njegovih prstov in ugasnil.

»Hudič!« je zakričal Goodwin, ki ga je v temi prevzel blazen strah.

Bil je trenutek, ko je iskal vrat in jih ni mogel najti — sam z umorjenim v sobi. Z obupnim naporom se je premagoval, da ne bi začel glasno kričati, dokler se ni slednjič zavedel, da drži v rokah škatljico vžgalice. Dvakrat je zaman poizkušal, da bi prižgal vžgalico, tako groza ga je prevzemala. Vedel je, da so bile tam neke odprte Mowbrayeve oči. Šele tretja vžgalica se je vžgala in prijel je

tančnosti, vzel klobuk in suknjo ter se napotil na borzo gledat, če se tečajji morda vendarle ne dvigajo.

Pri kosilu je gospa Freda zopet priganjala svojega moža. V teku dopoldneva je bila nekajkratov potrkala na podnajemnikova vrata in poslušala, a notri je ostalo vse mirno. To je bilo vendar čudno in grozljivo. Ta človek ji je včeraj, ko je sobo najel, ni ugaljal. Tako globoko ležeče oči in bodeči pogledi, ki ga ima!

»Olof, ti moraš k njemu. Saj je treba tudi pospraviti po sobi.«

Težkega srca se je odločil gospod Nybom za ta obisk. Vstal je, odložil priči in si nategnil telovnik.

Tedaj je potrkalo. Gospa Freda se je prestrašila, da so ji vilice padle iz rok. Olof jo je srdito pogledal. »Naprej!«

Med vrati je stal podnajemnik. Eleganten, približno tridesetleten mož.

»Oprostite, prosim, da vas motim ravno pri jedi. Tu so zglasilni listi. Vse je natančno izpolneno. Dober tek. — Da, še nekaj. Imam zelo važne, dragocene listine in risbe Kadar bom zdoma, jih bom vselej zaklenil v omaro. Zaradi tega ne smete biti nevoljni. Soba si bom uregal sam. Zbogom.« In vrata so se zopet zaprla.

»Vidiš, to je vendarle krasen človek.« Olofu je vidno odleglo. »Niti nobenega dela ne boš imela z njim. Kaj pa je prav za prav?« Zakonca sta se nagnila nad zglasilnico:

Aage Norbolk iz Kodanjsa, inženjer, 36 let star.

In vendar — gospa Freda je imela čudno čustvo. Kakšne važne listine naj bi to bile? Niti v sobo ni smela. V svojem lastnem stanovanju. Zdal se je toliko slišalo o špijonih. Inženjer? Morda riše stockholmske utrdbe za kako sovražno državo?

Od dne do dne je postajala nemirnejša. Ta podnajemnik je odhajal zdoma šele pozno ponoči in se vračal ob jutranjem svitu. Potem je ostal ves dan zaklenjen v sobi. Iz njegove sobe se je večkrat slišalo nekako tiho drgnjenje in udarjanje, kakor bi tekla kak stroj. Morda je to celo kak anarhist, ki izdeluje peklenške stroje, in lepega dne zleti vse skupaj v zrak?

Hotela je priti na jasno, s čim se ta tajni-stveni človek peča.

»Olof,« je izjavila neko jutro svojem možu, »danes je bila ura pet, ko je gospod Norbolk prišel domov. Tega ne maram več. S tem človekom nekaj ni v redu. Paži, da nam še policija v hišo ne pride. Celu luknjo v ključavnici je zagnil.«

»Zaradi mene! Kaj nam mar, kaj počne. Zaradi mene je lahko tudi ponarejenec denarja. Najemniko je plačal, torej je soba njegova.«

»Jaz te pa opozarjam, da s tem posebnim niti en dan več ne ostanem v hiši. Ali se izveš, kaj pomenja to brnenje in trkanje ali pa pojem k svoji materi ter te pustim samega, s tem zločincem...«

Kakor skoraj vsak mož, je tudi Nybom poznal take krčevite napade. Tu je bila samo ena rešitev: na vse reči da in amen.

Zašel je miriti. »Že prav, danes opoldne pojdem v sobo. Opoldne, zdaj ne. Do treh se gotovo ne bo nič zgodilo.« Da bi inženerja že zdaj prijel, tako daleč Olof ni hotel popustiti. »Saj itak ne bo nič. Samo tvoje neumne misli.«

za kljuko. Ob tem dotiku je zopet prišel k sebi, kakor bi bil prijel za prijateljsko roko.

Sedaj je bil v stanju, da je med vrati za trenutek postal, dokler je gorela vžgalica in so se njegove misli sprostile. Kakor blisk sta v njegovem duhu vstali obe prestrašeni postavi, ki sta se skrivoma ukradli iz hiše, ženini jok in udarjanje bergle njenega spremljevalca. V neposredni zvezi s tem se mu je prikazala slika, kako sta bila v silni muki sedela s Tomom Mowbrayem pri večerji.

»Rad bi vedel, kdo izmed obeh je to storil?« je pomislil in se zgrozil. Z mesta, kjer je stal, je mogel videti tihi obraz mrtvega moža, iz katerega je bila izginila vsaka sled moči in ponosa, v katerem ni bilo nič drugega več, nego slabost in ubogost. A že je v Goodwinu vstala druga misel in pregnala vse druge.

»Če bi se morda kdo zbudil, prišel ven in me našel tu!«

To je zadostovalo. Zaprl je vrata za seboj in šel po stopnicah nizdol. Ko je bil prišel, se ni bal delati hrupa; sedaj ga je škripajoča stopnica do smrti prestrašila. Oni, ki je bil preje smrčal, se je v tem gotovo obrnil, kajti v hiši je bila sedaj strašna tišina. Pridrževal je sopo, dokler ni bil zopet zunaj na molčeči, prazni cesti.

»Etna je zame, če bom zmogel,« si je tiho zašepetal in drvel v senci tihih hiš proti obali. »Moj Bog! Če bi me kdo videl!«

In tako se je zgodilo, da je videla prva blede zora neverjeten in skoraj nemogoč prizor, kako je vrl matroz, z obleko na glavi, v smrtni nevarnosti plaval iz zaliva San Franciska, da bi dospel na krov »Peklenske skrinje«.

»Ne, sedaj, takoj. Drugače ne ostanem niti minuto več tu.«

Sedaj ni bilo nobenega odloga več. Ženske imajo svojo lastno glavo. Olof je šel tje kakor in potikal na vrata oddane sobe. Notri je bilo res dovolj čudno. To enakomerno ropotanje in sikanje. Potikal je še enkrat. Slednjč je ropot prenehal in oglašil se so drsajoči koraki. Ključ se je dvakrat obrnil in vrata so se za dobro spranjo odprla.

»Zelite?«

Gospod Nybom je odločno porinil nogo v malo odprtino.

»Govoril bi rad z vami gospod inženjer, prosim, dovolite, da za trenutek vstopim.« In že je bil v sobi.

Presenečen je obstal inženjer za sekundo pred Nybomom. Potem je bil z enim skokom pri pisalni mizi in hitro vrgel veliko polo papirja na stvari, ki so tamkaj ležale. Olof je v naglici razložil le nekaj listov papirja in dve majhni skrinjici.

»Gospod Norbolk, kaj pa prav za prav uganjate v tej sobi? Moja žena je že čisto bolna od razburjenja. Do smrti je prestrašena zaradi vašega klopota v vaši sobi. Pojasniti nam morate svoje ukvarjanje in svoje čudno obnašanje ponoči in podnevi. Nikakor ne morem dovoliti, da bi se go-dile v moji hiši morda celo nezakonite stvari.«

»Jaz — jaz rišem — delam. Neka iznajd-ba...«

»Toda kaj? Moja žena se že boji, če niste anarhist in ne sestavljate kakšnega peklenškega stroja. Ali pa ste ponarejalec denarja.«

»Tako. Vaša žena se tega boji? Anarhist — ponarejalec denarja? Boji se me?« Inženjer je v svojih mehkih copatah zakoračil parkrat po sobi. Potem se je sunkoma ustavil. »In če bi vaša žena imela prav?«

»Kaj naj to pomeni, gospod Norbolk?« Olof je glas je bil preteč.

»Prosim, gospod Nybom, le nič nepotrebnega razburjenja. Sedite za par minut. Poslušajte me. Vaša cenjena gospa soproga se ne moti docela. Da, sicer nisem ne volun ne nihist, toda — svoj denar si delam sam. — Nikar ne mislite, da je to tako enostavna stvar. Težko moram delati, da izgotovim tistih par novčanic, ki jih potrebujem za življenje. Zato so pa dobro narejene. Ali imate še tistih deset petkronskih novčanic, ki sem vam jih bil dal prvega kot mesečno najemnino? Izdali ste jih že, kaj? Vidite, vseh deset je bilo moje delo. Poglejte tu.« Potegnil je petkronsko novčanico iz svoje listnice, drugo pa je izvlekel izpod papirja na pisalni mizi. »Ali opazite kak razloček?«

»Ena je pristna, druga pa ponarejena, moja. To je moje delo! Čisto ponosno je rekel to inženjer, nato se pa nagnil k prestrašenemu zavarovalnemu agentu.

»Predlagam, da se udeležite moje kupčije?«

»Ali norite? Udeležim — in grem v ječo! Razburjen je skočil agent na noge. »Po policijo grem, pri tej priči! Ponarejalec denarja v mojem stanovanju. Strašno.«

»Potakajte se trenutek, gospod Nybom. Saj vam in policiji ne bom ušel. Pomislite, da pri celi reči ni nobene nevarnosti. Jaz izdelujem bankovce. Jaz jih izmenjam in vam prinesem zanje pristne. Nobenih skrbi nimate več, živeti morete veselo in prijetno. Si nahanite denarja. Pravega denarja! Nič se ne more izvedeti. In če? Vi pač niste vedeli, da je bil denar, ki sem ga vam bil dal kot najemnino, ponarejen. Zakaj nočete? Ali je vaš zaslužek kot agent tako velik in tako lahek?«

»Da, in kaj naj imam jaz opraviti pri tem? Vas morda skrivati pred policijo, ko je vaše delo, kakor sami pravite, tako težko, da se s tem komaj preživite? Nybom je moža vprašujoče pogledal. Čuden svetnik to, ki dela denar, a v tako majhnih količinah, da komaj živi, a bi hotel imeti sedaj še druga.

»Vidite, doslej sem izgotovil dnevno po dve petkronski novčanci. Več jih ne morem narediti. Toda stvar se mora natančno delati. Seveda, teh deset kron potrebujem za življenje. Toda mogel

bi izdelovati večje novčance. Dva do tri tisoč-kronske dnevno. Dve za vas, a zame samo eno. Skromen sem. Samo predloge mi manjkajo. Niti petdesetaka ne dobim v roke. Vedno sem navezan na teh prekletilih pet kron. Naredim in takoj izdam. Preskrbite mi za 24 ur dva tisočaka pa se boste čudili, do konca meseca boste imeli najmanj trideset tisoč kron pravega denarja. Zlata, če hočete, kajti upam si vsako svojo novčanico menjati celo v državni blagajni. Premislite si, gospod...«

»A čemu pa rabite kar dva tisočaka?« Vidi se, da se je Olof užgal. Zlato za papir, to je bila vabljiva ponudba.

»Seveda, gospod Nybom, eden bi za silo tudi zadostoval. A lažje bi šlo z dvema. Eden kot predloga za prvo stran, drugi za drugo stran. To bi prihranilo veliko dela. Vidite, želim vam dobro. Vse svoje skrivnosti vam izdajam. Še enkrat, premislite si. Zvečer me obvestite, policijo pa pustite v miru. Saj bi vam niti ne verjeli. Tudi vaši ženi ničesar ne pripovedujte. S tem je Aage Norbolk gospodinja odpravil skozi vrata.

Olof je stal nekaj časa v predsobi kakor omamljen. V kuhinji je ropotala Freda s posodo. Mislil so mu plesale v glavi. Iz slabo zaprtega vodovoda je kapljalo in udarjalo mu je na uho kakor iz velike daljave. »Preudarite, premislite si, zlato za papir, zlato za papir...«

Njegova žena je prišla iz kuhinje. »Tak kaj je?«

»Odmahnil je. »Nič, nič. Zanimivo delo... neka iznajdba. Nič nevarnega.« In že je bil skozi vrata in po stopnicah nizdol.

Ni šel na borzo. Tudi ne za zavarovanji. Dirjal je po Regeringssgati nizdol in do Riddarholma.

Trideset tisoč kron do zadnjega! Vsak dan dva tisoč — pravega švedskega denarja. Ni mu treba jemati papirnatega denarja. Inženjer sam skrbi tudi za izmenjavo bankovcev — Mogel bo svoje borzne spekulacije nadaljevali. Prebrsteti krizo. Zavarovanja obestiti na klin. Nobene nevarnosti. Sijajno ponarejeno. In nikomur ni treba vedeti o tem.

Dvignil je pogled. Stal je pred policijskim ravnatelstvom. — Neumnost, morebiti kasneje. Če bi postalo nevarno. Preje pa naj mi mož izteče par dobrih kosov zlata. A kje naj vzamem dva tisočaka, predlogi?

»Prodal bom Fredin nakit,« je preudarjal. »Za tri sto sem ga zastavil, petnajst sto je vreden. V par dneh ji morem kupiti novega, veliko lepšega. In potem imam še par delnic. Treba jih bo v naglici z izkušbo prodati. Morda še boljše tako. Morda bodo padale še nadalje...«

Letal je in letal. Opravil je vse. Potem je brez vsega hitel domov in prišel mnogo prepozno h kosilu.

»Kje si pa bil danes tako dolgo?« je razdraženo vprašala žena.

Toda Olof se ni menil za kosilo.

»Ali je inženjer doma?« Prevzel ga je nenaden strah. Če je mož v tem pokazal pete? Če se je vendar zbal policije in Olofovih groženj? Zlato, bogastvo, brezdelno življenje, vse se je pred Nybomom nenadoma sesedlo.

»Gotovo, slišala sem ga, kako dela na svoji iznajdbi. Kaj pa imaš z njim?« je začudeno odvrnila žena.

Olofu ni bilo na tem, da bi odgovarjal na vprašanja. Tudi juha naj se shladi, če se hoče. Šel je naravnost v veliko sobo.

»Jaz... jaz...«

»Stvar ste si premislili, gospod Nybom, kaj?« Nekoliko posmehljivo je blisknilo iz inženjerjevih oči.

»Da. Kdaj, kdaj boste s tem... s to stvarjo začeli?«

Olofu beseda »ponarejanje« ni hotela iz ust. »Še danes, takoj — če ste mi princeli potrebne predloge.«

»Te že imam.« S tresočimi, nervoznimi prsti je agent izvlekel iz listnice dva čisto nova tisočaka. »In mislite...«

»Nič ne mislim, ampak vem. Do večera bom prav gotovo s tretjim gotov. «

»Res?«

»Da, gotovo. Zvečer vas bom poklical in vam pokazal svoj umotvor.«

Olof je šel sedaj posrebat svojo shlaženo juho. Ženi je njeno slabo voljo kmalu pregnal. Govoril je o stajnih kupčijah, velikanskih borznih konjunkturah. Prihodnji teden ji bo kupil nov seelov plašč in tja-le za božič si najbrže kupi avto. »Vseh teh poslovnih poti ne zmorem več s tramvajem. Več?« je dejal od sreče kar žareči ženi. Popoldne ni šel nič zdoma. Nepotrpežljivo je hodil po sobi gori in dol. Tod in tam se je ustavil in prisluskoval ropotu v sosednji sobi. Oni tamkaj je pridno delal. Delal zanj, za njegovo bogastvo. Vsak dan mu bo moral mož dobaviti dva tisoč kron. Do petdeset tisoč. To je bila meja, ki si jo je postavil. Le ne biti nenasiten. Enkrat bo itak vse prišlo na dan. Toda sam se bo že o pravem času zavaroval. Nekega dne pojde na poliojio in javi, da stanuje pri njem sumljiv človek. Najbrže ponarejalec denarja. Policija bo stvar preiskala in opravičila njegov sum. Obdolživam ponarejalca, da je bil na ponarejanju udeležen tudi on, Nybom, ne bo nihče verjel. Saj bi potem vendar ne bil podal ovadbe. Olof Nybom je bil kar iz sebe od sreče. Mel si je roke. Tako pojde. Vsakih deset minut je pogledal na uro. Večera ni in ni hotelo biti. Slednjč, slednjč ga je inženjer poklical. Pokazal mu je tisočak.

»Oglejte si ga. In potem ga primerjajte z enim svojih. Sijajno izdelan, kaj? Nobene razlike. Sedaj pojdem takoj izmenjat. Pri električni razsvetljavi se da to najboljše narediti. Zjutraj vam izročim potem vaš prvi delež v pravem denarju in se takoj lotim nadaljnega dela. Jutri bom že več naredil.«

Olof je »tovarnarjuc« v prekipevajoči sreči stisnil roke. »Veliko sreče in ne hodite prekarno domov,« je še zaklical za njim.

To noč Olof izjemoma ni zatisnil oči, do-đim je gospa Freda mirno in sladko sanjala o avtu in kožuhu.

Že se je svitalo, a nikogar še ni bilo po stopnicah. Ni več strpel v postelji. Ali je bil morda le kak trenutek zaspan in preslišal inženjerjeve korake? Potiho se je splazil k vratom. Nič se ni ganilo. Pritisnil je na kljuko. Čudno, topot vrata niti zaklenjena niso.

Olof je napravil luč. Postelja je bila nedotaknjena. Nikogar ni bilo v sobi. Zakaj je omara odprta? Ha, čisto prazna je. Kaj pa je vendar to? Pisalna miza. Vse prazno. Strašna groza se je polastila Olofa. Tu je listek. Vzel ga je in skušal brati. In oči so se mu od groze neznanos razširile.

»Spoštovani gospod Nybom,« je bilo napisano na listku. »Vaša žena vendarle ni imela prav. Nisem ponarejalec denarja. Čemu tudi? Moj posel je, kakor utegnate sedaj epoznati, mnogo enostavnejši. Ne skrivajte zaradi mene, ne vrnite se k vam, našel sem že drugo stanovanje. — Tudi nima smisla obveščati policijo, kajti utegnili bi Vas vprašati, zakaj ste mi dali dva tisoč kron.«

Vaš hvaležni Aage Norbolk.

R. Schneider:

Kupčija

»Konstantin Veliki« je najodličnejši lokal. Natakarijo so na splošno že odličnejši in elegantnejši gostje, in to je včasih skoraj mučno, ker dajo gostu to čutili. Zaman se skušaš vzbočiti in pokazati svojo tehtovitost, ne uveljaviti se.

Z gospodom pl. Sandom je stvar drugačna. Gospod pl. Sand je dober znanec pri Konstantinu, z natakariji ali Friderikom je sklenil še marsikako kupčijo. In sedaj je bil slišal, da imajo tamkaj na prodaj z biseri okrašeno zlato uro, ki je pa ne mara nihče kupiti. Torej z uro ne bo vse v redu, vendar pa pojde pogledat.

Dolgo ga že ni bilo tamkaj, a to nič ne de, pozabili ga le niso. Plačilni natakarij Fran ga že od daleč pozdravlja; lokal je še precej prazen in gospod pl. Sand se namesti za malo mizo, kjer je vedno najraje sedeval.

»Gotovo ste bili na jugu, gospod pl. Sand?« je dejal Fran in prinesel seznam pijač in jedilni list.

»Bil, da,« je odgovoril gospod pl. Sand; »tudi vi bi morali enkrat tja, Frane. Tam dobite prazne banane na lotosovih listih, in vino je tako poceni, da ga ravno zato nihče ne mara piti. Vsi pijo tam samo vodo, ki ima okus po žveplu, a to je zdravo.«

»Ha, da,« je dejal Fran in pogrnila mizo, prinaša jedi in pijačo po gostovi izbiri, vmes pa kramlja in pripoveduje razne novice. »Starega ritmojstra«, omeni med drugim, »je sedaj tudi srečno zadela kap. Tu, pri nas. Tam-le v kotu je sedel, kakor vedno, jedel in se smejal dovtipom svojega starega prijatelja Bunga. Nenadoma mu je zašla jed v sapnik, začel se je daviti in kašljati, obraz mu je pomodrel, potem je omahnil in padel, prevrnil mizo in par stolov in bil mrtev. Komaj se mrliča odnesli, je že prišel Friderik in povedal, da je uro izgubil.«

»Ura?« je vprašal gospod pl. Sand in oblival postro s surovim maslom.

»Kakopak, ura,« je dejal nestrpno Fran. »Ritmojster je imel vendar z biseri okrašeno uro, ki jo je vedno kazal. Podaril mu jo je bil cesar ali kdo že.«

»Ali ste tudi vi pomagali nesti mrtvega ritmojstra?« je smehljaje vprašal gospod pl. Sand.

»De, je brez zadrege odvrnil Fran, »vsi smo bili zraven. A ure nisem jaz vzel. Vem pa, kdo jo je vzel, vsi vemo to, a kaj pravite k temu: Biseri

so ponarejeni in zlato je iz medi, in ritmojster je zapustil sploh same dolgove. Baš o pravem času ga je zadela kap.«

»Nu?« je prašal gospod pl. Sand, ko je Fran molče obstal poleg mize.

»Kaj — nu?« je prašal sedaj Frane. Nenadoma pa se je previdno ozrl naokoli, segel v žep in s spretno kretnjo poločil nekaj na mizo, pod krožnikov rob. »Tu je,« je rekel tiho; »imitacija je izborna, morda bi se dala dobro prodati.« Nato je hitro odšel.

Gospod pl. Sand je uro bežno pogledal in jo vtaknil v žep. Potem je udobno in s tekom jedel in pil in si ogledoval občinstvo, ki ga je bilo vedno še malo, ker je bilo še prezgodaj. Tudi plesal še ni nihče.

Tu je prišel na svojem potu okoli mize Friderik, ravnatelj. Nekoč je sodel kot lep dečko, danes o lepoti ni bilo več veliko sledi, dasi je bil še vedno eleganten, postaven mož. Šel je po lokal, se pred vsakim gostom poklonil, dal mimo tekočemu pažu tih ukaz, ondi popravi stol; pred gospodom pl. Sandom pa je s prijaznim pozdravom postal.

Gospod pl. Sand je bil gotovo v inozemstvu? — Nu, ne ravno, ampak nekaj podobnega.

Ali je vino pitno? — Da, vino je v redu!

Gospod pl. Sand pogleda Friderika pozorno in ostro, potem vzame nekaj iz žepa in položi na mizo.

»He?« praša Friderik, ker drži pl. Sand roko nad predmetom.

»Original!« deje pomembno gospod pl. Sand in odtegne roko. Na mizi leži z biseri okrašena ura. Friderik zasrmi vanjo in za trenutek zardi. Potem pokalja.

»Pravkar sem jo prodal,« pravi gospod Sand in obžalovaje skomigne z rameni. »To je dobra kupčija za tistega, ki ima potvorbo,« je dodal. »V Milanu sem poznal grofa, ki je sijajno živel z dvema prstanoma, katerih eden je bil pristen, drugi pa ponarejen. Pokazal je vedno pristnega, ponarejenega pa prodal in si dal potem vselej narediti novo imitacijo. Verjemite mi, Friderik, da se stvar izplača.«

»Ali ni nobenkrat prišlo na dan?« je prašal Friderik.

»Prodajal je inozemcem,« je dejal gospod pl. Sand.

Friderik je zamišljeno pokimal z glavo in zamrmral: »Inozemci so dobri. — Ali ste poznali ritmojstra?« je prašal iznenada.

»Preskrbel sem mu bil imitacijo,« deje gospod pl. Sand; bil je v denarnih stiskah in prevzel sem original. Sedaj sem za devetsto prodal Frane, pa se kesam. Tako zelo se je zanimal za uro in moledeval, naj mu jo prodam, da me je premamilo. Toda plačati ne more takoj in takih kupčij nimam rada.«

»Devetsto,« meni zamišljeno Friderik; »denarja ne boste nikoli dobili; Fran je lopov, gospod pl. Sand.«

»Ali res mislite?« je prepaden prašal gospod Sand. »Ha, to bi bilo pa še lepše! Potem mu ure sploh ne dam. Na vsak način mu ne omenite nobene besede o tem, ker sem mu obljubil, da bom molčal.«

Friderik je pokimal in šel. Ne sme se pogo-varjati samo z enim gostom. Ravnatelj ima svoje dolžnosti nasproti vsem. In v tem so se bili lokali pri Konstantinu napolnili z gosti. Tudi Fran je izredno zaposlen. Gostom, katere si je bil preje dobro ogledal, mežikaje nasvetuje vino, ki diši po zamašku ali ribo, ki tudi že nekoliko »diši«. Kaj hočete, Fran ne more nič za to, kupčija je kupčija in za taka naročila dobi od ravnatelja 5 odstotkov posebej.

Čez malo časa je prišel Friderik zopet k mizi gospoda pl. Sanda. Njegova očesa so pomembno žarela. Močljivo je položil na mizo zavitek.

»Tu je devetsto in petdeset,« je dejal, »uro vzamem jaz.«

Gospod pl. Sand ni bil prav nič presenečen; pogledal, če je denar v redu, ga vzel iz zavitka in namesto njega položil vanj uro ter dejal: »Na tej kupčiji vam morem samo čestitati, Friderik! Toda storite mi ljubav pa nikomur nič ne izdajte o tem — zaradi Frana namreč.«

»Mi ne pade v glavo,« je zatrjeval Friderik in veselo odšel s kupljeno uro.

Gospod pl. Sand je namignil Frane in plačal svoj račun.

»Kar se tiče ure,« je dejal, »sem si stvar premislil. Vredna ni nič in dobro prodati je ni mogoče. Toda če vam je prav, jo kupim.«

»Gotovo,« je dejal Fran.

»Koliko pa hočete tedaj imeti zanj?« Dam vam sto, dasi je to preveč; ali ste zadovoljni?«

»To je malo,« je dejal Fran in nagubančil čelo, »deliti moram s Friderikom.«

»Dajte mu dvajset,« svetuje gospod Sand, »to je dovolj. Saj mu ni treba povedati, kdo je uro kupil in koliko je vrgla.«

»Pa prav,« je pristal Fran.

Gospod pl. Sand vzame stotak iz svoje listnice in ga izroči Frane. Potem vtane in milosno pokima Frane, ki se mu spoštljivo pokloni. Zlošno prekorači dvorano, se smehljaje ozre na parček, ki se pravkar pripravlja na ples, zamahne godecem v pozdrav. In ob vratih stoji že tudi Friderik in se smehljaje klanja. Gospod pl. Sand se za pozdrav prijazno zahvali, kakor se za gosta, ki uživa pri Konstantinu posebno prednost spodobi, ter se izgubi skozi vrata.

Modne novosti

1. Popoldanska obleka iz nežno-rumene kašmirske svile, okrašena z gumbi in volantom na odlično ukrojenem zgornjem delu.

2. Popoldanska obleka; snov: mauve velours lumineux. Povojna oblika,

šalni ovratnik, zavojito ukrojeno krilo, na komolcih opek našiv iz krzna.

3. Praktičen plašč iz diagonalnega tweeda z ovratnico in manšeti iz astrahana.

4. Zimski ensemble za sporne priredbe: jopica iz dvovrstne kožuhovine in gladkim sukninim krilom.

Najbolje nabavite ogledala, brušena stekla in vse druge v to stroko spadajoče proizvode pri čisto domači tržnici

KRISTAL D. D. TOVARNE OGLEDAL IN BRUŠ. STEKLA

Podružnica: Ljubljana Medvedova 38. — Telef. št. 3075	Centrala: MARIBOR Koroška 32. — Telef. št. 2132	Podružnica: Spil Zrinjska 6. — Telefon št. 363
--	--	---

Domache ognjišče

Zdravniška

posvetovalnica

(v zadevah splošne in socialne medicine ter higijene)

A. S. v Z. O belem toku je bil že odgovor v naši posvetovalnici. Ker imate vrhlega še premočno perilo, ki vam traja 7—8 dni in vas občutno slabi, je vsekakor potrebno, da vas zdravnik pregleda in prevzame v zdravljenje; s splošnimi nasveti vam ne more biti pomagano. Pa ne odlašajte več z edino pametnim zdravljenjem doma ali v bližnjem mestu!

I. H. na V. Božjast v trebuhu ima Vaš pol-drugetletni otrok? Božjasti v trebuhu ne poznam, pač pa ujed (ali koliko) razne vrste; pri Vašem otroku bo bržkone vetrovna ujed, ki ga zelo zvija zlasti ponoči. Ako ni kake posebne bolezni pri otroku, kar pa more ugotoviti samo zdravnik pri pregledu oziroma opazovanju otroka, potem je neprimerna prehrana vzrok otrokovim težkočam. Otroku naj dobiva, kar mu gre, samo ob določenih urah, vmes pa nič! Navadite otroka, da bo jedel bolj počasi in dobro žvečil, zvečer mu dajajte samo kaj lažjega, najbolje kako mlečno jed. Sadije je otroku zjutraj zlat, opoldne srebro, zvečer svinec. Fižol, zelje, kisel zelje in podobne jedi so vam itak znane, da zvečer užite delajo sitnosti celo odraslim!

R. M. v Lj. Kako zdravili vnetje nosne sluznice in očesa (bržkone veznice)? Vzrok takemu vnetju je bivanje in poslovanje v slabem zraku, ki vsebuje dražila, snovi, ali posledica kake zanesarjene okužbe ali pa izraz kake splošne slabotnosti. Kako naj jaz to pravilno presodim iz dalje?

Isti. Vaš sin je izmozgan človek; zaradi razuzdanega življenja je postal slabokrven, nervozen, nezmožen za delo. Kaj početi z njim? Ako je kakšna telesna bolezen v njem, treba ga telesno zdraviti. S tem samo pa fantu še ne bo pomagano, ker zlo tiči globlje — v njegovih razviranih duševnosti. Fantu treba duševno dvigniti, da se bo zavedel resnosti življenja in sam začel hoteli — drugače kakor doslej. Vse se da doseči pri mladem človeku, če je ta človek kolikor koli duševno normalen; če je duševno slaboten, je treba mnogo skrbnega in požrtvovalnega dela od strani njegovih ljudi, da napravijo iz njega vsaj družabno možnega človeka; če pa je duševno nakazan (defekten), kar žal, ni tako redko med mladino, spada v kak zavod, preden nastopijo hujši dogodki. Vsekakor je potrebno, da prišče duševno stanje Vašega fanta več zdravnik.

N. H. v V. Omožiti Vas hoče s priletnim možem samcem? Vi stejete 25 let, on je prekeš 55, ima lepo službo in veliko — plešo. Ako bi bil vdovec, bi se zdelo meni kot nepristranskemu zdravniku-svetovalcu, da ponudba kolikor koli sprejemljiva in povoljna, ker pa je star fant in ste že zdaj odkrili na njem plešo. Koliko drugih in še bolj mučnih razočaranj Vas čaka — potem vam kot zdravnik ne morem priporočati ponudbe. Za srečen zakon treba nekaj več kot zunanjo ugodja, vsekakor tudi tiste stvari, ki se ne da kupiti, namreč ljubezni, ki dela človeka slepega za nedostatke ljubljence ali mu jih vsaj očara.

S. v Lj. Jedra mareličnih peškov so kajpada strupena tako ali malo manj kot jedra grenkih mandljev. Vsebujejo namreč v večji ali manjši množini neki strup, pruskoli ali cianov kislina, ki spada med najhujše in zelo naglo delujoče strupe. Na srečo se ta strup kaj rad razkaja (že v dotiku z zrakom se spreminja v nedolžno mravljinjo kislino), vendar treba opreznosti zlasti pri otrocih. Ali je 40 peškov že smrtnih? Kakor je vrsta in letina; ta množina bi utegnila kakega otroka zares umoriti. Vedeti treba, da se ista strupena snov nahaja tudi v peškah breskev, češenj in trnjolice, ki jih pa ljudje radi manj prijetnega okusa ne uživajo.

M. M. v M. Zdravniško mnenje o plesu sploh in modernem plesu posebej hočete vedeti? Kočljivo vprašanje zame. Izpovedati vam namreč moram, da morda niste naleteli na pravega izvedenca, ker sem že od nekdaj vztrajal — neplesalec! Kako naj slepe sodi o — šarih (barvah), poročete morda s podsmehom! Moj odgovor je vprašanje: Kdo pravilneje presoja vpliv opojnih pijač: pijanec, pivec ali abstinent? Zato si uočajam sporočiti vam svoje neplesalsko, a zdravniško mnenje o plesu. Vem in priznavam, da je mnogim ljudem ples nekaka potreba svojevrstnega umetelnega izživiljanja in da so njihovi užitki, ko plovejo po valovih vzdigajoče glasbe, morda višji in čistjši, kakor moji, ko plavam v bleškem jezeru ali v divnem dubrovniškem kopališču Pod pilama. Toda takih plesalcev in plesalk ni mnogo, večinoma hodijo na ples, ker tako zahteva moda in družabni običaji, mnogi pa se ga udeležujejo iz nižjih in najnižjih nagibov. Ples sam na sebi je v zdravstvenem pogledu na sploh brezpomemben, a zdravju prej škodljiv ko koristen. Res da je gibanje koristno in mnogim, ki vse dneve čepa, kaj potrebno, a ples v zaprtih prostorih, kakor se navadno vrši vs dolga zima, pomeni pomnoženo vdihavanje prahu, ki gotovo v nič devlje več, kolikor naj gibanje koristi. Nehote se mnogo mladine odteguje plesnim zabavam ter išče boljše udeleževanja — v raznih zimskih sportih, kar je z zdravstvenih vidikov vsekakor bolj priporočljivo. Pa plesne vaje so potrebne, da se mladina privadi uglašenim kretnjam in družabnemu vedenju? Ne oporekam, a vse to se da pridobiti tudi drugod in bolj vestransko. Kje in kako naj se mladina naših srednjih družabnih krogov spozna in zabava, ako ne na plesnih prireditvah? Že, že prav, a to niso zdravstvene zadeve, ako izvzamemo dostojne plesne prireditve, ki stanejo zaradi plesnih potrebščin marsikatero družino toliko, da si mora več mesecev pritrgovati najpotrebnejše za življenje — hrano, in pa one plesne zabave dvonilne kakovosti, ki povzročajo mnogim plesalkam trajne glavobole. V javni plesi pa, ki so vsem dostopni in se ponekod goje kar na debelo, bi se morala baviti javna oblast bolj kakor z drugim ogrožanjem higijene in morale.

A. F. v K. Nervoznost vam narašča, ki se kaže v razdražljivosti, tiščanju v glavi, neprijetnih občutkih oči, srca, težkih nogah itd. Morda so to znaki "neke dobe" — mene, morda izčrpanosti zaradi preobilnih skrbi in naporov. Nj ne poskušajte tjavendan, marveč kar k zdravniku, ki mu zaupate!

Vel. zdravnik Hugon Turk:

Če človek zboli na steklini

V krajih, kjer je steklina (lyssa) zelo razširjena med živalmi, se pojavi tudi pri ljudeh precej pogostokrat. Kakor vedno in povsod se prenese ta kužna bolezen le po ugrizih in drugih poškodbah žestkih živali (steklih), pa tudi steklih ljudi. Človek se okuži navadno po steklih psih (90%), prenese se ta bolezen tudi po steklih mačkah (7 do 8%), dalje po ugrizih steklih volkov in drugih živali.

Po steklih poškodovani ljudje zbole lahko na steklini, toda vedno šele potem, ko je preteklo najmanj 13 dni po ugrizu ali poškodbi, lahko pa šele 20 do 60 dni pozneje, izjemoma 90 dni po poškodbi, pa tudi po preteku 1, 2, 3 in več let, in ta čas do izbruh bolezni imenujemo inkubacijsko dobo. Po ugrizu steklih volkov se pojavi steklina pri človeku v 3. tednu po poškodbi in od ugrizenih zboli in umre 60 do 90%. Da se strup (virus) tako počasi širi po človeškem telesu, je velika sreča, ker se oni poškodovanci, ki takoj po poškodbi ali celo samo po samem oblišanju po stekli živali poiščejo zdravniško pomoč, prav lahko rešijo strašne bolezni in smrti. Če se pa odlašajo in zamudijo pravočasno zdravljenje, t. j. cepljenje zoper steklini v higienskem zavodu, n. pr. v Ljubljani ali drugod, lahko izbruhne bolezen, preden se je zavoroval človek s cepivom in potem zboli 16 do 20% ugrizenih ali poškodovanih ljudi. Po naših zakonitih predpisih je cepljenje zato obvezno za vse ljudi, pri katerih obstoji vsaj možnost okužbe.

Bolezniški potek stekline (lyssa ali rabies) na ljudeh je sledeči. Po ugrizu ali poškodbi se počuti človek, ki nima slabih živcev ali ne pozna nevarnosti, ponavadi dobro; rane se zacelijo, če niso bile še posebej okužene ali pa zelo hude, kakor navadno druge rane. Nekako teden dni pred izbruhom bolezni čuti bolnik na mestu, kjer je bil ugrizen ali poškodovan, več ali manj močne bolečine. Brgozgostina zaceljene rane ga peče in skeli ter ga trga na tem kraju. Včasih se zviša telesna toplota, slast do jedi se poslabša, nastopi lahko tudi driska. Bolnik je duševno potrt, utrujen, boli ga glava, spanje je nemirno.

Čez par dni postane vse živčevje skrajno občutljivo, mnogi so nemirni in razburjeni, ne drži jih več doma, begajo nepokojno, so plašljivi in izredno občutljivi za svetlobo in ropot, obhaja jih groza pred smrtjo. Najmanjši povod povzroča krče v žrelu in požiralniku, v dihalih (sapniku), bolnika davi v grlu in duši, on diha neredno, hitreje, dihanje zastane valed krčev za več trenutkov, bolnik lovi

potem sapo, hlata in vzdihuje ter se mu zdi, da ga tlačijo ogromna teža. Najbolj značilen pojav v tem času bolezni je, da se bolniki boje vode; ko hočejo piti, prinesejo nekaj kapljice do ustne ali če samo zagledajo kozarec z vodo ali drugo tekočino ali celo, če samo slišijo iztok vodovoda ter slednjim že pri sami misli na vodo, jih lahko izžove vsaka blesteča ali leskeča stvar, kozarec, zrcalo, svetle veržice, ropot, razne vonjave (cvetlice, parfemi i. dr.). Koža je silno občutljiva, pri dotiku se prične bolnik tresti in zvijati v krčih, končno nastopijo taki napadi, če se bolniku le pihne v obraz. — En ali dva dni potem se umirje napadi, toda človek je do skrajnosti izčrpan, miren, tih, vendar pri zavesti in uživa lahko zopet tekočine brez težav. Toda napadi se znova pojavijo, stopnjujejo in se vrste v krajših presledkih, telesna toplota se dvigne do 40° in več (43°), dostikrat se bolnik močno poti.

Trajno razburjenje se vedno veča in se stopnjuje do besnosti; bolnik skoči iz postelje, teka po sobi ter bije in grize okoli sebe, kar je za navzoče zelo nevarno. Pri teh napadih si grizejo lastne ušnice in jih tudi odgriznejo. K sreči so taki slučaji silne besnosti pri človeku bolj redki, toda v poznejšem poteku bolezni jih lahko izžove vsaka blesteča ali leskeča stvar, kozarec, zrcalo, svetle veržice, ropot, razne vonjave (cvetlice, parfemi i. dr.). Koža je silno občutljiva, pri dotiku se prične bolnik tresti in zvijati v krčih, končno nastopijo taki napadi, če se bolniku le pihne v obraz. — En ali dva dni potem se umirje napadi, toda človek je do skrajnosti izčrpan, miren, tih, vendar pri zavesti in uživa lahko zopet tekočine brez težav. Toda napadi se znova pojavijo, stopnjujejo in se vrste v krajših presledkih, telesna toplota se dvigne do 40° in več (43°), dostikrat se bolnik močno poti.

Če bolnik ni umrl pri kakem silnem napadu, nastopijo na to znaki splošnega otrpnenja. Krči in razdraženost ponehajo, celi deli telesa otrpnejo popolnoma, srce deluje zelo slabo, roke in noge odpovedo, moči propadajo, dihanje postane slabše, nastopi nezavest ter 5 do 6 dni po pričetku bolezni, izjemoma nastopi ta bolezen na človeku tudi sra. Stadij ohromelosti traja navadno le par ur.

Izjemoma nastopi ta bolezen na človeku tudi kot tih steklina in pri tem odpadejo lahko propisani znaki nemirnosti in poznejše besnosti, bolnik kaže že od vsega začetka le ohromelost in otrpnenost ter kmalu umrje.

Izbruh bolezni se prepreči le samo s pravočasnim zdravljenjem rane in poškodb po zdravniku in varnostnem cepljenju v higienskih zavodih ali po njihovih navodilih. Poprejšnja umrljivost valed stekline je znašala 16 in več odstotkov ugrizenih ljudi, sedaj pa je padla pod pol odstotka, t. j. na 200 slučajev zdravljenih umrje kvečjemu en človek, dostikrat celo na 1000 slučajev le 1, zato čast in slava velikemu učenjaku Pasteurju in njegovim znanstvenim naslednikom, ki so izumili oziroma izpopolnili cepivo zoper to strašno morilko.

Jedilni list za mesec november

(Dr. Krekova gosp. šola v Zg. Šiški)

Nedelja, 9. novembra: 1. Rezanci iz jajčnih krp na goveji juhi; 2. goveji zrezki z rižem, spinačo, pečen krompirček; 3. plošče s snegom; 4. sadje.

Ponedeljek, 10. novembra: 1. Svinjska rižota s parmezanom na kostni juhi; 2. polpeti s praženo zelenjavo, krompir v omaki.

Torek, 11. novembra: 1. Koreninska juha; 2. telečja pljuča in žemljni cmoki; 3. sadje.

Sreda, 12. novembra: 1. Zdrobovi štrukeljčki na ponarejeni goveji juhi; 2. pečeno kislo zelje (samostojna jed); 3. solata.

Četrtek, 14. novembra: 1. Goveja juha z ocvrtim kruhom; 2. govedina, pražen riž in jabolčen hren; 3. koruzni pečenjak z malinovim ocedkom.

Petek, 15. novembra: 1. Sirovi štrukeljčki na smetanovi juhi; 2. idrijski žlikrofi s čebulovo polivko; 3. pečen kostanj.

Sobota, 16. novembra: 1. Drobtinovi cmoki v telečji obari; 2. višnjevo zelje in jajčne klobasice; 3. sadje.

Jajčne klobasice

V lončku razvrkljamo 3 rumenjake, sol, poper, 1/4 l mleka, 6 žlic moke; ko postane testo gladko, pridenemo sneg 3 beljakov; iz testa spečemo omelete, katere še na omeletni ponvi potrosimo z v

maslu praženo čebulo (6 dkg masla, 3 čebule), zelenim peteršiljem, poprom in s praženimi gobami (peš jurčkov ali mavrahov). Ko je omelet spodaj lepo rumen, zavijemo in damo k prikuhi na mizo.

Goveji zrezki z gobami in rižem

V 1 žlici surovega masla sprazimo čebulo, peteršilj, 1/2 kg svežih gob in 6 dkg riža. Preden zalijemo nekoliko z juho ali vodo (1/4 l), pridenemo soli in popra. Medtem ko se riž praži, zrežemo 30 dkg svinjskega ali govejega mesa zelo fino, solimo, popramo in pridenemo k rižu, vse skupaj na hladnem dobro premešamo in nato oblikujemo okrogle ali štrigolaste zrezke, povajamo v razlepenem jajcu in spečemo v vroči masli. Zrezke serviramo s prikuho ali s solato.

Koruzni pečenjak

Pol in eno osminko vrelega mleka, kateremu smo pridejali 3 dkg sladkorja, 3 dkg surovega masla in soli, zakuhamo med vednim mešanjem tri osminke litra koruznega zdroba in 3 dkg rozin; ko se zgosti, urno vlijemo na 1 žlico vroče masti v kozici, razgrnemo za prst na debelo in spečemo. Pečeno razrežemo in polijemo z zavrtim malinovim ocedkom (1/4 l).

O prehrani

(Po predavanju univ. prof. dr. Gregoria Maranona.)

Lansko zimo sem preživel kot gost hamburških veletrgovcev bratov Nottebohn in veletrgovcev Schlubach na njihovih sladkornih in kavnihi nasadih v Centralni Ameriki.

Imel sem lepo priliko opazovati način, kako se hranijo polnokrvni Indijanci. Posebno pozornost na teh mi je vzbujala res občudovanja vredna telesna moč in vztrajnost pri delu. Indijanci v Guatemali so zelo male rasti. Povprečna teža moža znaša 70 kg. Glede telesne moči sličejo mravljam, ker zmorejo nositi breme, ki dostikrat presega njihovo telesno težo za 30 in več kg. Tovre nosijo pritrjene z jermeni na čelo, na hrbtu oprte na stolja, takojimeno »cacasas«. Čudno pri tem pa je, da tudi z najtežjim bremenom ne hodijo počasi, nego tečejo z drobnimi koraki.

Ko sem potoval v glavno mesto Guatemale od pristanišča Puerto Barrios, mi je nosil neki Indijanec 60 kg težak okovan ameriški kovček. Hodil je tako hitro, da mi je kmalu izginil izpred oči, dasi sem jaz hodil hitro in brez vsake prtljage.

Omeniti moram, da so ti ljudje zmogni nositi težke tovare v najhujši vročini dneвно 30 do 40 km daleč in še več, in to v deželi vulkanov, večkrat celo na zelo visoke gore. Tako mi je pripovedoval oskrbnik plantaže g. Lengemann, ki je napravil s svojim prijateljem izlet na 3960 m visok ognjenik. — Dva Indijanca sta nosila na hrbtu prtljago težko 45 kg. Kljub temu, da sta nosila to breme navzgor, sta naju kmalu prekosila in se nama na ovinku prav iz srca nasmejala, ko sta naju zagledala še precej pod sredino gore.

Na lastne oči sem videl, kako je na trgu Hacienda Chocla nosil na cacasti 12 letni deček poleg doraščene svinje še petelina. — Interesantno pri tem pa je, da Indijanci v tako vročem podnebju in pri tako težkem delu nikdar ne gasijo žeje z mrzlo, nego vedno le s toplo vodo.

Občudovanja vredna modrost tega naravno priprostega ljudstva uči, da mu v tako vročem tropskem podnebju pretijo najhujše tropske bolezni, ako bi prenašlo prekinili potenje z mrzlo vodo.

V Cubi sem opazoval Evropejce, da se v tem oziru prav nič ne zmenijo in pijejo ledeno mrzle pijače in vsled tega nosijo težke posledice.

Hrana teh Indijancev, ki so zmogni tako težkega dela in napora, je rastlinska. V teh tropskih pokrajinah ne gojijo domačih živali v toliki meri kot pri nas, ker ne uspevajo in si privoščijo Indijancev meso le ob nedeljah in praznikih.

Njihova glavna hrana je še dandanes fižol in koruzni kruh, kakoršna je bila ob času azteškega cesarja Montezume, kakor to poroča dominikanec Bernardino Sahagun, ki je spremljal Corteza od njegovih vojnihi pohodih po Mehiki. Omenjena živila so bila tudi v tistem času glavna hrana indijskih tekačev, ki so dan za dnem donášali cesarju Montezumi sveže ribe iz daljnega morja, ter mu obenem prinašali poročila o bližajočih se Spancih.

Fižol je torej prvovrstna hrana, ki daje telesu moč, je tudi še dandanes glavna hrana

egipčanskih delavcev, katerih moč in vztrajnost pri delu sem opazoval lansko zimo v Port-Saidu. — Fižol kuhajo v peči pri majhnem ognju celo noč in ga naslednji dan pojedjo z dodatkom surovega masla.

Razven precejšnje množine beljakovin vsebuje fižol tudi v veliki meri ogljikove hidrate, iz katerih se stvori v jetrih glikogen, ki daje telesu moč. (Prane mišice golobov in mišice zajcev so bogate glikogena.)

Nadalje vsebuje fižol v veliki množini za telesno delo prepotrebne rudninke snovi, kakor apno, fosfor, železo in kalij. Iz tega je razvidno, da so mišice zelo bogate teh snovi. O katerih sta že Berzelius in Liebig veliko pisala. Značilno je, da vsebujejo ravno srčne mišice, ki morajo vztrajno in težko delo opravljati, v veliki množini omenjene rudninke soli, apna 3—4 krat in železa 50—100% več kakor ostale mišice človeškega telesa.

Fižol kakor sploh vse stročnice ima veliko množino vitaminov. Kakor glikogen tako se tudi vitamini po potrebi izrabljajo v telesu. Omeniti moram, da se nahaja v srcu štirikrat toliko vitaminov kakor v mišicah ostalega telesa. (Dalje prih.)

Pridelek sadja v raznih državah

Statistika v množini kmetijskih pridelkov svetovnem gospodarstvu je sicer pomanjkljiva in nepopolna. Saj pa tudi ni čudno, če pomislimo, koliko pridelavcev je že v eni sami občini in kako težko je natančno prenesti množino tega ali onega pridelka pri vsakem posamezniku. In čim širši okoliš vzamemo, tem bolj se stopnjujejo težkoče i ovire. Še prav posebne težave se pa pojavljajo pri določanju in ocenitvi sadnega pridelka, ker obseg razna plemena, ki zorijo in se spravljajo skozi vsa polna doba. Mnogo se tega pridelka tudi na razne načine raztepe in porazgubi, tako da je ob koncu dobe res težko količjak zanesljivo dognati, kolikoli je bil pridelek.

Kljub temu se pa vse napredne države trudijo, da precejno pridelke vsako leto kolikor največ mogoče zanesljivo, ker je pri dandanašnjem svetovnem gospodarstvu zelo važno in neizogibno potrebno, da vemo kaj imamo, koliko od tega potrebujemo sami, koliko lahko prodamo itd. Zato pa statistični uradi vendarle nekaj doženejo in je jak zanimivo, ako take podatke iz raznih držav me seboj primerjamo. Na ta način dobimo jako zanesljivo sliko o razširjenosti posameznega sadnega plemena in o vrednosti pridelka.

Pred seboj imam statistične podatke o svetovni sadni produkciji l. 1926. in 1927. v povprečnih številah. Naj navedemo nekatere najbolj zanimive primerjave.

1. Množina splošnega letnega sadnega pridelka večine evropskih držav, Kanade in Severnoameriških Združenih držav v desetletnih vagonih:

Bolgarija	5.470 vag.
Poljska	23.530 "
Kanada	26.000 "
Anglija	31.080 "
Avstrija	39.000 "
Češkoslovaška	45.700 "
Ogrska	54.880 "
Romunija	71.240 "
Italija	85.840 "
Jugoslavija	108.130 "
Francija	280.340 "
Nemčija	530.050 "
Severna Amerika	1.524.130 "

2. Na 1000 prebivalcev pride meterskih stotov sadja na leto:

v Angliji	68 met. st.
na Poljskem	80 "
v Bolgariji	99 "
v Kanadi	273 "
v Češkoslovaški	318 "
v Romuniji	408 "
v Severni Ameriki	447 "
v Nemčiji	523 "
v Avstriji	596 "
na Ogrskem	643 "
v Franciji	684 "
v Jugoslaviji	854 "

3. Pridelek jabolk in hrušek v desetletskih vagonih na leto:

Bolgarija	58 vag.
Ogrska	18.438 "
Poljska	18.961 "
Češkoslovaška	21.915 "
Anglija	23.302 "
Kanada	25.675 "
Jugoslavija	26.461 "
Romunija	28.600 "
Avstrija	29.468 "
Italija	35.190 "
Nemčija	219.500 "
Francija	260.658 "
Severna Amerika	363.427 "

4. Pridelek češpelj (sliv v desetletskih vagonih na leto:

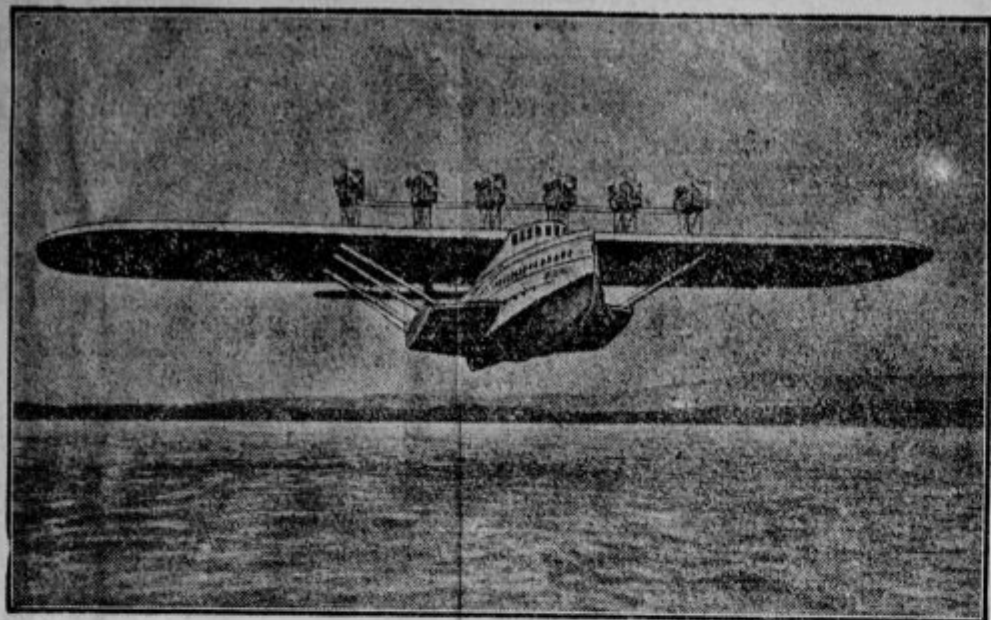
Sliva	538 vag.
Poljska	2.462 "
Avstrija	4.701 "
Bolgarija	5.406 "
Francija	5.775 "
Anglija	7.850 "
Češkoslovaška	17.501 "
Severna Amerika	21.440 "
Ogrska	22.222 "
Romunija	22.616 "
Nemčija	69.000 "
Jugoslavija	77.080 "

Iz teh podatkov posnemamo, da je naša država glede sadne produkcije med prvimi. V splošni produkciji vseh sadnih plemen jo presegajo izmed evropskih držav samo Francija in Nemčija. Severna Amerika pa pridelava enajstkrat toliko kakor Jugoslavija.

Na 1000 prebivalcev pride pri nas na leto 854 met. stotov sadja — največ izmed vseh naštetih držav z Ameriko vred.

Glede pridelke jabolk in hrušek smo nekako v sredi med evropskimi državami. Le Nemčija, Francija in Severna Amerika so glede množine pridelka daleč pred nami.

Na prvem mestu smo pa glede pridelka češpelj, ker nas ne doseže nobena druga država.

Do X., največje letalo na svetu, ki je 5. t. m. ob pol 12 dopoldne startalo na Bodenskem jezeru za polet v Ameriko. Pot gre čez Amsterdam, Southampton, Le Havre, La Coruna, Lizbono, Azore, Bermude v New York. Na krovu je vaega 16 oseb. Leti s povprečno brzino 170 km na uro in je ob pol 17 pristalo na letališču v Amsterdamu.

Usodna slika

Veliki ruski slikar Ilya Rjepin, ki je nedavno umrl, je med drugim naslikal strašni prizor: Ivan Grozni ob mrtvem truplu sina, ki ga je ubil. Slika je zgodovinsko resnična: Ivan se je zaradi pomožnih čet, ki naj bi se posale obleganemu Pskovu, strašno sprl s sinom. V svojem besu je togotni, bolesto razpoloženi, histerični, sumničavi car zgrabil za svojo glasovito, z železom okovano palico in jo vrgel proti upornemu sinu. Palica je zadela sina v sence in povzročila njegovo smrt. Sedaj se je v Ivanu strašno oglašila vest; v temnem kesu in obupu je objel umirajočega sina in ga držal v naročju, dokler ni izdihnil.

Rjepin je naslikal ta prizor s tako naravnostno resničnostjo, in posebno kri na obrazu očeta in sina ponazoril tako živo, da je slika ljudi privzemala z grozo in nekatere kar hipnotizirala, tako da se niso mogli ločiti od nje (in nika nova Rjepinova slika je bila tedaj več kot umetnostni in družabni dogodek!). Nerečni, plemeniti pesnik Garšin, ki je bil slušatelj Rjepinu kot model za umorjenega sina, je sprestano letal v razstavo, ker ga je grozno krvavi prizor privlačil z neodoljivo silo. V zgodovini njegove blaznosti je igrala ta slika usodno vlogo, in še malo ur pred njegovim samoumornom so videli nesrečnega pevalnika, kako je prepadel in zmočen nemirno ekal red sliki. Takoj nato se je vrgel v svojem stanovanju iz četrtega nadstropja v ošek ob stopnicah in umirajoč obležal na peti v veži.

Kasneje je prešla slika iz Petrograda v

Tretjakovo galerijo v Moskvi in tudi tu na enako razburljiv način vplivala na novi rod. Neki posebej, Baronov po imenu, je podlegel vplivu grozovitega prizora, ki ga je neprestano vabil in mamil. Nekega dne, bilo je leta 1913, ga je pred sliko obšel divji bes, da je potegnil nož in trikrat zamahnil v krvava obraza na sliki. S tem je hotel sebe in človeštvo rešiti demona grozovitosti, ki je dihal iz slike.

Christiansen, komandant letala Do X. na poletu v Ameriko.

Služba namesto dote

Neki pariški list je priredil anketo o višini dot, ki jih tačas dobivajo hčere francoskega srednjega stanu. Uspeh ankete je prav animiv. Iz odgovorov je razvidno, da se običaj dajanja dote polagoma izgublja. Namesto dote dobivajo dekleta izobrazbo za pridobitne poklice. Ženini danes sploh ne vprašajo več za doto — ki v srednjem stanu spričo današnjih gospodarskih razmer itak ne bi bila pomembna — marveč gledajo na to, če ima dečinja službo ali sploh kak pridobitni poklic. To

je tudi povsem umljivo, čudno je le to, da se moški na drugi strani pritožujejo proti ženskemu pridobitnemu delu.

Duhovne vaje v Vatikanu

V drugi polovici tekočega meseca se bodo vršile v Vatikanu duhovne vaje za papeški dvor, katerih se bo poleg drugih udeležilo tudi večje število kardinalov. Duhovne vaje bodo vodili o. jezuiti. Po papeževi odredbi se bodo vršile poslej duhovne vaje v Vatikanu redno vsako leto.

gornji: Zgoraj prizor iz mesteca Fabriane (Jakinska provinca), spodaj prizor iz Jakina (Ancona); v obeh mestih tabori prebivalstvo na planem.

Kurenčkuva Neška ma beseda

Men se je že tekat, ke sa pustaul tist Napoleonu spumenik na Križanskem trge kar zdel, de ta reč na u nkol dobrga konca uzela in de u preh al puznej šlu use skp iz lima.

Kene, ki pa morja bi tud tku nepremišlen, de greja Napoleona tku ubesi, de gleda naravnast preke Zvezd, ta boga Ilirija more gledat pa ke preke muroste. Tu vnder ne gre. Pusebn nas, nežn spol b

na smel tku nazaj pustaulat. Če že dva skp pašeta, nej ustaneta skp, de se lohka edn družga saj pustran učaseh pugledata in mal pukuketirata. Če pride kerat med nima kej navskriž, pa jezok pukažeta. Ne pa tku, kokr de b bla med saba za vse večne čase skregana. En mošk že še lohka tu prenese, sej mojemu ta starmu je menda še lubš, če nima nč iz mana za upraut in de me na vid. Pusebn ukul ta peruga, ke b m mogu dat kej gnarja za virtšoft, se m kar skriva, kokr de b jest na bla negava ta bulša pulvica. Zenske, ket je Ilirija, pa tega na morja prenest. Sma holt bl ubčutlive, ke mama mehok srce.

Seer pa Napoleone na more bt glih douhčas, sej gleda preke Zvezd, ke je zmeri kašn špas za videt. Zadnč ga je Štrošnjader ene šternajst dni zabavu, ke se je pu štrik zveru. Ilirija je pa reuca, ke nima nkol nč družga pred učmi, ket tisteh par kumfinu, ke sa jh tam ukul pustaul, de se ma pjanc za kej prijet, de na pade pu tleh. Pa zvečer pred svetem Janezom Krstnikom, ke raketline u lift spušaja u Trnoum. Ampak tu je sam enkat na let in še tekat tku pozn zvečer, de Ilirija punavad že dremle in nima nč ud lega.

O, prmejš, če b mene tkula pustaul, ket sa Ilirija, jm ja ta peru dan pudurham in Napoleona samga pestim, nej se zabava iz tistem pjancem, ke se ud »Pajnac pu štingah vn prvaleja, al pa iz štedentem, ke se pred rejalka sm pa ke rukaja in iz aktntoškam pretepavaja. Nemu je že tku, de za sila lohka prebije. Zensk je pa use drgač, če more bt sama.

Mene večkat tam mem pot zanese, pa useli vidm, kuku ta reuca ud douzga časa zdeba. Prou u resnie se m smil in prou zagvišn b ji pumagala, če b vedla kuku. Zadnč, ke je šou prou dež, je ta reva clu jukala. Ket ležuk debele souze sa ji tekke dol pu lic.

Prou nč čudnga ni, de je začela zadne čase tku dol jemati. Tud nubene farbe nima več ta prave. Kene, pa tku fejšt ženska, ket je bla, ke sm ja ta

perukrat vidla. Jest prou zares na vem, de more ena ženska use tu prenest.

Ampak, men se zdi, de že douh natihem špekulira, na kašna viža b ja ta narioži pudurhala, pa nej s bo že kamkol in pa iz kumrkol, sam de b pršla preč iz Križanskega trga. Če b ja že tku djal, de b gledala gor pu Rimsk cest, b blu že mal bulš. Pol b se saj iz Napoleonam učas lohka ukul kumfina pugledala in mal pušpasala. Tku, ket sa ja zdej pustaul, ji more bt pa za znort. Jest b že zdavni znurela.

Al kam ja če pa reuca pupihat, ke je pa za usakmu voglam kašn pulcaj. Sej b ja pree dubl, pusebn če b še kašna nagrada na nena glava razpisal. Ja, če b mogla tku zgint, ket je Radecki soj čas zgintu iz Zvezde. Tu b že blu. Ampak Radecki ja je tekat lohka pupihu, ke je bla cela Iblana rabeliš in use zmešan. Kdu se je tekat za Radeckita brigu? Nubedn, pulcaji pa še ta naravn. Predn sa lde zamerkal, de Radeckita ni več u Zvezd, je blu on lohka že zdauni u Amerik in se je Iblančanem lepu u pesti smeja. No, pušten pa je blu Radecki, tu se more reč. Niti fiekla ni nubemnu udnesu. Dondons je pa use drgač. Še bouha t na more brez posa čez meja puskoč. Pree ja kašn financar zgrab za kravatic, pa ja lifra nazaj, udokod je pršla, prou za prou puskučila. Kuku če pa pol en vornk člouk čez meja pridet. Kašmu raubari al tate se tu že še pusreč, ke tak lde sa heđu nafrigan. Pušten žensk, ket je Ilirija, ke tud neki nase drži, je pa tu kratkinmal nemugoče.

Putrpet u holt treba, s je na tihem mislela. Se u že spet kašna prložnast urajmala, kokr se je Radeckit, pa ja um pubrisala, de me žiu krst na u več zavohu. Iblančani sa dost naumen, če mislja, de jm um jest use večne čase tlela čepela.

Tekat je blu u Iblan lft čist, kokr prauja, in Ilirija s je mislela: zdelo al pa nkol, pa ja je iz tistga kumfina pudurhala.

Jest sem pree druh dan zamerkala, de ja ni več, pa sm sama pr seb rekla: hvala Bugu, de se je reuc enkat pusreč. Prou prvušila sm jl, sam ferbčna sm bla, na kera plat se je ubrnila. Mende je šla za Radeckitam. De b ja le več na dubl.

Čez ene par dni sa pa že lde med saba šepetal, de ja je en akademičn iz dougem lasmi in šrokem klubukam nekam udepu. De sta že douh špekulirala na ta prava prložnost, pa ni šlu. Pa sa jima že na slede, kokr prauja lde. Jest pa clu mislem, de jh že maja, zatu, ke sa ukul tistga ta veloga kumfina in štereh ta mameh naukul, še ena vrsta kumfinu pustaul. Tku, de ji zdej res na u več mugoče iz kermu pubegnt. Če pa še tu na u držal, u ja pa naukul še en usok zid naredl. Ke uja iz tem fertik, ja uja pa nazaj preefal in ja nazaj ubesi, kjer je bla du zdej. Nenga zapeliuca pa tku, de u gledu dol pu Križanskem trge.

Ti boga Ilirija.

Nacek s Prlekije se je prleškimi falotom zamera

Človik časi najoč ne ve, ki de koga svada, če kako včeno stvar v cajtnge naplše. Tak se je tudi meni zgodlo. Dobro še vete, ki sn ovokrat v cajtnjah šmarncu zagovarja. Jas sn si te misla, ki do vsi Prleki s ten zadovolni, ki hi branin, pa je neblo resen.

Tisti ti eht faloti so to ove dneve prišli nadme, zakaj tak v cajtnge pišen, kak bi šmarncu nebla gift. Pravli mi so, ki so dozde pr gerihiti nejleži kozkoz prišli s ten, če so rekli, ki so se šmarncu napili, te pa so pre pecirskrihtari vrjeli, ki so bli zagiftani, pa so hi čista malo štrafali. Pecirskrihtari so dozde tudi vrjeli, ki človik znori, če šmarncu pije, te pa so hi pre tudi tak sodli, kak se z norcon postople, če pride pret gerihit. Mali štraf pa velka sreča. — Jas sn se totih škricov prec prestraša, da sn se bo, ki še nebi gi mene mirzlega naredli, te pa sn hi rajši v klet gno, pa sn hi zapoja tak, ki su kumer stali. Gda so se mi že vsi po mojen prklečjaki poslajali, te pa sn enega za drugim pograba pa sn hi vnta v klanec zlifra. Za raufarajo jin je te že neblo, da so bli mehki kak žida. Pač pa sn si zaj skoe v strahi, kaj če pridejo nadme. Če se jin v klet skrijen, te do htebi piti meti, če pa na dila, te pa orehe ali pa klojce, te pa ma človik drgoč samo škodo s takimi kujnskimi mihami.

Jas bi že deno enok rad bija, ki bi na gerihitih meni vrjeli, ki po šmarncu človik ne znori, pa bi

take škrice pošteno vteknoli pod ključ, ki nedo več rti okoli zgage delali. Se si je človik nazadjo najn ne več živleja žiher.

Pač pa bi ja reka, ki človik lahko znori polek, če tisti špirtos pije, kaj ga vekši tal po marproških krēmah odavlejo za vino. Jas bi bija za to, ki bi tote pulferjude tudi pošteno prjeli, ki bi vidli, da je špirtos ne za pijčko — za likere tudi skoro ne — pač pa samo še za kaki samovar. Po mojem bi še skos bošše bilo, če bi na krēmah šmarncu odavali kak pa špirtos.

Zaj pa je ravno narobe. Na šmarncu je dvojne dača, na špirtosa pa je sploh nega. Te bi moga vsaki, ker ve s špirtosa vino delati, nor biti, če nebi tote prilike pončica, pa bi se ognja vsaki dači. Tistim velkim mestnim gospodm, ki rajši špirtos pijejo, kak to, kaj nan je prraslo, pa želim veki »Bog žegnaj!«

Za gnes naj bode od toga zadosti. — Zaj tote dneve si ravno elektriko napelavljen v svojo klet. Če de se mi vse vkuper posrečlo, te mo dan drugokrat poveda, kak man vse künštno nareto, skoro bole praktiš, kak majo v Falli. —

Štačin je, hvala Bogi, drgoč rešeni konkurza. Baba že drgoč dela kšefte z zajfncij. Mislin, da je tudi Kurenčkova Neška zadovolna s totin zoftom, če je že poskušala, če pa še ne, te pa naj časi pograbi po dober blagi. Nede ji zo za tiste krajcarje.

Moja ta stara še misli zaj začeti veletrgovino z gumešncami pa punčuhovimi žnčurcami, jas pa mo ji pre šo za agenta. Kak je viditi še ma mija z mojoj baboj negda mela peneze, se pravijo, da kšeft nese.

Alstn, drugokrat več!

File srčne grüse!

Nacek s Prlekije, grüntpezicar v Prlekiji pa agent za punčuhove žnčurce firme »Frau Prlečka« v Marprogi.

Smešnice

»Kaj pa si napravil s 5 Din, ki si jih dobil zato, da bi popil ricinovo olje?«

»Za dva dinarja sem kupil bonbonov, dva dinarja sem vrgel v hranilnik, tri dinarje sem dal pa malemu Jožku, da je namesto mene popil olje.«

Dva prijatelja se srečata po prepiti noči. »To je bila noč!« je dejal eden. »Na svojo sramoto moram priznati, da sem se zjutraj znašel na policiji!«

»Kako si bil srečen!« je vzdihnil drugi. »Pomisli, jaz sem našel naravnost domov...«

Mati: »Če boš priden, dobiš jabolko.« Pepček: »Koliko časa pa moram biti priden — in kako veliko je jabolko?«

Učitel: ... in sedaj mi povejte, kaj razumemo pod besedo »pešec?«

Dolg molk. Slednjič se javi Peterček: »Pešci so tisti ljudje, ki jih povozijo avto.«

Če bi izšla prepoved proti kajenju...

INSERIRAJTE V »SLOVENCU«!

NAŠE MALE

Marija Hötzel:

Prigode dveh kitajčkov.

22.

Od stropa je viselo brez števila leščerb. Da sta v grobnici, sta dečka takoj spoznala. Sredi prostora je stal katafalk, pregrnjen s krasnim, z zlatom tkanim prtom in obložen z velikimi težkimi knjigami. Vrh njih pa je ležala mrtvaška glava. Mrzel pot je bil dečka koma po hrbtu in mrtvaški vonj jima je legel na prsi.

Toda kakor vedno, je tudi tu zmagala radovednost. Vu-Pin je pristopil po kratkem oklevanju in si vzela knjigo, ki je ležala na vrhu. Baš dovolj so razsvetljevale leščerbe prostor, da sta videla in spoznala velike črke, ki so pokrivalo liste. Citati je mali Vu-Pai, sin kapitana, medtem, ko mu je Vu-Pin držal knjigo in ga verno poslušal.

Pozabila sta hipoma kje sta, pozabila na vse, tako ju je zanimala vsebina knjige. Prvi list knjige se je glasil:

»To pišem jaz, Tao-Chis, zadnji še živeči svečenik boga Lo-Hana — njemu v čast in trajen spomin.

23.

Bil sem sin bogatega trgovca, ki je kupčeval s svilo. Moj oče je imel nešteto ladij, ki so vozile dragocen tovor preko širokega morja. Še mlad deček sem bil, toda spremljal sem očeta vedno na kupčijskih potovanjih. Nekoč je zalotil ladjo, na kateri sva bila z očetom, silovit vihar. Premetaval jo je in se igral z njo kot z orehovo lupinico. Moj oče je ležal na tleh in klical vse bogove na pomoč. Toda še hujše je rjovel vihar, še bolj se je penilo morje. Nendadoma se je ladja nagnila v stran. Krčevito sem objel očeta, toda že so me zgrabili valovi in me iztrgali iz njegovega naročja. V nemi grozi sem videl še enkrat — pačen obraz potapljalčevega se očeta, zadnji jabor izginule jadrnice, in tudi mene je objela noč.

Toda morje me je darovalo Lo-Hanu. Ko sem se prebudil sem ležal na peščeni obali tega otoka. Vstal sem in se zahvalil bogovom za čudežno rešitev. Morje je bilo mirno kot zrcalo, nebo jasno, kot bi nikdar ne nosilo pogubnih oblakov. Objela me je strašna žalost, ko sem se spomnil očeta. Padel sem na kolena, si z rokami zakril obraz in bridko zaplakal.

24.

Nežne roke so me dvignile. Pogledal sem in skoro zakril od presenečenja. Okrog mene je stalo devet menihov-svečnikov. Torej je bil otok obljuben! Prijazno so me gledali in na posled nagovorili v kitajščini. Povedal sem jim svojo prigodo, tedaj so me povabili seboj, me nasitili in napojili. Obkleli so me v meniško haljo in ostal sem pri njih.

Pozneje sem zvedel, da so bili vsi iz enega samostana. Po nekem velikem potresu so se

zaobljubili v samoto in si izvolili ta samotni, neobljuden otok za bivališče. Z lastnimi rokami so si zgradili pagodo. Na otoku so našli zlato in dragoceno kamenje. Nosili so vse Lo-Hanu na kup. Pisali so knjige, ribarili in hodili na lov. (Dalje prihodnjč.)

Mirko Kunčič:

Kaj je sport?

(Zanimiva razprava za stare in mlade.)

Živimo v velevažni zgodovinski dobi športa in rekordov. Kaj je šport, bo ta ali oni od vas, otroci, že vedel; kdor pa še ne ve, naj si blagovoli mojo skromno razlago zapisati za u — —!

Boksanje.

Šport je: korenjak Bums in korenjak Cof se nemilo obdelujeta s pestmi. In se klofutata in bunkata vse dotle, da se eden njiju kakor posekan š — — zvali po t — — in tam na vse grlo lahkó hvali B — —, če mu še čepi glava na — — in ima zlomljeni samo dve rebri!

Ta vrsta športa se imenuje boksanje in je jako zanimivo gledati ta š — —. Publika (publika so ljudje, ki to klofutanje in bunkanje požirajo z usti, ušesi in očmi) kar vriska od silnega navdušenja in ploska, holaj, ploska, da dobi pekoče ž — — na dlaneh — vse v blagor in prospeh športa! Velečislana p — — pa ne vriska in ne ploska samo, nego tudi tuli. In tuli jako ubrano in mogočno in je tisto, kar tuli, navadno: »Živijo!« in »Udri ga!« in »Hura!« in še kaj. In čimveč klofut in bunk pade, tembolj ubrano in mogočno je tuljenje navdušene p — —. In je jako ganljivo poslušati to t — — ter je lahko srečen in penosen narod, ki se tako navdušuje za š — —!

Žogobre.

A ni samo boksanje šport, nego je š — — tudi žogobre.

Žogobre ni le čudovito lep šport, nego je tudi koristen š — — in priporočljiv posebno onim fantalinom, ki hočejo na koncu šolskega l — — presenetiti preljube jim starše s spricevalom, v katerem bo kar mrgolelo krutih evkov. Kajti dišijo šolske k — — fantalinom, ki so ganljivo vdani temu prelepemu športu, prav tako kakor gladnemu v — — koprive.

In je prelepi šport ž — — toplo priporočljiv in velekoristen tudi zato, ker si ta ali oni fantalin, ki mu šola smrdi, pri imenitnem brancju žoge lahko zlomi roko ali nogo ter sme potem mesec dni ali več bridko stokati in jokati v b — — namesto — v šoli!

Bikoborba.

A nista samo boksanje in žogobre šport, nego je šport tudi bikoborba. Bikoborba je prekrasen šport in vpliva zelo blažljivo na d — — in t — —. In je bikoborba tudi učinkovito vzgojno sredstvo za otroke, ki se pri bikoborbi od sile mnogo lepega in koristnega naučijo (kar pobarajte mamico, kako je trpinčenje živali bogudopadljivo delo!) Zal gojijo ta prekrasni šport zaenkrat samo v daljni Španiji, vendar ne smemo izgubiti nade, da ga s časom uvedejo tudi pri nas. Holaj, ali bo potem veselja in zabave za s — — in m — —! Kajti ni na vsem božjem s — — zanimivejšega in zabavnejšega

od b — — (kdor še ni brezsrčen falot in kajon — tam postane!)

Torej poslušajte, kakšna je bikoborba! Okrogel zagrajen prostor v sredini, okoli njega pa brez števila stolov in klopi — kakor »elkusu«. Ljudje se kar pulijo za vstopnice, tako jim je ta prekrasni šport pri srcu. In napolnijo »elkusu« do zadnjega kotička. Holadri sem, holadri tja in nestirno prerivanje in brečanje kakor v uljaku. In zatrobijo t — — »trarara« in zabobnijo b — — »bumbumbume« in prikoraka v zagrajeni prostor s strumnimi koraki in ponosno dvignjeno g — — četa velehrabrih krotilev bikov — toreatorje jih imenujejo Španci. Vihar navdušenja med publiko: Živijo, živijo, živijo! Hura, hura, hura!

Za krotile b — — prilomasti v zagrajeni prostor pobesnel bik, za njim drugi, tretji, četrty... Vsi imajo kakor ognjene kroglice žareče o — — in krvavo peno na gobcu — namreč biki, ne bikoborec. »Na boj junaška kri!« mogočno banda zaigra, in velehrabri krotilec planejo kakor en m — — ljutemu sovragu naproti. Drazijo ga z rdečimi cunjami, zbadajo z ostrimi sulicami v telo in se spretno umikajo njegovim bridkim rogovom. Iz neštehtih ran krvaveča žival divja kakor blazna po zagrajenem p — — in obupno in žalostno rjove od strašnih b — —. Holaj, to je nekaj za publiko! In šele potem, potem, ko se junaškemu krotilecu posreči, da zabode nesrečno ž — — do smrti... Navdušena publika plane s sedežev, preskoči o — —, dvigne zmagovalca na rame in ga med nepopisnim vriskanjem in ploskanjem nosi v slavnostnem sprevodu po mestnih u — — gor in dol — narodu v slavo in sebi v ponos.

Živijo, živijo, živijo! Hura, hura, hura!

Lov, pretepi in še kaj.

In ni šport samo boksanje, žogobre in bikoborba, nego je šport tudi sreljanje ubogih ptičkov, zajčkov in srnc po g — — ter še mnogo mnogo lega. (Holaj, se čudim, da še niso gospodov mesarjev slovesno uvrstili med športnike, ko vendar tako spretno kravicam in pujskom in baekom luč življenja upihnuje znajo! To je, bi dejal, krivica in škandal!)

In bi bilo nujno priporočljivo, da bi v bližnji bodočnosti tudi fantovske pretepe po g — — proglasili za š — —. Holaj, bi se potem začeli za pijance zlati časi! Bi se, postavim, fantje in moške kjerkoli čvrsto obdelovali z n — — in koli ter vmes robantili in preklanjali, da bi se bliskalo do n — —. In bi — hopla! kakor razjari ris planil iz noči mož s krutimi brki pod n — — in bridko gumijevko v d — — in bi dostojanstveno zagrmel v sanjajoč mrak: »Torej gospoda, mir!«

No in — ali vam ne bi tedaj hrabri pretepači lahko z vso pravico ogorčeno zavrnili budno oko poslave: »Ljuti g — — stražnik, ne vmešavajte se v stvari, ki vam niso nič mari! Mi se vezbamo v sportu!«

In bi ljuti gospod s — — s krutimi b — — pod nosom in bridko gumijevko v roki, moral strumno salutirati in pokroviteljsko izjaviti: »Torej vse v redu, gospoda! Prosim nadaljujte!«

In bi se spet veličastno zablskali n — — in zaživžgali koli v rokah junakov-pijancev in bi tekla rdeča — —, da bi gnala milinske kamne tri...

Vidite, ljubi moji, takšen je šport. Kajne, je jako lep takle šport, tako lep, da zaslužio oni, ki tak šport gojijo, zlato kolajno (v obliki korobača!) za zasluge, ki so jih milemu n — — priborili na polju — neumnosti, sirovosti in srčne podivjanosti... Živijo šport!

O »rekordi« pri prihodnjč kaj.

Halo, otroci!

V zgornji »razpravi« je izpuščenih nekaj samostalnikov. Označeni so samo s prvo začetno črko in dvema pomišljajima. Vzemite kos papirja ter napišite nanj po vrsti vse pogrešene besede. Torej pomnite: napišite na papir s a m o izpuščene besede; vsega ni treba prepisati! Za one, ki bodo iztuhtali in pravilno napisali vse izpuščene besede, je določena krasna nagrada. Nagrajena bo določil žreb.

Rešitve pošljite najkasneje do četrta, 13. t. m. na naslov: Kotičkov striček, uredništvo »Slovenec« v Ljubljani.

STRIČKOV KOTIČEK

Kako je Nežika napisala domačo nalogo

O VSEH SVETIH NA
ZA JE NAŠE, TAM SMO
ZA NAŠE RAJNKE. ŽALOSTNO SO
ZVONILI IN NAS KLICALI K
NAŠA SO BILA ŽALOSTNA.
PONESLI SMO IN NAŠIM DRAGIM. PA
DAL JE DEŽ. ZATO SMO NOSILI IN
ZAKURILI V. STRIČEK MI JE PODA
RIL 3 + 1. JE ŽE ODPADLO Ž.
SO ODŠLI V JUŽNE KRAJE.
NI SIJALO. DOMA SMO NALOGE. PO
PRAZNIKIH SMO ŠLI V. JAZ IMAM
NOVO. ZDAJ SMO VSI ZELO PRIDNI,
DA NAM BO PRINESEL IN
GRAČKE. KDOR NE UBOGA, GA ČAKA
IN, KI GA BO POBASAL V. DO
TEDAJ PA ZBOGOM!
NEŽIKA.

105.

Dragi Kotičkov striček!

Za Tvoj hitri odgovor v »Slovenec« se ti na moč vdajno in lepo zahvaljujem. V tem odgovoru mi je bilo vse všeč, samo tiste besede mi niso bile všeč, v katerih praviš, da so naši orehi piškavi in da bi jih že prišel zobati, če bi Ti poslala od tujaknjega županstva potrdilo, da so dobri in zdravi. Zato da nima župan svoje pisarne v Bohinjski Beli, nego jo ima v Ribnem, ki je debelo uro oddaljena od nas, zato Ti tega potrdila ne morem poslati. In tudi ne vem, kaj bi gospod župan dejal, če bi ga prosila za kaj takšnega; gotovo bi mislil, da me trka luna. Zato Ti, dragi striček, pošljem vzorec orehov, da se sam prepričaš, da ni nobenega piškavega vmes. Tudi Požgančev oča naj jih pokusi, če imajo še kaj zob. Pšim sprejmi to skromno darilec tudi kot zahvalo za dober svet, ki si mi ga dal glede glavobola. Se bom poslej skrbno ravnala po Tvojih navodilih in upam, da jo bo ljuti gospod glavobol kaj kmalu popihal iz moje uboge glave.

Še nekaj! — Če Požgančevega očeta kaj zebe, naj se pride gret za našo peč k našemu staremu očetu, ki imajo že 83 let na hrbtu.

Srečkane pozdrave od

Marjete Ravnikove,
učenke II. razr. na Boh. Beli.

Odgovor:

Draga Metka!

Holaj, da bi Ti videla, kako smo bili prijetno presenečeni, ko je ljuti gospod pismo naša pripotjal z orehi pod pazduho v našo sobo! Požgančev oča so zgrabili zabojček z obema rokama in kar niso mogli verjeti lastnim očem, da je bil taisti naslovljen name in ne nanje. »Skandal!« so zarohneli iz kruto užaljenega srca in me tako grdo pogledali izpod ogromnih oči, kakor da bi bil jaz kaj kriv. Tebe in ves svet pozivam za pričo, da Ti nikdar in nikoli nisem prigovarjal, da mi pošlje orehe, nego sem se taistih branil na žive in mrtve. Poslal si mi jih prostovoljno — torej kaj se bodo jezili oča Požgančev? Sicer pa — to Ti povem na uho — so Požgančev oča kaj hitro spet napravili bridko prijazen in ljuden obraz, ko so videli, kako blaženo vsi drugi toleto in hrustamo orehe, oni pa namesto sladkih jedre požirajo krute sline. Jih je zaskrbelo, očeta Požgančevega, hudo zaskrbelo, da bi zanje nič ne ostalo... Stopili so možko pred mene, mi podali desnico v znamenje sprave, z levico pa so medtem milostno segali v zabojček in ga izpraznili do dna, preden sem utegnil reči »zapik!« Tedaj bi bila vrsta na meni, da bi ogorčeno zarohnel »skandal!«, a ker sem dobrega in miroljubnega srca in tudi drugim kaj privoščim, sem želel Požgančevemu očetu s kislim obrazom dober tek in z žalostnim srcem vrgel prazni zabojček v koš.

Torej najlepša hvala za orehe, ljuba moja, v imenu vseh, ki smo jih bili deležni! In da popravim krivico, ki sem Ti jo storil v svojem nedavnem pismu, izjavljam topot slovesno vsemu vesoljnemu svetu, da so vaši orehi res dobri in zdravi in da je bilo med njimi koma deset piškav...
Lepo pozdravljena!
Kotičkov striček.

Betka je prišla k teti na počitnice. Tam je na hodniku dolgo časa opazovala veliko stensko uro, ki je počasi nihala sem in tja. Teta jo vpraša: »No Betka, ali ura gre?«

Otrok je zmajal z glavo: »Ne, teta, čisto pri miru stoji, samo z repom maje.«

Reumatiki

DOBIVA SE
POVSOD

1 steklenica

Din 16.--

LABORATORIJ
ALGA — SUŠAK

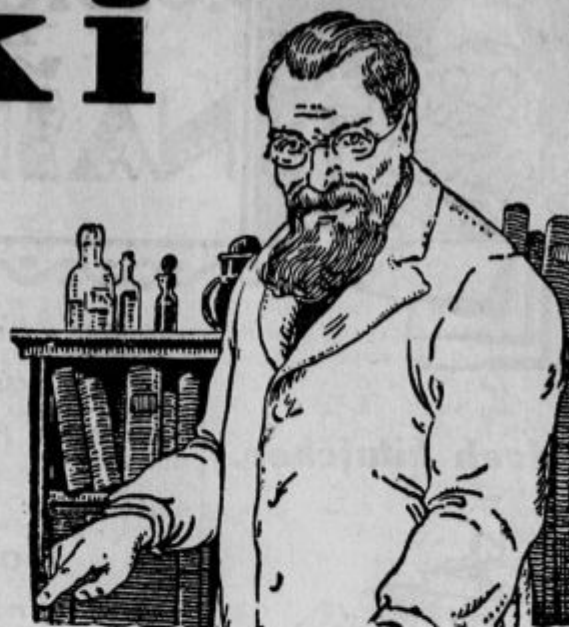
4 steklenice »ALGE« Din 77—
8 steklenic »ALGE« Din 131—
14 steklenic »ALGE« Din 205—
25 steklenic »ALGE« Din 320—

Naročite še danes
1 steklenico

ALGA

ZA MASAŽO

že zjutraj Vas bo
uspeh iznenadil

Boli Vas
ali trga v

kosteh - rokah - nogah
členkih - plečih - zobeh
bokih - žilah - glavi

ALGA
odpravlja
bolezni
tako

STARCI IN STARKE

V Vaših starih dneh največ trpite od bolezni revmatizma. Nadrnite si vsaj enkrat na dan Vaše utrujene žile s preparatom ALGA. Počutili se boste prerojeni. Občutili boste veselje do življenja — svežost.

Prehlajenje, influenza, hripa

Sploh pri vsakem nerazpoloženju ko čutite malo vročine, nadrgnite telo s preparatom ALGA. Vročina popušča. spanje je lahko in zdravo. Občutili boste svežost telesa in duha.

GLAZBA osrečuje!

Če jo slišite, prav posebno pa, če se sam z njo bavite! — Ni treba, da je Vaš dom brez godbe! Se stopite z nami v stik in si izberete kak po ceni instrument. Zahtevajte neobvezno ponudbo in brezplačni veliki katalog!

Dobavimo Vam
direktno iz tovarne
v Nemčiji odnosno prodajne po-
družnice v Mariboru. Pišite
tako na anšlov:

MEINEL & HEROLD
MARIBOR št. 102-B

PLETENINE

na debelo! na drobno!
PLETILSKA ZADRUGA NA BREZNICI
p. Jesenice - Gorenjsko

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
SOLSKO ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
BOBITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

KLIŠARNA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
LIUBLJANA

IZVRŠUJE ENOBARVNE IN
VEČBARVNE FOTOTIPIJE,
ENOBARVNE, VEČBARVNE
AUTOTIPIJE, KOMBINI-
RANE KLIŠEJE ZA NAVA-
DEN IN NAJFINEJŠI PAPIR
KLIŠEJE PO PERORISIH,
SLIKAH IN RISBAH, RO-
KOPISIH IN FOTOGRA-
FIJAH ZA RAZGLEDNICE,
REKLAM. SLIKE, VINJETE

Gospodarska Zveza v Ljubljani

ima stalno na zalogi:

Deželne pridelke - žito -
mlevske izdelke - speci-
rijsko in kolonijalno blago
- sadje - mesne izdelke -
južno sadje - semena -
seno - slamo - Težakovo

olje za živino - kmetij-
ske stroje in orodja -
umetna gnojila - cement
- premog itd. - Zastop-
stvo za prodajo kisove
kisljine v Dravski banovini

Preselive

TELEFON 2718

SLOVENIA-TRANSPORT LJUBLJANA
M KLOŠIČEVA 36

Tekstilbazar dr. z o. z.

manufakturna trgovina

Ljubljana, Krekov trg št. 10

Priporoča svojo veliko zalogo manufakturne
nega blaga po najugodnejših cenah

Najvarneje in najbolje aaložite denar pri

Ljudski posojilnici v Celju

registr. zadrugi z neomejeno zavezo
v Celju, v novi lastni palači na vogalu
Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog nad
Din 90.000.000. Obrestna
mera najugodnejša. — Za
hranilne vloge jamči poleg
rezerv in hiš nad 3000
članov posojilnikov z vsem
svojim premoženjem. —

Posojila na vknjižbo, poročstvo ter
zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Vlagatelji pri Ljudski posojilnici v
Celju ne plačajo nobenega rentnega
davka

Delo zavoda za pospeševanje obrti

Uporaba filmov in bioskopov za obrtniško izobrazbo. — Uvedba potovalnega učitelja za lesno stroko. — Podeljevanje podpor izključno za to, da se podpirane vrne k obrtniškemu delu.

V petek popoldne se je pod vodstvom predsednika g. Ogrina Ivana in v navzočnosti članov gg. Florjancija Stanka, inž. Remca Vladimira in Rebeke Josipa vršila seja občnega odbora goričnega zavoda. Najprej so se podelile podpore za strokovni pouk v inozemstvu, tako za posejanje krojaškega tečaja v Parizu, za fino mehaniko v Mödlingu, za kosmetiko na Dunaju, za slikarstvo itd. Pri reševanju prošnje se je postavilo sledeče vprašanje, po katerem se bo strogo postopalo: Vpoštevali se bodo edino oni prošnji, ki res že nekaj znajo v svoji stroki in se hočejo izpopolniti. Notranja želja jih mora siliti, da se s se večjo vnuemo posvete obrtništvu, ne pa, da po dovršitvi svojih študij mislijo, da ne smejo več prijeti za ročno delo in potem samo povečujejo kader inteligentnega proletariata.

Pri tečajih in predavanjih se bodo v bodoče uporabljali filmi in bioskopi, da se tako učinkovitost pouka poveča. Tudi si bo Zavod čimprej preskrbel stalne prostore za prirejanje tečajev in predavanj. Predlog predsednika g.

Ogrina Ivana, da se uvede institucija potovalnega učitelja (strokovnjaka) za lesno stroko, je bil kot zelo umesten soglasno odobren. V naši lesni stroki imamo posebno na delu veliko ljudi, ki jim nevednost zelo škoduje. Zato je potreben strokovnjak, ki bi šel po zagah in vodil ob enem statistiko. Učbi bo ljudi, kako imajo delati z lesom in kako kalkulirati ter bo prirejal tečaje.

Zavod je priredil pred kratkim avtogenski tečaj v Mariboru in Ljubljani in v najbližji bodočnosti se bodo še vršili: zimski tečaj za reklamo in aranžerstvo v Ljubljani in Mariboru, zimski tečaj za lesne trgovce, knjigovodski tečaj v Radečah, čevljarški tečaj v Novem mestu in tečaj za pršenje barv (Spritzverfahren). Tečaj bo vodil strokovnjak z Dunaja. — Strokovno glasilo zavoda »Jugoslovanski obrtnik« se je že začelo dostavljati vsem zadrugam in obrtno-nadaljevalnim šolam in se bo med obrtnike še bolj razširilo. Zavod bo tudi naročil za vsako panogo posebno inozemsko strokovno revijo.

Izvoz hrastovih frizov

Ko sem pisal zadnjič o pomenu produkcije in eksporta hrastovih frizov — predvsem v Italijo — ter omenil razne pogetške, predhodke itd. tako našega producenta, kakor tudi našega eksportiratelja, sem na koncu obljubil, da v kratkem posvetim nekoliko vrstic težavam eksporta tega blaga.

Pri sklepanju pogodb za dobavo hrastovih frizov igrajo poleg, za naše razmere in nepoznanje stvari precej strogih kvalitativnih predpisov, ki sem jih že omenil, največjo vlogo predpisi za odpremo blaga samega. — Zahteva se običajno po eno samo dolžino naloženo v vagon, ali pa samo po eno širino, kateri zahtevi je mogoče ugoditi le pri velikih produkcijah, odnošno velikem skladišču, kjer se blago lahko sortira. (Iz tega naj sklepajo naši producenti, kaj vse bi se dalo napraviti pri skupni kolaboraciji!) Kupec zahteva običajno tudi označenje posameznih kvalitiet, ako so frizi naloženi na primer v prima in sekunda kvalitiet na čelni strani posameznega komada; v poslednjem času se tudi zahteva, naj bodo frizi vezani z žico v poveze po 40 komadov, ali slično. Frizi morajo biti solidno vezani, da se med vožnjo po železnici ne razmajejo posamezni povezi, kar se ponavadi zgodi, ker se vezanju ne posveča dovolj pažnje. Negleda na to, da je kupec upravičen zaračunati dobavitelju stroške, ki mu nastanejo na namembni postaji vsled ponovnega sortiranja in s tem v zvezi zamude časa, pa se dosledno čuti tudi upravičenega, zavleči s tem v zvezi — plačila. Vsekakor je najbolje, da so povezani frizi z žico dvakrat. Res je, da je tako vezanje zelo zamudno (pri nas se veže še vse na roko in ne s strojem), pa tudi dražje (stroški vezanja znašajo po kubičnem metru do 30 Din), vendar je točna izvedba naročila še vedno in povsod najcenejša. To ve vsak naš eksporter, ki ima le količkat izkušenj z našo sosedo. Zgodijo pa se s strani kupca tudi primeri očitnih poskusov goljufije, kar naj potrdi sledeči resnični primer:

Neka naša domača tvrdka je dobavila parketni tvornici v Italiji dva vagona hrastovih frizov. Kot vsaka večja eksportna tvrdka, je imela tudi naša tvrdka v Italiji svojega zastopnika, ki je kupčijo posredoval. Blago je imelo biti plačano z akceptom, mislim da na 90 dni po prejemu blaga. Ker naša tvrdka akcepta dolgo časa ni mogla dobiti, je pooblastila svojega zastopnika v Italiji, da

se poda na lice mesta in zadevo uredi. Čez kratek čas je odgovoril ta zastopnik, čudivši se, da se zahteva plačilo za blago; kupec da mu je blago pokazal in se je ugotovilo, da je isto prava »svinjarija« (kot se Italijani zelo radi izražajo).

Naša tvrdka je bila naravnost konsternirana in je na tihem že dolžila lastnega zastopnika, da je »potegnila« s kupcem. — Stvar se je odložila do potovanja funkcionarja tvrdke v Italijo, kjer naj bi isti na lice mesta ugotovil, kaj je na stvari.

Podala sva se tedaj skupno z zastopnikom v parketno tovarno kupca ter zahtevala od lastnika, da jima pokaže na tako čuden način protestirano blago. Pri podrobnih kontrolah se je izkazalo, da je bilo originalni partiji primešanih polno komadov tujega izvora (frizi so bili seveda vsi zaznamovani s kladivom prodajalca), toda to še ni bilo vse; zastopnik naše tvrdke je namreč takoj izjavil, da mu pri njegovem prvem obisku ni bila pokazana tista, temveč neka čisto druga partija hrastovih frizov! — nakar je lastnik odgovoril, da mu je pač pomotoma pokazal napačno partijo... Stvar izgleda sicer povsem nedolžna, toda če pomislimo, da je račun dobavitelja ob času, ko se je ta slednji pregled vršil, že davno zapadel, a ga je plačal kupec le z akceptom na nadaljnjih 90 dni — skupaj tedaj na šest mesecev po dospelosti blaga — da je plačal eskomptno obresti le s 4% za samo 90 dni, kar je morala naša tvrdka hočeš nočeš sprejeti, če ni hotela spraviti zadevo pred sodišče in čakati tako na denar morda eno leto; da je moral prodajalec plačati dvakratno potovanje svojega zastopnika na lice mesta in potne stroške lastnega funkcionarja; potem dobimo sledeči račun: dvakratno potovanje zastopnika ca. 300 Din, potovanje pooblaščenca tvrdke 600 Din, razlika na obrestih 1350 Din, skupaj 2250 Din. Spričo teh številk marsikoga mine veselje do kupčij!

Naj ne misli kdo, da se bo ognil vsem škarnam, če proda blago sicer za nižjo ceno, zato pa le proti gotovemu denarju! Prvič je skoro izključeno deseti dandanes takojšnje plačilo, ker prodaja konkurenca na dolge termine in se razlika v ceni z obrestmi krije, drugi pa tudi prevzem na lice mesta in takojšnje plačilo ne izključuje poznejše reklamacije. Zato je malim producentom svetovati, da so pri prodaji v inozemstvo, četudi proti takojšnjemu plačilu, zelo previdni. Br.

Kdaj gnojimo s 40 odstotno kalijevo soljo

Odgovor je kratek: Čim prej tem bolje! Po zgledu drugih držav se je zadnja leta tudi pri nas ugotovilo, da je uporaba 40% kalijeve soli najbolj dobičkonosna tedaj, če smo že jeseni ali zgodaj spomladi gnojili z njo.

Kalij damo zemlji v obliki 40% kalijeve soli. Ta se mora najprvo raztopiti in potem enakomerno v zemlji razdeliti, zato naj se gnojil čim prej, na vsak način pa najmanj 14 do 20 dni pred setvom ali sajenjem. Ob setvi ni ugodno, potem je skoraj boljše, da se počaka tako dolgo, da so rastline pogrnale in se seto potem gnojil.

Poskusi, ki so bili izvedeni, da se to ugotovi, so pokazali sledeče:

I. Tam, kjer se je že jeseni ali pa najmanj 14 do 20 dni pred setvom gnojilo z 40% kalijevo soljo, se je pri vseh poskusih (100%) pridelek tako povečal in poboljšal, da je gnojenje vedno prineslo, lep čisti dobiček. Za gnojenje vložil denar se je z 80 do 90% obrestoval.

II. Če se je pa gnojilo z umetnimi gnojili ob setvi, je uspelo samo 40% poskusov.

III. Pri gnojenju z 40% kalijevo soljo po setvi, ko so rastline že pogrnale, je bilo 80% poskusov uspešnih, kakor smo omenili pod I.

Kmetovalce opozarjamo na to ugotovitve, ker v današnjih časih je treba izkoristiti vse izkušnje, da se pride na svoj račun in poveča in poboljša pridelke svoje njive in travnika.

Razstava pridelkov gnojilnih poskusov pokusnega krožka v Kranju (od 11. do 13. oktobra t. l.) je pokazala, da se je dosegel pri krompirju, pesi in ovsu tam največji pridelek, kjer se je po-

leg fosforne kisline in dušika gnojilo v zadostni meri in ob pravem času tudi z 40% kalijevo soljo.

Pri drugih gnojilnih poskusih, ki so bili letos izvedeni na Dolenjskem v Kostanjevici in Leskovcu, se je pokazalo, da to velja tudi za travnike in deteljiska.

Pri teh poskusih se je gnojilo s sledečimi umetnimi gnojili po hektaru: 250 kg 40% kalijeve soli, 300 kg superfosfata in 100 kg dušičnih gnojil (50 kg apnenega dušika in 50 kg čilnega solitra).

Tam, kjer se je pravčasno gnojilo, je bil pridelek že prvo leto po hektaru za 2.500 krme (sena in olave) večji, ko na negnojeni parceli. Ta večji pridelek predstavlja, ako računamo po nizki ceni, protivrednost od 2000 Din, torej se je vložil denar za umetna gnojila podvojil.

Pri nas v dravski banovini, kjer je napredna živinoreja mnogo bolj dobičkonosna, ko poljedelstvo, moramo stremeti, da pridelamo čim več dobre in lečne krme. To je pa mogoče le s pomočjo umetnih gnojil, z večjimi količinami 40% kalijeve soli.

Večkrat se dogodi, če se je prepozno ali nepravilno gnojilo z 40% kalijevo soljo, da v prvem letu gnojenja ni bil pridelek za toliko večji, kakor je kmetovalec pričakoval. To se je letos dogodilo tam, kjer se je prepozno gnojilo in je bilo v maju in juniju izredno malo padavin. V takih slučajih naj kmetovalec lepo počaka, ker mu bo rastlinska hrana, katero je dal zemlji v obliki umetnih gnojil (posebno kalij) v drugem, večkrat celo v tretjem letu prinesla večje pridelke in se mu bo na ta način v obliki meri gnojenje izplačalo in prineslo lep dobiček.

Kar se tiče voznega reda, se je ugotovilo, da je zelo neprikladen kakor za M. Soboto tako za G. Radgono in Ljutomer in sicer radi neugodnih zvez, ki jih imajo ti krajevni vlaki z vhali na progah proti Ljubljani, Zagrebu in Mariboru. Po sklepu konferenice se bo predlagala ravnateljstvu drž. železnice za prihodnje leto sledeča sprememba voznega reda:

Prihodi vlakov v M. Soboto: Iz Ormoža: pred 8 uro, okrog 13 in okrog 21; Iz Hodoša: pred 8 uro in okrog 18.

Odhodi vlakov iz M. Sobote: Proti Ormožu: okrog 3. 6. 14 in 20; Proti Hodošu: ob pol 5 in okrog 14.

Ta vozni red bi bil najbolj prikladen, ker bi ustrezal vsaj Slovenski krajini in Slovenskim goricam notri do Ormoža.

Mnogo se je razpravljalo o otvoritvi tranzitnega prometa pri Hodošu. Prevladovalo je soglasno prepričanje, da naš državni in gospodarski interes zahteva čimprejšnjo otvoritev. O zadevi ob priliki še posebej izpregovorimo.

Konferenca je posvečala pozornost tudi krajevnim prometnim zadevam, kakor je povečanje nekaterih postaj, upostava telefonske zveze in drugo.

Sklepi konferenice se predložijo vsem merodajnim čimteljem, kjer se bodo gotovo upoštevali.

Borza

Dne 8. novembra 1930.

DENAR

Devizni promet je bil ta teden nekoliko slabši: znašal je le 16.82 milij. Din v primeri z 19.9, 23.0, 25.0 in 19.6 milij. Din v prejšnjih tednih. Značilni promet je bil v devizah London, Italija, Praga, New York in Curihi. Tečaji so v teku tedna le malo varirali.

Curih. Belgrad 9.1280, Amsterdam 207.45, Atene 6.675, Berlin 122.80, Bruselj 71.875, Budimpešta 90.20, Bukarešt 3.06, Carigrad 2.44, Dunaj 72.575, London 25.03375, Madrid 58, New York 515.85, Pariz 20.245, Praga 15.28, Sofija 3.78, Trst 26.98, Varšava 57.75, Kopenhagen 137.80, Stockholm 138.30, Oslo 137.80, Helsingfors 12.975.

VREDNOSTNI PAPIRI

Notacije državnih papirjev v inozemstvu. London: 7% Bler. pos. 79.50—80.50, New York: 8% Bler. pos. 91—92, 7% Bler. pos. 80.50—82, 7% pos. Drž. hip. banke 80—81.

Dunaj. Podon.-savsko-jadran 87.90, Wiener Bankverein 17.10, Creditanstalt 46.90, Escomptg. 158, Zivno 89.30, Union 23.75, Aussiger Chemische 158, Alpine 19.15, Trboveljska 46.55, Prager Eisen 330.75, Rima Murany 70.10.

Žitni trg

Tendence na našem žitnem trgu je neizpremenjena. Povpraševanje je postalo živahnije tako za koruzo, pšenico; otrobi in črne moke se lahko oddajo. Prodaja belih mok pa je počasnejša, torej ravno nasprotno kakor lani, ko so se težje prodajale črne moke. V ostalem so cene na našem trgu sledeče: pšenica Srbobran 147.50, Sombor okolica 128.50 zaključek, gorbač 145, ban. 142.50, koruza umetno sušena 82.50—85, času primerno suha 66 in stara 97.50, moke stanejo od 2.35 slabše znamke do 2.65 boljše znamke.

Svetovni žitni trg je nadalje slab, kar pripisujejo povečanju posejane površine in dobremu stanju posevkov. Poročila iz Argentine pa so ugodna za hoso.

Novi Sad. Pšenica ban. Tisa šlep 140—145, Bega šlep 137.50—142.50, gorban. 135—137.50, jban. 132.50—135. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: 2 vagona pšenice, 1 vag. ovs, 69 vag. koruze, 4 vag. moke, 1 vagon otrobov. Tendence neizpremenjena.

Budimpešta. Tendence uvrščena. Promet srednji. Pšenica marec 15.36—15.46, zaklj. 15.36—15.37, maj 15.49—15.65, zaklj. 15.52—15.53, rž marec 8.62—8.70, zaklj. 8.69—8.70, koruza maj 11.62—11.78, zaklj. 11.60—11.70.

Živina

Mariborski svinjski sejem. Na sejmu dne 7. novembra je bilo prigranih 515 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari kom. po 60—100 Din, 7—9 tednov 120—180, 3—4 mesece 220—300, 5—7 mesecev 400—450, 8—10 mesecev 540—650, 1 leto 900—1150, 1 kg žive teže 10—13, 1 kg mrtve teže 14—15 Din. Prodanih je bilo 227 glav.

Hmelj

Nürnberg, 8. nov. kk. Danes je bilo pripeljanih na trg 100 bal hmelja, prodanih pa 60 bal. Za prvovrstni hallertauski hmelj se je plačevala cena 100—105 mark, za srednji gorski hmelj 54 mark, slabi badenski hmelj 50 mark. Prodanih je bilo tudi nekoliko postavk prvovrstnega štajerskega hmelja po 60 mark. Razpoloženje je bilo zelo mirno. Cene za kupce ugodne.

Jajca

Ker je produkcija dosegla najnižjo stopnjo, in ker je vreme postalo hladnejše, se cene stalno dvigajo. Nakupna cena se je dvignila že na 1.55 Din. Londonska poročila pa javljajo že o dvigajoči se produkciji vsled tamošnjega millega vremena, in o lahkem nazadovanju cen za najfinejše domače blago. V Nemčiji je sicer čvrsta tendence, z dvigajočimi se cenami, pač pa je konzum vsled visokih cen jako skrčen. Vsled tega mislimo, da je sedaj že največja previdnost na mestu, posebno radi tega, ker je nadaljnje razvijanje jajčnega trga odvisno le od vremena. — Sv. Jurij ob j. žel., dne 7. nov. 1930.

Iz službenih objav

Gričar & Mejač, Ljubljana, Selenburgova ulica. Naknadni ugotovitveni narok bo 15. nov. ob 10 v sobi 132 dež. sod., zbor upnikov dne 29. nov. bo sklepal o predlogu prezadolženke na prisilno poravnavo.

Potrjena prisilna poravnava. Ribič Rudolf, trg. v Ptuj, 15%.

Razpis službe. Oblastna uprava bolniškega fonda pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani odda službo zdravniku za fizikalno zdravljenje in elektro-terapijo v podružnici centralne ambulante v Mariboru. Prošnjo je vložiti do 20. nov.

Preklje. S sklepom okrajnega sodišča v Radovljici je bila Pikon Tončka na Bl. Dobravi omejeno preklicana; pomočnik-oskrbnik je mož Pikon Jože.

Sport

POKALNA TEKMA ASK PRIMORJE : SK ILIRIJA SE ODIGRA.

Na seji v petek je LNP razpravljala o izjavi Ilirije glede nenastopa na pok. tekmi. LNP je sklenila, da tega ne more vzeti na znanje, ker je morala izvršiti sklep skupščine, na kateri je bil sprejet predlog glede odigranja pok. tekme za LNP. Istočasno je bilo sklenjeno, da se Ilirijo opozori na posledice, ki bi jih moral nositi klub v slučaju, da ne bi moštvo nastopilo.

Vsled tega je pričakovati, da bo Ilirija nastopila. LNP je pozvala potom JNZ in ZNS, da delegirata za to tekmo izvenljudbanskega sodnika, energičnega in veščega. Pričakuje se tudi od publike, da se vede sportno ter prepusti borbo obema moštvoma, ki sta se doslej vedno pokazali disciplinirani ter tako dokazali sportno zavest.

Da bo tekma zelo zanimiva, je umljivo. Igralo se bo na igrišču ASK Primorje, Dunajska cesta s pričetkom ob 14.45 in sicer ob vsakem vremenu.

Predtekmo kot nastavek zadnjice prekinjene pok. tekme še 42 minut odigrata SK Grafika in SK Jadran.

★

Službeno iz LPP. Na rednem običnem zboru ljubljanske plavalne podzveze, ki se je vršil dne 31. oktobra t. l. je bil izvoljen naslednji upravni odbor: predsednik prof. Andro Kaljiš, podpredsednik inž. Ivo Medved, tajnik I. Alfred Poeschl, tajnik II. Milivo Sanci, tehn. referent: Božo Kramaršič, blaginjak: Ostoja Tuma, odborniki: dr. Dougan, dr. Lapajne, arh. Spinčič, Mirko Pevalnek, Ante Gnidovec, Josip Seunig, namestnika: kapetan Milto Vizjak, Vencina, revizorja prim. dr. Ivan Jenko in dr. Plaminšek.

Najcenejši nabavni vir

je naše

I. delavsko konzumno društvo,
ki ima sledeče prodajalne:

1. Kongresni trg 2,
2. Dunajska c. 38,
3. Zaloška c. 15,
4. Sv. Petra c. 87,
5. Florjanska ul. 5,
6. Cerkevna ul. 21,
7. Celovška c. 57,
8. Glince, Tržaška 11,
9. Rožna dolina III./5,
10. Zgor. Šiška, Vodni-kova 24,
11. Dev. Marija v Polju,
12. Svetje-Medvode,
13. Sora-Medvode,
14. Škofja Loka,
15. Kranj,
16. Križe,
17. Tržič,
18. Struge,
19. Žuženberg,
20. Sv. Križ pri Kostanjevici,
21. Bloke,
22. Trbovlje II.
23. Trbovlje-Vode,
24. Rajhenburg,
25. Senovo,
26. Poljčane,
27. Makole,
28. Ruše 35,
29. Lobnica-Ruše,
30. Brezno,
31. Guštanj,
32. Prevalje,
33. Mežica,
34. Černa.

Prodaja se le članom.
Član postane lahko vsak,
če se prijavi v prodajalni.
Delež 25 Din, pristopnina
5 Din, jamsivo samo še
enkratno.

Letno se razdeli med
člane na 3% dividendi nad
poj. milijona dinarjev.

Cene najugodnejše!

Železniška konferenca v Murški Soboti

Kakor smo na kratko že poročali, se je v ponedeljek vršila v M. Soboti železniška konferenca. Zadeve, o katerih se je na konferenci razpravljalo, so tako važne, da je prav, ako ve zanje tudi širša javnost.

Konferenco so sklicali: Gremij trgovcev, Zupanstvo M. Sobote in Skupna obrtna zadruga. Udeležili so se je gg.: Kaiser I., tajnik Zveze trgovskih gremijev iz Ljubljane, Janžek Karel, ravnatelj zdravilišča Slat. Radenci, zastopniki M. Sobote, mesta Ljutomer, Gornje Radgone, Obrtno zdruge v Ljutomeru, Gostilničarske zadruge v M. Soboti, Skupne obrtno zadruga v M. Soboti, Kmetijske sole v Rakičanu, Kmetijske podružnice v M. Soboti, Gremija trgovcev v Ljutomeru, M. Soboti. Navzoč je bil tudi načelnik postaje g. Ciril Vrančič kot zastopnik ravnateljstva drž. železnice v Ljubljani.

Predsedoval je konferenci g. Fr. Čeh, predsednik Gremija trgovcev v M. Soboti. Razpravljalo se je na njej: 1. o voznem redu; 2. o otvoritvi tranzitnega prometa pri Hodošu; 3. o raznih prometnih potrebah.

Reorganizacija cestne uprave v dravski banovini

Institucija okrajnih cestnih odborov, ki odreja zakon o nedržavnih cestah za vso kraljevino, je v bistvu kopija okrajnih cestnih odborov kranjskih po cestnem zakonu iz leta 1864. ter njeza izprememb iz l. 1867., 1889 in 1912.

Področje cestnih odborov.

Okrajni cestni odbori so pomožni organ banske uprave za gradnjo in vzdrževanje banovinskih ter dovoznih cest k železniškim postajam. Njim najsorodnejša institucija so tehnični razdelki pri sreskih načelnstvih za gradnjo in vzdrževanje državnih cest. Delokrog cestnih odborov je vendar širši nego delokrog tehničnih razdelkov, ker pripada cestnim odborom sklepanje o okrajnih cestnih dokladah in podeljevanje podpor za občinske ceste iz okrajnega cestnega zaklada. Na drugi strani pa je področje sedanjih cestnih odborov v primeri s prejšnjimi kranjskimi cestnimi odbori ožje, ker je bilo okrajnim odborom kranjskim z zakonom izročeno poleg drugih poslov tudi tehnično oskrbovanje deželnih cest, dočim pripada sedanjim zgolj gospodarska in obča uprava banovinskih cest ter nadzorstvo nad pomožnim cestnim osebjem. Gradnjo in vzdrževanje banovinskih cest v tehničnem pogledu vrši po zakonu banska uprava s posebnimi strokovnimi organi (gradbeni inženjerji, cestni nadzorniki in cestarji), ki so nameščeni kot banovinski uslužbenici.

Označena temeljna reforma okrajne cestne uprave je nujna posledica modernih prometnih razmer, zlasti rapidno naraščajočega avtomobilskega prometa. Da so bile pred vojno sedanje banovinske ceste v brezhibnem prometnem stanju, ni bil razlog za to zgolj vestnost in strokovna usposobljenost organov okrajne cestne uprave, marveč predvsem lahek promet vozil z živalske vprego. Iz te dobe datirajo nasprotno za cestno upravo kvarne posledice, ki bi pri potrebni skrbnosti in vestnosti organov okrajne cestne uprave ne bi bile nastopile n. pr. zožitev deželnih in okrajnih cest zaradi pripravnosti, dopustitve poslopij in naprav na cestnem svetu ali tik cestnega roba, kar ovira promet itd. Notorično je dalje dejstvo, da se je razvila lesna industrija in trgovina v dravski banovini šele po vojni in da pred vojno cestna uprava ni pobirala izrednih prispevkov za prekomerno uporabo nedržavnih cest, ker se v označeni dobi ceste vobče niso prekomerno ukorišale. Ta moment je treba imeti vedno pred očmi kadar se obravnava vprašanje o stanju bivših deželnih in okrajnih ter sedaj banovinskih cest.

Združitev cestnih okrajev.

Skladno s temeljno zakonsko reformo o področju cestnih odborov in iz razlogov smotne uprave banovinskih cest, ki se morajo prirediti za moderni promet, je sklenila kr. banska uprava, da reorganizira okrajne cestne odbore po območju političnih srezov, hkrati pa nadomešči, odnosno da dopolni potrebno število strokovnega osebja za tehnično oskrbovanje banovinskih in dovoznih cest k železniškim postajam.

Nadaljni razlog za združitev obstoječih cestnih okrajev je dejstvo, da so ti okraji zbog male finančne moči večinoma le težko nosili letne okrajne cestne doklade, zlasti v krajih, kjer ni industrijskih obratov. Z združitvijo bo ojačena davčna moč, cestni okraji pa bodo poleg banovine kot lokalni prispevni faktor za kritje cestnih vzdrževalnih stroškov z razmeroma nižjimi dokladami bolje in lažje vršili svojo nalogo nego obstoječe.

Po navedeni banski odredbi bo mesto 49 le 23 cestnih okrajev v območju dravske banovine. Mariborska sreza za desni in levi breg sta s posebno ministrsko odredbo določena za en cestni okraj, območja mestnih načelnstev v mestih z lastnim statutom pa se po zakonu o izpremembah in dopolnitvah zakona o nedržavnih cestah glede cestne uprave ne smatrajo za sreze.

Tajniki pri okrajnih cestnih odborih.

Banska odredba določa za vsak okrajni cestni odbor strokovno izobražene pisarniške moči za opravljanje tajniških poslov, kar je za redno in pravilno poslovanje neobhodno potrebno. Ti uslužbeni bodo nameščeni po določenih pragmatike za banovinske uslužbenice.

Odredbe o banovinskem prispevku.

Poleg odredbe o združitvi cestnih okrajev je pripravila kr. banska uprava tudi odredbo o prispevnem razmerju banovine in cestnih okrajev za kritje stroškov pri gradnji in vzdrževanju banovinskih cest in naprav na njih. Načelno važna je

zlasti določba, da se more zvišati banovinski prispevek po § 26. zakona o nedržavnih cestah pri gradnji novih ali preložitvi in preureditvi obstoječih banovinskih cest nad 50% skupnih stroškov, kadar gre za posebno drago cestno zgradbo ali kadar bi cestni okraji ne mogli prispevati rednega 50% deleža.

Prav tako važna je tudi določba o banovinskih tangerati za kritje vzdrževalnih stroškov glede banovinskih cest, s katero je reguliran banovinski in okrajni cestni prispevek po posebnem ključu z ozirom na finančno moč poedinih cestnih okrajev, in sicer tako, da je tem višji banovinski prispevek, čim šibkejši je finančna moč cestnega okraja. Ta prispevek se giblje med 25% in 85% čistih vzdrževalnih cestnih stroškov. Dosegli je znašal banovinski prispevek avtomatično dve tretjini skupnih stroškov ne glede na gospodarsko moč cestnega okraja, kar je imelo posledice, da so morali gospodarsko šibkejši kraji sklepati visoke cestne doklade, gospodarsko močnejši pa so dosegli z nizkimi dokladami relativno višje dohodke in s tem v zvezi tudi višji banovinski prispevek, kar ni v skladu z gospodarsko politiko banovine niti v interesu davkoplačevalcev v poedinih cestnih okrajih.

Banska odredba izpreminja dalje tudi dosednji način participiranja banovine in cestnega okraja na izrednih prispevkih za prekomerno uporabo banovinskih in dovoznih cest v razmerju 3 : 1/2 tako, da gredo po tej odredbi izredni cestni prispevki v korist cestnega okraja sorazmerno z banovinskim prispevkom. To določilo sankcionira agilnost cestnih odborov kot predstavnikov davkoplačevalcev v določenem okolišču. Čim intenzivneje bo poedini cestni odbor izvajal § 33. zakona o nedržavnih cestah, ki predpisuje obvezno pobiranje izrednih cestnih prispevkov za prekomerno uporabo nedržavnih cest, tem nižje bodo okrajne cestne doklade in tembolj bodo razbremenjeni tudi davkoplačevalci cestnega okolišča. Poedini cestni odbori so vršili svojo zakonito dolžnost v polnem obsegu, velika večina pa ni ukorišala označenega posebnega vira dohodkov za kritje cestnih vzdrževalnih stroškov.

O projektirani reorganizaciji okrajne cestne uprave so predložile občinske banski upravi svoje izjave in stavile različne predloge. Večina občinskih uprav je misljila, naj ostanejo obstoječi cestni okraji z motivacijo, da bodo po novi organizaciji zastopali občine ukinjenih cestnih okrajev za občini, ki so v neposredni bližini sedeža okrajnega cestnega odbora. Ta pomislek je brez stvarne podlage, ker jamči banska odredba članom okrajnih cestnih odborov iz območja ukinjenih cestnih okrajev pravico, da pripravljajo samostojno proračunske osnutke za ceste potrebne označenega okolišča.

Prav tako neosnovan ugovor glede prevelike dobi avtomobilskega prometa razdalja ni nikakršna razdalja cestnih okrajev po novi ureditvi, ker v ovira, na drugi strani pa je terenska služba poverjena strokovnim tehničnim organom za nadzorovanje cestnega stanja in pomožnega osebja pa je določen za vsakega člana cestnega odbora neposredni okolišč, ki ga more brez posebne zamude od casa do casa pregledati ter predložiti o eventualnih nedostakih poročilo cestnemu odboru, odnosno banski upravi. Dosedanja praksa, da je načelnik okrajnega cestnega odbora sam nadzoroval ceste v svojem območju, je protivna pozitivnim zakonitim predpisom, ker so načelniku poverjeni specijalni posli cestne uprave ne pa nadzorstvo nad cestarji in stanjem cest. Banska odredba predvideva končno, da se more na predlog okrajnega cestnega odbora določiti po potrebi službeni sedež tudi za načelnikovega namestnika odnosno še za drugega člana cestnega odbora ter poveriti tema članoma opravljanje določenih poslov ok. cestne uprave, s čimer bo tudi rešeno vprašanje razdalje v območju poedinih cestnih okrajev.

Likvidacija.

Vsi posli z aktivami in pasivami ukinjenih okrajnih cestnih odborov preidejo z dnem 1. januarja 1931 v upravo novih okrajnih cestnih odborov, ki jih imenuje kraljeva banska uprava po določenih zakonu o izpremembah in dopolnitvah zakona o nedržavnih cestah, čim bo odredba o preureditvi cestnih okrajev na predpisani način razglašena. Obe navedeni banski odredbi se objavlja v Službenem listu kr. banske uprave v najkrajšem času.

Kulturni obzornik

Simfonični koncert opernega orkestra

Prvi letošnji simfonični koncert v Ljubljani se je vršil v petek, dne 7. t. m. v Unionu. Operni orkester in orkester Orkestralnega društva Glasbene Matice sta pod vodstvom opernega ravatelja M. Polića in s sodelovanjem violinista K. Rupla ter operne pevke V. Thierry-Kavčnikove izvajala po eno skladbo Glazunova, Mahlerja in Čajkovskega.

V A-koncertu ruskega komponista A. K. Glazunova, pisanim za solo-gosli s spremljavo orkestra, je imel naš mladi goslač g. Rupel priliko pokazati vso svojo tehnično virtuoznost in smiselno muzikalno interpretacijo sicer zelo težke skladbe (kadencia). Skladba je sicer tematski zanimiva. »Zalne pesmi mrtvi deci« je bila prva Mahlerjeva skladba, ki smo jo po vojni v Ljubljani čuli. Zalne pesmi so visoko poietično in lirsko globoko delo iz časov, ko je Mahler aromatik črpal iz Wagnerja. Visoka pesem je zgrajena na enotni motiviki, vse tvorijo neko lirsko celoto zase. Lirska toplota te mehko v hromatiki se preliva joče harmonike je še živa in pevka kakor je g. Thierryjeva je znala pevski skladbo popolnoma izčrpati. Zlasti tretja pa peta sta napravili silen vtis. Višek koncerta je bila Čajkovskega velika IV. simfonija v f molu, ki tvori eno najslinnejših del velikoga mojstra. Simfonija je zelo polna fantastike, temperamentnega občutenja, divje erotike, humorja, sentimenta, pa tudi tragike in svetobolja ter ostane onemu, ki jo je notranje doimel, v neizbrisnem spominu.

Izvedba tega ogromnega, mestoma izvanredno težkega dela — v tehničnem in umetniškem oziru — je bila tako dostopna, da moremo reči, da je efekt nadkrilil vsako pričakovanje. Orkester je pokazal, da je kos vsem težkostom — prvi in tretji, pa tudi zadnji stavek so bili izmed najtežjega, kar smo po vojni izvajali — ravatelj g. Polić pa je izvršil, poglabivši se v partituro, z nje popolnim stilnim in vsebinskim izčrpanjem naravnost levje delo. Tudi najbolj siten dlakopec ni mogel želiti boljše interpretacije ali tehnično večje preciznosti in — ta večer je bil eden izmed onih, na katere smo Slovenci lahko ponosni.

Dajte nam še kaj takšnih koncertov! Pa ne bojte se nam pokazati tudi kaj sodobnega tuptam! S tem aparatom zmorem ogromno! Koncert je bil nabito poln.

Josip Lavtižar: V Kartago. (Potopis s tremi podobami. — Samozaložba. Rateče-Planica 1930.)

Najpopularnejši potopisec naš je gotovo Josip Lavtižar. Ne rečem, da ni mogoče pisati boljših potopisov kot so njegovi; kar je res pa je res: Lavtižar ume v lahkem kramlajočem tonu opisati svojo pot, mimogrede prav poučno opozoriti na to ali ono zgodovinsko, estetsko ali kakršno že znamenitost, ponazoriti s kratkimi historijati deželo, po kateri potuje itd. Ni čuda, da mu zlasti povprečno ljudstvo rado sledi in da vneto poslušajo njegovo pripovedovanje. Saj je Lavtižar preomaj skoraj ves svet, ogromno je videl z lastnimi očmi in velika je bila njegova znanstvena priprava za potovanja.

Priložnost evharističnega kongresa v Kartagini je bila preveč mikavna, da bi se Lavtižar odpovedal lepemu potovanju v Tunis. To potovanje, ki vodi preko Rima in Napolja v Palermo, od tam v Afriko, je izčrpano popisano v naznanjeni knjižici. Kartagini sami pa je pisatelj posvetil štiri lepa poglavja: Kartago v oblasti Fenicianov, Kartago v oblasti Rimljanov, Kartago — mesto prvih kristjanov in mučenec, Kartago — domovina sv. Avguština. Nazadnje pa piše še »Na razvalinah mrtevge mest«. Simpatična knjižica bo gotovo dobila svoje čitatelje. Velja le 12 Din. s. š.

Planinski vestnik za november prinaša poleg raznih zanimivih vesti iz življenja turizma sledeče važne prispevke: Dr. Jos. C. Oblak: V okrilju Visoke Tatve (Dalje), Pavla Jesih in Milan Gostiša: Jugova smer v severni Triglavski steni, Viktor Pirnat: Po Gorjancih (Dalje) ter Maks Igljč: Južna stena Skute.

Mentor št. 3. Janko Mlakar je letos povzročil, da čitatelji s še večjo napetostjo pričakujejo izida nove številke »Mentorja« kakor običajno. Njegovi

v humorističnem tonu pisani »Spomini« so za mlado in staro od sile mikavno čtivo. V 3. zvezku je objavljeno poglavje »Tužene«, ki bo gotovo rado vedne čitatelje razveselilo. Toda tudi ostala vsebina dijaškega lista je izvrstna, tako nadaljevanje Krstinkovega potopisa »V solnčni Dubrovnik«, vezanimi članek »O medsebojnem razmerju slovenskih narodov« (I. D.), pa pesmi mladih sotrudnikov: Olafa Severnega, Ivanuške, Vanjuše in Iz-toka. — Pod zaglavjem »Knjige in časopisi« čitamo knjižno pismo (s. š.) ter nekaj kratkih ocen, sledijo »Literarni pomeniki«, »Slovenski vestnik« (J. Šedivý), »Dijaški šah« (Bogo Planičar) ter kotiček »Za dobro voljo«. — Priporočamo najtopleje ne le dijaštvo, marveč tudi odraslim!

Modra ptica št. 11. — »Čudno znamenje« Vladimir Bartola je šibka črtica — napisal je mnogo boljsh; po zamisli — podatki je hotel nekaj ostalni, zagonetni občutek človeške telesnosti in snovnosti — bi utegnili biti črtica če že ne izvrstna, vsaj svojevrsna. Pa je po obdelavi površina in nedognana. — Iz Gorkove knjige »Spomini na sodobnike« objavlja »M. P.« nadaljevanje studije o Levu Tolstemu. — Miran Jarc piše po D. Mornetu o humanistih med francoskimi romanopisci od A. Daudela do Juliana Greena. — Sledi v Gregorčevem prevodu A. Daudetova novelica »Arležanka«. — Ob tridesetletnici Nietzschejeve smrti prinaša »M. P.« v Bartolovem prevodu nekaj odlomkov iz knjige »Tako je govoril Zarathustra«. — Nikakor pa ne moremo pohvaliti sicer poštenega dela Mirka Javornika, ki se je lotil Rilkejevega »Svepa o ljubezni in smrti Korneta Kristofa Rilkeja«. Prevedel je stvar v pesniški prozi — a je čudovito lepo pesnitev zelo skazil, kajti Rilke nujno zahteva kongenialnega prevajalca. Naj si prečita n. pr. prevode Rilkejevih pesmi v hrvaščini, ki jih je oskrbel Miroslav Krleža!

Kraljestvo božje. Četrtni letnik glasila apostolstva in bratovščine sv. Cirila in Metoda je pravkar končan. Bogata vsebina priča o marljivosti sotrudnikov in tudi o zanimanju čitateljev za list, ki hvale vredno izpolnjuje svojo visoko nalogo. Zeli-mo, da bi si pridobil v novem letniku še večji krog čitateljev in da bi v vsakem pogledu rastle in se razvijal.

Mariborska okolica

V Negovi pri št. Petru je 50letni viničar Anton Železnik v gorici tako nesrečno podrsnil, da so ga radi poškodb, zadobljenih na levi roki, morali preprežati v mariborsko splošno bolnišnico.

Pri Sv. Janžu na Dravskem polju so ob krasni udeležbi občinstva ponovili na praznik Vseh svetnikov »Miklovo Zalos«. Igralcem vsa čast! Med odmorji je sodeloval gasilski pevski zbor pod Colnarčevim vodstvom.

V Kosakih v neki tamošnji gostilni je dne 28. junija t. l. dejal France Šmidl slikarskemu pomočniku Francu Strausu, da bi bilo bolje, če bi se ne pečal s slikarskimi posli, ker jih ne razume. Straus je v odgovor zamahnil s kolom proti Šmidlu ter mu prelomil ulno na levi roki. Straus priznava dejanje; pravi pa, da je Šmidla zato napadel, ker se je bal, da bo sicer Šmidl njega. Včeraj je Straus sedel na zatožni klopi. Straus je bil obsojen na tri mesece strogega zapora in dveletno prepoved gostilniškega obiska.

Pekre. Tukajšnji ugledni gostilničar Peter Zorko si je postavil čedno novo hišo, ki je vsej okolici v kras. V Pekrah napredujemo.

Cerkveni vestnik

Dijaška stolna kongregacija »Morska zvezda« ima danes popoldne ob 3 v cerkvi Križanskega reda slovesen sprejem novih članov.

Naše dijaštvo

Daničarji! V torek, 11. novembra ob 8 zvečer se bo vršil 78. sem. redni občni zbor J. k. a. d. »Danica« v društvenem lokal. Starejši tovariši in novinci, pridite polnoštevilno! Gospodje starešine, toplo vabljeno. — Tajnik.

VLJUDNA PROŠNJA.

I. Koller, stoodtočni invalid, doma iz Idrije, leži zelo bolan v baraki na Prulah, za šolo, v veliki bedi s svojo številno družino in prosi podpore in malo boljšega stanovanja.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Nedelja, 9. novembra. 9.00 Prenos cerkvene glasbe. 10.00 Versko predavanje (g. Jagodic). 10.20 Groga in drugi (Murnik) čita g. Novak. 10.45 Šah. 11.30 Prenos govora min. predsednika generala g. Petra Živkovića iz velike dvorane univerze. 12.00 Tedenski pregled. 15.00 Kmetijsko predavanje. 15.30 Radio orkester. 16.00 Zabavno čtivo, pisatelj Milčinski. 16.30 Radio orkester. 17.00 »Kje je meja«, veseloigra, Ljudski oder. 20.00 Prenos slavnostne večerje iz hotela Union ob priliki obiska ministrov. 22.00 Časovna napoved in poročila, lahka glasba.

Ponedeljek, 10. novembra: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče, borza. — 17.30 Radio orkester. — 18.30 Dr. A. Bajec: Italijanska. — 19.00 Prof. Tine Debeljak: Poljska. — 19.30 Ing. Gerl: O kruhu in mlinskih izdelkih. — 20.00 V. Bučar: Razvoj sokolstva pri lužiških Srbih. — 20.30 Prenos iz Prage. — 22.00 Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Torek, 11. novembra: 12.15 Plošče (valčki in polke, operetna glasba). — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče, borza. — 17.30 Radio orkester. Trobenta solo. — 18.30 Prof. Franc Pengov: Ali so nizke cene blagu nesreča? — 19.00 Dr. Iv. Grafenauer: Nemščina. 19.30 Dr. Reja: Vremenslovje. — 20.00 Vleker konservatoristov (sodelujejo gđ. Mariella Mlekuš in Dragica Sok, g. Cvetlo Svigelj). — 22.00 Časovna napoved in poročila. — 22.15 Radio orkester. Hawai-jazz.

Drugi programi:

Ponedeljek, 10. novembra.

Belgrad: 20.00 Narodni napavi. 20.30 Klavirski koncert (ga. Jelena Nenadović). 21.00 Jugoslov. pesmi (poje ga. Miroslava Binicki). 21.50 Radio orkester. — Zagreb: 17.00 Prenos zvočnega filma. 18.30 Dnevne vesti. 19.25 Književna ura. — Budapest: 17.30 Ciganski orkester. 19.00 Japonska poezija. 19.30 Prenos iz opere (koncert). — Dunaj: 7.00 Poročilo o izidu volitev. 19.00 Slikarji 19. stoletja v Franciji. III. 19.35 Pestro in veselo.

20.00 Koncert: violina. 21.00 Simfonični koncert. 22.30 Plošče. — Praha: 18.10 Socializem in kapitalizem v Ameriki (delavska ura). 19.20 Prenos iz Brna: Radio kabaret. 21.00 Norveške pesmi. 21.30 ruski orkester »Guslar«. — Langenberg: 17.30 Popoldanski koncert. 20.00 Lahka glasba; vmes proslava sv. Martina. — Rim: 17.00 Koncert opernega orkestra. 21.05 Lahka glasba. — Berlin: 18.15 Higljenja in moda. 18.40 Vesela glasba. 19.30 Pevski koncert. 22.30 Plesna glasba. — Katowice: 17.45 Lahka glasba. 18.45 Književni četrt. 20.30 Opereta. — Toulouse: 18.30 Plesna glasba. 18.55 Argentinski orkester. 20.00 Operetna glasba. 21.00 Koncert (Philips). 22.00 Koncert vojaške godbe. 22.30 Melodije. 23.00 Simfonija orkestra. — Mor. Ostrava: 18.00 Plošče. 18.10 Delavska ura. 18.35 Violina in piano. 19.20 Prenos iz Brna. Radio kabaret. 21.00 Praha. 22.20 Orkestr. koncert. — Leipzig: 19.15 Koncert vojaške godbe. 20.15 Koncert zbora. 21.00 Slušna drama, nato zabavna in plesna glasba.

Torek, 11. novembra.

Belgrad: Francoski dan. 9.00 Slavnostna akademija. 10.45 Odkritje spomenika na Kalimegdanu. 12.45 Radio orkester. 16.00 Plošče. 17.05 Koncert in govor Pomladka rdečega križa. 17.30 Plošče. 20.00 Prenos slavnostnega koncerta iz narodnega gledališča. Budapest: 12.05 Koncert. 17.30 Plošče. 20.00 Zabavni večer. 21.30 Pianinski koncert. Dunaj: 12.00 Opoldanski koncert. 19.35 Zakavni koncert. 21.00 Koncert. 21.40 Komorna glasba. Praha: 20.10 Koncert nabožne glasbe. 22.20 Koncert orkestra. — Langenberg: 17.30 Popoldanski koncert. 20.00 Operetna glasba. 21.00 »Zenitev«. Gogol. — Rim: 20.32 Plesna glasba. 21.05 Pestr koncert. — Berlin: 19.00 Plesna glasba. 21.00 Koncert. — Katowice: 16.00 Koncert. 20.00 Opera. — Toulouse: 18.55 Španske pesmi. 20.00 Vojška godba. 21.00 Koncert. 22.00 Prenos glasbe iz kavarne »Sion«. 23.10 Popevčice. — Mor. Ostrava: 19.30 Radio orkester v Brnu. 16.00 Orkestralni koncert. 19.20 Praha do konca. — Leipzig: 12.00 Plošče. 16.30 Radio orkester. 21.30 Simfonični orkester.

Naročajte »Slovenca«!

RADIJSKA ODDAJNA POSTAJA LJUBLJANA

RADIO, kot si ga želite

namreč visok v kvaliteti in nizek v ceni

Naša REKLAMNA PRODAJA, ki traja od 10. novembra do 30. decembra 1930, obsega sledeče radijske sprejemne naprave:

400	D etektorskih aparatov, kompletnih z vsemi potrebščinami, ki so za poslušanje potrebne, za naplailo Din 80.— ter petkratno mesečno plačilo po Din 45.—
300	E noelektronskih aparatov, kompletnih z elektronko, baterijami, antenskim materijalom ter eno slušalko, za naplailo Din 100.— ter osemkratno mesečno plačilo po Din 75.—
200	T roelektronskih aparatov »Reinartz«, kompletnih z elektronskami, akumulatorjem 18 ah, anodno baterijo 90 Volt, finim zvočnikom ter antenskim materijalom za naplailo Din 240.— ter desetkratno mesečno plačilo po Din 180.—
100	Š tirielektronskih aparatov »Reinartz« z visokofrekvenčno elektronko z zamreženo anodo ter akumulatorjem 36 ah, anodno baterijo 120 Volt, izbornim angleškim zvočnikom Amplion AC 27 ter antenskim materijalom za naplailo Din 380.— ter dvanaestkratno mesečno plačilo po Din 280.—

Poslužite se ugodne prilike ter si naročite takoj Vaš aparat

Ljubljana
Nikoličeva c. 5

Radio Ljubljana

Maribor
Aleksandrova 44

Založniški načrt Jugoslovanske knjigarne 1930 - 1931

Proti skrajno nizki mesečni naročnini bo izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani od decembra 1930 do novembra 1931 v petih zbirkah sledeče knjige:

LEPOSLOVNA KNJIŽNICA

6 knjig v fino platno
okusno vezanih

Mesečno Din 15.—
kartonirano Din 12.50

Felix Timmermans: Župnik iz cvetočega vinograda. Povest. Iz flamščine prevedla Zdenko Knez in dr. Rajko Ložar.
François Mauriac: Gobavca je poljubila. Roman. Iz francoščine prevedla prof. Edi Kocbek in prof. Jakob Šolar.
Johan Bojer: Izseljenci. Roman. Iz norveščine prevedel prof. Božo Vodusek.
André Gide: Tesna vrata. Roman. Iz francoščine prevedel prof. Božo Vodusek.
Peter Lippert: Od duše do duše. Pisma. Iz nemščine prevedla prof. Dora Pegam-Vodnik.
Martha Ostenso: Klic divjih gosi. Roman. Iz angleščine prevedel Griša Koritnik.

Victor Hugo: Leto strahote 1793. Roman. Iz francoščine prevedel Franc Terseglav.
Maurice Constantin Weyer: Usodna preteklost. Roman. Iz francoščine prevedel Silvester Škerl.
Lewis Wallace: Ben Hur. Roman. Iz angleščine prevedel Griša Koritnik.
Hector Malot: Brez doma. Roman. Prevod iz francoščine.
Josip Brinar: Pavliha in njegove vesele pustolovščine. — Lažnjivi Kljukec. Ilustriral Milko Bambič.
I. Remizov: V sinjem polju. Roman. Iz ruščine prevedel Miran Jarc.

LJUDŠKA KNJIŽNICA

6 knjig v platno
okusno vezanih

Mesečno Din 12.—

ZBIRKA DOMAČIH PISATELJEV

4 knjige v fino platno
okusno vezane

Mesečno Din 10.—

Ivan Pregelj: Magister Anton. Zgodovinska povest. (Izbranih spisov V. zvezek.)
Franc Levstik: Zbrano delo. Popolna komentirana izdaja v 6 zvezkih. Priredil dr. Anton Slodnjak. — III. zvezek: Leposlovna in dramatična proza.
(Ta zvezek bo prinesel obširnejšo redakcijo Martina Krpana — približno 5 tiskovnih pol — v podrobnostih izdelan načrt avtobiografskega romana iz dobe, ko je bival Levstik na Turnu, različne redakcije igre Juntez in nekoliko satiričnih prizorov, novo redakcijo povesti Deseti brat in še mnogo drugega, deloma še neznanega gradiva.)
Anton Leskovec: Zbrano delo. Komentirana izdaja. Priredil prof. Francé Koblar.
Ivan Pregelj: Idile in groteske. (Izbranih spisov VI. zvezek.)

Svensson: Prigode malega Nonnija. Prevedel dr. Joža Lovrenčič. — Ilustrirano.
Mirko Kunčič: Za židano voljo. Ilustriral J. Pukl.
Ruyard Kipling: Zakaj — zato. Povesti za mladino. Iz angleščine prevedel Griša Koritnik. — S pisateljevimi ilustracijami.
Gabriel Scott: Mala trojka. Povest za mladino.

ZBIRKA MLADINSKIH SPISOV

4 knjige vezane

Mesečno Din 8.—

„KOSMOS“ ZBIRKA POLJUDNO ZNANSTVENIH IN GOSPODARSKIH SPISOV, SPOMINOV, POTOPIŠOV ITD.

3 knjige vezane

Mesečno Din 10.—

Dr. Francé Veber: Sv. Augustin. Studija.
Arh. Jože Mesar in arh. ing. Ivo Spinčič: O stavbarstvu in notranji opremljenosti stanovanj. — Bogato ilustrirano.
Bernhard Kellermann: Pot bogov. Potopis. — Prevod iz nemščine.

Naročniki knjižnih zbirk uživajo pri naročanju revije

DOM IN SVET

ugodnost znižanega mesečnega plačevanja po Din 8.—

Naročila sprejema Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Plačevanje se začne v decembru po izidu prvih knjig, po položnicah, ki bodo istim priložene. — Za lavantinsko škofijo nabira naročnike Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priloženo znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349. Telefon številca 2328.

Pere do Din 35— naprei
Pernice iz puha, volne in bombaža
Kemično čiščenje perja Din 15— kg
FEIN. ZAGREB. Zrinjski trg 17

Službe kmetij

16 leten fant
poštenih staršev se želi izučiti za mehanika. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.770.

Prodajalka
želi službo v trgovino z mešanim blagom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.769.

Iščem zaposlenja
kot pisarn. moč, zmožen voditi kakršenkoli posel, dobro verziran v lesni stroki — kot žagovodja, skladiščnik ali kaj sličnega. Položim tudi kavčijo. — Ponudbe na podružnico »Slov.« na Jesenicah pod: »Takojšen nastop«.

Starejša oseba
bivša prvovrstna kuharica, išče zopet primerne službe v kakšni samski osebni kot gospodinja, najraje na deželo. — Naslov v upravi Slovenca pod št. 12.671.

Gospodična
išče mesto v pisarni ali kot blaginjičarka. Ponudbe pod »Vestna« 12.689 na upravo.

Šofer
z večjo kavčijo želi kakršnekoli službo. Najrajši k avtomobilu kot sprevednik. Ponudbe na upravo pod zn. »Zahtevam malo plače«.

Kmečko dekle,
pobožno in miroljubno, energično, veselo narave, srednje starosti, izurjeno v splošnem šivanju, kuhanju navadne meščanske hrane, stredni bolnikov, v lesni trgovini in gospodinjstvu, ljubiteljica otrok, ki govori hrvaško in nemško, išče službo s 15. novembrom. Plača po sposobnosti. Resne ponudbe onih, kjer se nahajajo služkinje letno, na upravo pod »Pridna Slovenca«.

Pisarniška moč
za ekspedit, z 1½ letno prakso, večje tudi pakiranja, sortiranja in vseh s tem zvezanih pisarniških del ter strojeopisja, išče primerno službo s takojšnjim nastopom. — Cenj. ponudbe na upravo »Slov.« pod: »Vojaščinu prost« št. 12.210.

Pridna dekla
poštena, želi službo na deželi, in sicer v hiši, kjer bi lahko imela pri sebi 8 letno deklico. Nastop z novim letom. Ponudbe na oglasni odd. »Slovenca« pod »Pridna dekla«.

Kuharica
starejša in poštena, išče službo, najraje v župnišči. — Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju.

Sirar
dobro izučen v vseh mlečnih izdelkih, želi stalno mesto. Naslov v upravi pod »Sirar«.

18 leten mladenič
z dobrimi spričevali išče službo sluge, hlapca h konjem ali podobno. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.712.

Kuharica
išče samostojno in mirno službo. Pismene ponudbe pod »Dobra kuharica 40« upravi v Mariboru.

Službo dobe

Vajenca
sprejemem za pekovo obrt. Hrana in stan pri moštru. Drugo po dogovoru. Karel Bele, pekarski mojster, Rožna dolina, cesta II, št. 14, Vič.

Knjigovodjo
ali knjigovodkinjo išče hotelsko podjetje za stalno namestitev. Obvladati mora toplovalne naprave, električna dvigala, električno instalacijo. Ponudbe pod »Točnost« št. 12.383 na upravo lista.

Ključavničarja
instalaterja, išče veliko hotelsko podjetje za stalno namestitev. Obvladati mora toplovalne naprave, električna dvigala, električno instalacijo. Ponudbe pod »Bodočnost« št. 12.382 na upravo lista.

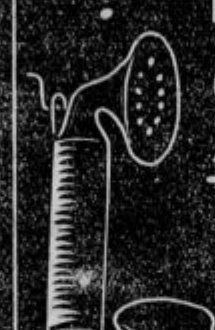
Sobarica
v starosti 20—30 let, poštena in solidna, čedne in zdrave zunanosti, perfektno zmožna likanja, serviranja in pospravljanja, z večlet. spričevali v boljši hiši, za mesečno plačo 500—600 Din, se sprejme v zelo odlično hišo. Naslov v oglasnem oddelku Slovenca pod št. 12.715.

Magistra farmacije
epretnega, ki je odslužil vojske (ne starejšega od 32 let), z znanjem nemškega jezika, sprejemno. Mesto stalno. — Pismene ponudbe s fotografijo je poslati Angleški drogeriji, Knez Mihajlova 33, Beograd.

Služkinja
samostojna, katere zna kuhati, ima rada otroke, snažna, krščanskega mišljenja, se sprejme k štirčlanski družini na Gorenjskem v stalno službo. — Naslov pove uprava Slovenca pod št. 12.707.

Krojači
Za konfekcijsko tovarno v Argentini se išče dva prirojenca in več dobrih krojačev. — Prednost se daje mlajšim močim. Ponudbe s točnimi podatki po možnosti s sliko na upravo pod »Januar 1931«.

KLICITE 2992

Oglasi
Naročnina
SLOVENEK
Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6

Dva potnika
za Kranjsko, dobra organizatorja za povečanje slik se sprejmeta. — »Mina«, Maribor, Pobrežje, Nasipna 16.

Trgovski pomočnik
se sprejme s 15. decemb. — Ponudbe pod »Mlajša moč« št. 12.776 na upravo »Slovenca«.

Učenca
za mesarsko obrt sprejemem. — Naslov v upravi Slovenca pod št. 12.791.

Vajenka
za šteparico, le dobro vzgojena, se sprejme. Naslov v upravi pod št. 12.773.

Strojnika
dobro izurjenega, takoj sprejemem. Jakob Škrbinc, strojno mizarstvo — Vizmarje, p. št. Vid nad Lj.

Vajenca
sprejme modna trgovina. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12.824.

Deklico
13—15 let, tudi siroto, išče uradniška družina v Srbiji. Vsa oskrba. Ponudbe pod: »December« na upravo »Slovenca«.

Služkinja (kuharica)
katere je zdrava, snažna in lepega vedenja, dobi takoj službo v Ljubljani. Znatni mora okusno kuhati meščansko hrano in snažno pripravljati hišna dela. Le dela zmožne se upoštevajo. — Naslov pove uprava lista št. 12.852.

Dve pletilji
se takoj sprejme. Naslov v upravi pod št. 12.848.

Poizvedbe
Izgubila sem

na praznik Vseh svetnikov popoldan od hotela Štrukelj do pokopališča srebrno damsko uro brez zapestnice. Najditelj naj jo proti nagradi odda v upravi »Slovenca«.

Zasluzek

250 Din na dan
zaslužite v Vašem okraju. Pišite tovarni Person, Ljubljana, Poštni predal 307. Znamko za odgovor.

4 do 5000 Din
mesečnega zaslužka dosežejo zastopniki s prodajo naših oblastv, odobrenih predmetov. Javiti se je z znamko za odgovor: Ekspozitura, Kolarčeva 3/I, Beograd.

V Sloveniji delati
je res užitek. Naši novi predmeti so za potrebe tukajšnjega prebivalstva kakor ustvarjeni. Najenostavnejša, cenena izdelava, veliko povpraševanje. Za agente trajen zaslužek. Katalogi gratis za vse. — Agentje naj stavijo ponudbe na Razp. »Omnia«, Ljubljana, Miklošičeva 14.

Objave

Naznanilo
Trg Vače naznanja, da se letošnji živinski in letni sejem na Vačah na dan sv. Andreja ne more vršiti radi nedelje in narodnega praznika, temveč se bo vršil dne 2. dec. 1930.

Zanesljive nasvete
po možnosti tudi odposredni, osebnih, rodbinskih, gospodarskih vprašanjih, usodi, nudi Posvetovalnica »Marstan«, Maribor, Koroška cesta 10. Vpis. 10 Din, tri znamke.

Terezija Kolenko
3 leta bivša babica v mariborski porodnišnici — naznanja cenj, damam, da je odprla privatno prakso v Videnrainerjevi ulici št. 15/II, in se jim toplo priporoča.

Dvignite
v upravi »Slovenca« ponudbe: Akademik, Bodočnost, Bolgari, Dobra moč, Dober sedlar, Dobra pozicija, Kavčija potrebna, Miren značaj, Pisalni stroj, Poštena, Pridna in poštena, Primerno obrestovanje, Primorje, Promet, Sreča, Točnost, Uspeh, Vestna prodajalka, Zastopniki, št. 11.167.

Radio

Radio
štiriceven, komplet in skoraj nov, zamenjam za dober pisalni stroj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.711.

Pozor! Radio aparat
5 cevni, komplet, jako ugodno prodam. — Naslov v oglas. odd. »Slovenca« pod št. 12.829.

Čitajte in širite
»Slovenca«!

Pouk

Šoferska šola
prva oblast. konc., Čamernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoslov.) — Tel. 2236 Pouk in praktične vožnje.

Reliefno vezanje
v krasnih barvah je baš za Vas! Pouk brezplačen. — Lindič, Ljubljana, Komenskega 36.

Šoferska šola
oblastveno koncesionirana, I. GABERŠČIK, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Bleiweisova 52.

Stanovanja

Lepo, prazno sobo
z elektriko in posebnim vzhodom oddam takoj. — Jež, Zrinjskega cesta 7/II.

Stanovanje
2 ali 4 sob, predsoba, kuhinja, kopalnice in 2 balkona takoj oddam. Solnčna lega. — Naslov v upr. Slovenca pod št. 12.811.

Zračno stanovanje
2 sobi in kuhinja z vsemi pritliklinami, elektriko in vodovodom in vrtom, na Ježici št. 91, poleg avtopostaje »Ruski car«, se takoj odda. — Dobnikar Ivan, Ježica.

Sobo
s posebnim vzhodom, študilnikom, elektriko in vodovodom se odda takoj v Rožni dolini, c. VIII/22.

Stanovanje
soba in kuhinja, oddam takoj. — Podutik 19 pri Ljubljani.

Stanovanje
2 sobi, kuhinja in pritlikline, oddam s 1. dec. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12.668.

Stanovanje
2—3 sob s kuhinjo, se odda pod Rožnikom, Večna pot 17. — Poizvedbe od 13—16.

Stanovanje
komfortno, obstoječe iz treh sob, kuhinje, kopalnice in drugih pritliklin, se takoj odda. Naslov v upravi pod št. 12.820.

Veliko sobo
primerno za življenje, oddam v mestu. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.835.

Lepa soba
v sredini mesta se odda enemu ali dvema gospodoma. Naslov v upravi Slovenca pod št. 12.832.

Suho stanovanje
2 sobici 3×4 m, kuhinja, podstrešje, elektrika, vodovod, tramvaj, vrt, pralnica itd. za 450 Din takoj oddam. Kje, pove uprava »Slov.« pod št. 12.856.

Vnajem

Ulični lokal
s stransko sobo za urad ali v druge svrhe, v sredini Ljubljane se odda takoj (Franciška ulica 8). Ponudbe na: dr. B. Vouk, Zagreb, Mošinskijeva 18.

Gostilna
na prometnem kraju, se odda na račun takoj osebi, ki poseduje osebno gostil. pravico. Prednost imajo krojači, šivilje in pletilje. Kje, pove uprava »Slov.« št. 12.817.

Trgovina
z manufakturo, konfekcijo in galanterijo, dobro vpeljana — na periferiji Ljubljane — se odda v inventarjem v najem. Trgovina se odda z zalogo ali brez zaloge. — Ponudbe je poslati na upravo »Slovenca« pod »Sigurna eksistenca«.

V najem
se odda takoj malo posvetstvo v Vojniku. Vpraša se pri Elizabeti Pukmajster, Vojnik.

Dobro idoča pekarija
išče v najem. Ponudbe pod »Kapital« na razpogo št. 12.731 na upravo »Slovenca«.

Izvoz jajc
iščem takoj suho skladišče za prevzem jajc v raznih krajih Slavonije, Hrvatske in Slovenije. — Dobavitelji, kakor tudi trgovci, ki se pečajo s kupčijo z jajci, naj pošljejo svoj naslov na P. J. KLEFISCH izvoz jajc — Ptuj.

Mašancke in rdeča jabolka
kupi po najboljših dnevnih cenah Ekspozitura družba Matheis, Suppanz in drug, Maribor, Cvetlična ulica 18.

Opalograf
dobro ohranjen, kupim. — Ponudbe na upravo lista pod »Dobro ohranjen«.

Novak Ljubljana
KONGRESNI TRG ŠTEV. 15 NASPROTI NUNSKO CERKVE

NOVAK LJUBLJANA
KONGRESNI TRG ŠTEV. 15 NASPROTI NUNSKO CERKVE

Pekarija
se odda v najem nasproti velike tovarne na Jesenicah z inventarjem in stanovanjem. Poizve se pri Matku Bruner, Sava, Jesenice, Gorenjsko.

Gostilna
primerna tudi za lesnega trgovca, na prometnem kraju Slovenije, se išče v najem. — Naslov v upravi pod št. 12.727.

V najem ali na račun
prevzamem gostilno ali restavracijo z novim letom 1931. Reflektiram samo na prometnem kraju v Sloveniji. — Ponudbe na podružnico »Slov.« na Jesenicah pod: »Prometni kraj«.

Glasba

Nov koncert pianino
ceno proda radi selitve Zima, Stari trg št. 34/II.

Pianine »Dalibor«
(CSR) razstavljene na velesejmu le še par komadov za reklamno ceno 15.200 Din pri trdki Alfonz Breznik — Ljubljana, Mestni trg št. 3, na obroke od 400 Din.

Klavirji
Zaloga in izposojevalnica prvovrstnih klavirjev. — Strokovnjakovo popravilo in uglaševanje. — Nizke cene, tudi na obroke. — Tovarna klavirjev WARBINEK, Ljubljana, Gregorčičeva 5, Rimska 2.

Glasovir
skoraj nov, poceni napredaj. Naslov v upravi »Slov.« Maribor.

Kupimo
Staro pohištvo dobro ohranjeno, za več sob, kupim. — Naslov v upravi lista št. 12.714.

Vrednostne papirje
srečke, obligacije, delnice kupuje upravništvo »Merkur«, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/II, tel. 30-52.

Mašancke in rdeča jabolka
kupi po najboljših dnevnih cenah Ekspozitura družba Matheis, Suppanz in drug, Maribor, Cvetlična ulica 18.

Opalograf
dobro ohranjen, kupim. — Ponudbe na upravo lista pod »Dobro ohranjen«.

Mašancke in rdeča jabolka
kupi po najboljših dnevnih cenah Ekspozitura družba Matheis, Suppanz in drug, Maribor, Cvetlična ulica 18.

Opalograf
dobro ohranjen, kupim. — Ponudbe na upravo lista pod »Dobro ohranjen«.

NOVAK LJUBLJANA
KONGRESNI TRG ŠTEV. 15 NASPROTI NUNSKO CERKVE

Deske
III. vrsta, jelka, smreka, kupujem stalno proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe s ceno franko meja via Postumia. — Rudolf Zorč, Ljubljana, Gledališka ulica 12.

Les
okrogel za kolarje, brezov, bukov in jesenov, od 10 do 12 cm debeline in 3½ do 6 m dolžine. Jesenov in javorjev les rezan od 30 do 100 mm. Kupim večjo množino. Ponudbe na Interreklam, Zagreb, Marovska 28 pod K-1543.

Bukovo oglje
suho, vilano, kupim več vagonov. Ponudbe z navedbo najnižje cene franko Zagreb na Interreklam, Zagreb, Marovska 28 pod K-1543.

Fotografski aparat
že rabljen, večji format, kupim. Ponudbe pod »Narava« 12.799 na upravo.

Avtomobilisti
in motociklisti pozor! — Kupujem avto- in motorne plašče, vsake količine. — Just Gostinčič, meh. delavnica, Maribor, Tattenbachova ulica 14.

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah CERNE, juvelir Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Fantka
2 leti starega, čedne zunanosti, oddam za svojo. Naslov v upravi »Slov.« Maribor.

Mlajša gospodična
se sprejme z vso oskrbo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.815.

Zandar, podoficirji
Kdo izmed gg. žandarmerijskih podoficirjev v Sloveniji bi hotel prostovoljno zamenjati enako mesto v Srbiji, Vardar. puk? Potni stroški se povrnejo. — Cenj. ponudbe na upravo »Slov.« pod št. 4250.

Telefon
odstopim na Miklošičevi cesti, Ljubljana. — Naslov v upravi pod št. 12.795.

Mizarski pomočniki!
Dotiskana je druga naklada strokovne knjige za mizarje »Dovršila dela v mizarstvu«. Vsled manjših stroškov pri drugi nakladi je cena znatno nižja in stane za pomočnike samo 20 Din, ako se pošlje denar naprej (lahko kar v pismu). Ta za mizarje prekoristna knjiga se naroča pri Rok Arhar, št. Vid nad Ljubljano.

Ako želite kupiti na obroke
obrnite se na Kreditno zadrugo detajlnih trgovcev r. z o. z. v Ljubljani, Cigaletova ulica 1 (zraven sodnije).

Najcenejša izvirna vina iz domačih zidanic

Prepotoval sem Belokrajino, Dolenjsko od Novega mesta do Krškega, Sromlje in Bizeljsko, ter se natančno informiral, kje leži kaka dobra kapljica. — Kupil sem od Kievevskih groščine g. Antona Ulma Rotandec, kateri je imel letos 24½% sladkorja in ki je bil preteklo leto v deželi, ki je najbogatejša v Evropi na vinu, v Barceloni, diplomiran s srebrno kolajno. — Poleg tega se mi je posrečilo dobiti to, kar je letos največja redkost, fino domato tralno pri g. Martinu Ogorelcu, Brezovica, Bizeljsko. — Fini cvček sem kupil tudi pri Kievevskih groščini, kakor tudi v Gadovi petli. — Kdor hoče že danes imeti užitek od domačega originalnega vina, naj poskusi pri meni letošnji fini lutomerski most in črna Bonovega burgundca, pa se bo prepričal, da pobiram po vseh gorah samo cvet. Domače reklamne klobase in pečeno vsak dan na razpolago, ker koljem dva prečiha tedensko. — Dobil sem veliko množino puranov in gosk, ki se bodo doma pitale in dneвно pekle. — Danes ob 15. uri pečeno jagnje na ražnju. — Piške še vedno porajam samo 7 Din. — Komfortno urejeno sobo samo 20 Din.

Priporoča se hotel in restavracija **PRI „BELEM KRANJCU“, KAJFEŽ** Florjanska ulica 4. — Telefon 26-25

Cenjenim čitateljem priporočamo sledeče Kranjske tvrdke

Janko Mišič Kranj, Glavni trg Izdeluje in prodaja lovsko oružje. — Popravila se sprejemajo.	Stanko Gratič Kranj, Glavni trg 179 Stavbeno in galanterijsko kleparstvo	Franc Perčič splošno mizarstvo Rupa - Kranj	Franjo Počnik Kranj Pralnica, ikalnice, kem. čistilnica, barvanje oblek
A. KERN d. o. o. z. o. z. z. o. z. Izdeluje najboljše kekse, deserte, biskvite, neapolitanke in vafelice. Tovarna odlik. z diplomami	MAINIK IN BITENC, KRANI Prodaja koles, gramofonov, plošč, igel ter raznih posameznih delov. Prodaja na obroke. Izdelovanje v raznih stavbah ključavnice, del: steklenice, ograje, okna in razne okrove. Montaža in smisla. ter avtomobilsko varjenje. Delo solidno po nizki ceni.	Joško Spenko meh. strojno pletilstvo. Ako hočete hitri zadovoljbi, kupite platinine iz prve roke. Cene nizke!	
Franc Strniša Kranj št. 130 Glavni trg hisa Kreditne banke prodaja „Jadran“ čevlje Vsakovrstna popravila čevljev in galoš.			
Stane Reboj Šivalni stroji, modno in galanterijsko blago. Velika izbira klobukov. Kranj	JURIJ POLLAK, KRANJ, FAROVSKA LOKA Strojno mizarstvo za stavbe in pohištvo. Strojna izdelava za zunanje mizarje.	Franc Janša konec. električno podjetje Kranj	
Zenini! Poročne prstane in druga lepa darila dobite najceneje pri B. RANGUS - KRANJ Velika zaloge svadbenih ur Lastna delavnica — Popravila se točno izvršujejo	Neveste! Poročne prstane in druga lepa darila dobite najceneje pri B. RANGUS - KRANJ Velika zaloge svadbenih ur Lastna delavnica — Popravila se točno izvršujejo	Mesarija pri „MATIČKU“ nasl. F. Lieber Prodaja mesa domačih pištanih volov, prašičev, telet koštrunov. Velika zaloge pristnih kranjskih klobas, salami, janski. Vsakovrstno prekajeno meso. Postrežba točna in solidna	
Hoteli „Stara Pošta“ Kranj Popolnoma novo zgrajeni, moderno opremljeni protorij centralna kurjava, tekoča mrzla in topla voda. Površna restavracija. Postrežba točna. Telefon 58. Avtogarage. — Postajališče vseh avtomobilskih prog.		„SLOVENE“ na razpolago vsak dan v tabakarnah Kerč, Kosmač in na kol dvorn, ter v trgovinah „Ilirija“, Knjšan, Golob i v I. del. kons. društvu	

Posestva

Posestvo
hisa z gospodarskimi poslopi in 4 johe zemlje, travnikov in njiv se za ceno 70.000 Din prodaja v lepi legi proti solncu, v središču Trbovelj. Naslov v upravi lista št. 12.842.

Enodružinska hiša
se prodaja s pritlikinami, vrtom 1000 m², zasajenim s prvovrstnim sadnim drevjem in trto. Vrt je obdan z lepo in močno cementno ograjo. Hiša leži na prijaznem kraju, poleg je avto-postaja, do žel. postaje je 7, do cerkve 10 minut. Cena po dogovoru. — Več se izve pri lastniku v Kamniku — Zaprice 30.

V priložnosti nakup priporočam realiteta pisarja Arzenšek, Celje, Kralja Petra cesta 22, v bližini mesta, na krasni legi, zelo lepo posestvo
25 orolov prvovrstnega zemljišča, z lepimi stanovaljskimi in gospodarskimi poslopi, za 450 tisoč Din. — Razen tega ima še mnogo drugih raznovrstnih posestev od 20 tisoč Din naprej napredaj.

Nova dvodružinska hiša
na prometnem kraju, 20 minut oddaljena od kolodvora, poceni na prodaj. Dopise je poslati na po-družnico »Slov.« v Celju.

Na prodaj so tri slavne parcele
v izmeri približno 800 m² vsaka in sicer tik mestne mitnice ob Dunajski cesti in neposredni bližini novo projektir. mestne osnovne šole. Pojasnila vsak dan razen nedelje med 11 in 2 uro pri Avg. Jenku, Gosposvetska cesta 7-I.

Prodaja vilo

enodružinsko. — Naslov v upravi lista št. 12.665.

Stavbna parcela
v izmeri 7000 m², se prodaja v bližini kolodvora št. Vid - Vižmarje. Parcela je pripravljena za tovarniško podjetje ali 5-6 manjših stavbišč. — Poizve se št. Vid - Vižmarje št. 100.

Njiva
14.735 m², oddaljena četrt ure od postaje Dev. Mar. Polje, napredaj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.816.

V letovišču
Gozd Martuljek, Kranjska gora, se prodaja lepa parcela za stavbo, 2000 m², ob drž. cesti, vodovod v parceli. Cena 20 Din za 1 m². Mrak Alojz, Gozd Martuljek, Kranjska gora.

Hišo
z gospodarskim poslopjem, ugodno za gostilno in trgovino, na prometnem kraju v bližini Medvoda, prodaja za 190.000 Din. — Naslov v upravi Slovenca pod št. 12.836.

Hiša in pekarna
z velikim vrtom napredaj v prometnem kraju v Ljubljani. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Lepa prilika«.

Prodajo

Pletilni stroj
št. 8/80, dobro ohranjen, in event. par drugih pletilnih strojev, se ugodno prodaja. M. Lazar, Ljubljana, Rimska cesta 21.

Za jesensko saditev
nudi v poljubni množini pritrilna drevesa vseh sort in nizke cepljene vrtnice Matko Marešič, Fa. Sever & Co., Ljubljana, Gosposvetska cesta 5.

Naprodaj

večja množina prvovrstne gline. — Naslov v upr. »Slov.« pod št. 12.666.

Puhasto perje
čisto čohano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštenu povzetju. L. BROŽOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja.

Premog, drva, koks
prodaja tudi na obroke Vinko Podobnik, Tržaška cesta št. 16. Tel. 33-13.

Premog
trboveljski, slezijski, angleški in koks dostavlja na dom »Ilirija« d. o. z., Dunajska cesta 46, Miklošičeva cesta 6. — Telefon 28-20, 25-95.

Žaganje in drva
odpadek od parketov oddaja v vsaki količini parna žaga Lavrenčič & Ko, Ljubljana, Vošnjakova ul. 16, za gorenskimi kolodvorom.

Med
cvetlični 1 kg . . . 17 Din
sajdov 1 kg . . . 15 Din
dobavlja v vsaki množini Mrak Valentin, čebelar v Notranjih Goricah, pošta Brezovica pri Ljubljani.

Motor
za vrtilni tok 220/380 voltov, 5 KS, na drsalne orodje, kompl. z natezalni, tračnicami, žaganjem, 3 poln. stikalom in valovalkami, v popolnem dobrem stanju, se prodaja. — Ogleda se lahko in ponudbe se sprejemajo pod »Motora«, Škofja Loka 36.

Najceneje kupite
Otomane . . . 550 Din
Vložke, tapece . . . 340 Din
Vložke, žične . . . 130 Din
Madrace . . . 240 Din
Divane . . . 1500 Din
Linoleum, zavese, afrike, žima v zalogi E. Novak, Maribor, Slovenska 24.

Štedilnik

velik, železen, poceni na prodaj v Domžalah, Bistriska ulica 4.

Med
Razpošiljam cvetlični med v pločevinastih škatljah po 5 kg za ceno 82 Din po povzetju. — V večjih množinah in kupčevi posodi in postavljen na kolodvor Bizovac po 12 Din za kilogram. Ant. Milčič, župnik, Brodjanec, p. Bizovac, Slavonija.

Prodajo
30-40 prav lepih 9-12 m visokih, za telegraf, droge uporabnih kostanjevih dreves po komadu na parju v Ljubljani pod Rožnikom (strelšči). Ponudbe sprejema dr. Adolf Kaiser, Ljubljana, Groharjeva ulica 8.

Ržena slama
napredaj. — Košir Anton, Stranska vas 8, Dobrova pri Ljubljani.

Indian scout
vožen 8000 km, napredaj za 12.000 Din. — Naslov pove I. Kaučič, mehanič. delavnica, Tržaška cesta.

Pozor, pletilje!
Dva pletilna stroja 8/60 zaradi bolezni prodam. — Babnik, Zg. Šiška št. 41.

Moško kolo
dobro ohranjeno, ugodno prodam. — Naslov v upr. Slovenca pod št. 12.857.

Chinchilla kunci
Več mladičev, 2 do 5 mesecev starih, prodaja Josip Laurič, Vransko.

Obrt

Proti izpadanju las
in boleznim lasišča je »Ines« edino uspešno sredstvo. 1 lonček 38 Din. »Ines«, Ljubljana, Mero-sodna ulica 1

Barvne tropine
in druga krmila nudi poceni Veletrgovina Jita in moka, A. VOLK, LJUBLJANA, Resljeva cesta 24.

Snežne čevlje
in galoše dobite stalno in v popravila se sprejema vseh vrst lepjenih izdelkov. Iv. Petrič, Cerknica.

Peči na žaganje
vseh velikosti in držaje za zastave. — Istočasno prodaj tudi kovaški meh. Ivan Zorko, Glince pri Ljubljani.

Peči na žagovino

najboljšega sistema in najbolj trpežne izdeluje in razpošilja na poskušajo brez vsakega rizika za stranko, ker plača tovarnino tja in nazaj tvrdka Rihard Jakelj - Slovenj-gradec.

Krasne tlakovce

za veže in cerkve, cementne cevi, ograje, nagrobne spomenike, stopnice itd. izdeluje Cementarna Gostinčar, Pešata, Dol pri Ljubljani.

Restavracija Port skalco

Mestni trg št. 11

toči pristna vina:

Dolenjsko belo 10 D
Dalmatinsko belo 12 D
Dalmatinsko črno 12 D
Haloško belo 16 D
Burgundec beli 20 D
Muškati Silvanec 24 D
Cviček Gadova peč 16 D
Dolenj. Portugalka 16 D

Vsako soboto sveže domače krvavice. Abonenti se stalno sprejemajo na izborni domačo hrano.

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri A. & M. ZORMAN Ljubljana, Stari trg št. 32.

Modroce

posteljne mreže, železne zložljive postelje, otomane, divane in tapetne izdelke nudi najceneje RUDOLF RADOVAN tapetnik, Mestni trg 13. Ugodni nakup morske trave, žime, cvilba za modroce in blaga za prevleke pohištva.

A. GOLOB & KOMP.

LJUBLJANA, Puharjeva ulica 3.

Izdelovanje emailiranih peči. Popravilo vseh vrst pločevinastih, emailiranih in Lucovih peči. Splošno kleparstvo, instalacija strelovodov. Zaloge samotne opeke. Cene konkurenčne.

POSTELJNE ODEJE

ročno delo, na debelo, le za trgovce, priporočam — M. GAJSEK, MARIBOR, Glavni trg 1. Zahtevajte cenik!

Modroce

peresnice, otomane, divane (patent), fotelje, salonske in klubske garniture dobite najsolidneje pri

SAJOVIC Ljubljana, Stari trg 6

5 preizkušeni
se izvrši pri vsaki partiji melema, predno gre v promet

Uspeh v 4 dneh

MELEM LAMICO

„Smrt žuljem“ odpravlja žulje, bradavice, trdo kožo. Siguren učinek brez bolečin. Ne ovira pri hoji. Dobi se povsod.

LAMICO drogerija BEOGRAD Knez Mihajlova ulica 14

PEČI

VELIKA ZALOGA

SAMO

Ing. GUZ ELJ

LJUBLJANA - SISKI

Doljaskova ul. 4 — Celovška 58

Telefon 3252

Širite »Slovenca«

TRETORN

Sigurno zdravilo za lase!
Za resničnost spodaj navedenega imamo žive reklame in zahvale, poleg tega je dobil letos na razstavi v Parizu prvo in največjo nagrado Grand Prix z zlato medaljo. To je pomada MICHEL zdravilo za lase, ki ustavi izpadanje in sivenje las, odstrani prhljaj, srbenje, krastice in lišaje. Povrne in pozone nove naravne lase, ozdravi lasno tkivo in »žerm«.
Pešila po povzetju za vse banovine Depot za Jugoslavijo MICHEL Kosmajška št. 1. Beograd. Prodaja angleška drogerija, Knez Mihajlova 53. Tel. 27-95 in lekarna Delini Knez Mihajlova 1. Beograd.
Doze veljajo Din 115—, 150—, 185— in 290— Doze so pripravljene, kolikor je večja, toliko je močnejša; kakor ima kdo obolelo lasno tkivo in »žerm«. Kdor uporabi dozo za Din 290— a ga slučajno ne bi popolnoma zadovoljila, dobi v depotu isto količino zastoj. Poština na Vaše stroške.
Navodila za uporabo so v vsakem paketu tiskana.
Prodaja za Slovenijo: Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova ul. 5

Samo 290 Din

plašč iz gladkobarnega sukna!

Samo 230 Din

plašč iz modnovzorčnega sukna!

Samo 780 Din

moderni plašč iz finega velurja!

Razpošilja

Trgovski dom

Stermecki, Celje št. 18

Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar

Novi, veliki, ilustrirani cenik z več tisoč slikami se pošlje na zahtevo vsakemu zastoj!

Prva celotna izdaja!

Doktorja Franceta Prešerna

zbrano delo

Cena Din 40—, eleg. vezana Din 55—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

TRETORN

galoše in čevlji za sneg

kupujejo vsi, ki cenijo svoj denar in varujejo svoje zdravje. Kupite tudi Vi še danes znamko

TRETORN

ker je najboljša.

Marija Meserko roj. Šturm

po dolgi mučni bolezni, previdena s svetimi zakramenti za umiranje, danes dne 8. novembra ob pol 7 zvečer.

Pogreb nepozabne rajnice bo v ponedeljek 10. novembra ob 3 popoldne iz hiše žalosti, Stari trg št. 2.

V Ljubljani, dne 8. novembra 1930.

Vekoslav Meserko, soprog, Ivan Šturm, oče, Rudolf, brat.

ZALUJOČI OSTALI

Zahvala

Za prejele dokaze iskrenega sočutja ob smrti naše nepozabne mame itd., gospe

Marije Levar roj. Lovko

se vsem topla zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo č. duhovščini za večkratne obiske in tolažbo, št. Jakobski Marijini družbi ter vsem prijateljem in prijateljicam za poklonjene vence in častno spremstvo ter vsem, ki so pokojnico spremili na njeni zadnji poti.

V Ljubljani, dne 8. novembra 1930.

ZALUJOČI OSTALI

Zahvala

Za prejele dokaze iskrenega sočutja ob smrti naše nepozabne mame itd., gospe

Marije Levar roj. Lovko

se vsem topla zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo č. duhovščini za večkratne obiske in tolažbo, št. Jakobski Marijini družbi ter vsem prijateljem in prijateljicam za poklonjene vence in častno spremstvo ter vsem, ki so pokojnico spremili na njeni zadnji poti.

V Ljubljani, dne 8. novembra 1930.

ZALUJOČI OSTALI

Zahvala

Za prejele dokaze iskrenega sočutja ob smrti naše nepozabne mame itd., gospe

Marije Levar roj. Lovko

se vsem topla zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo č. duhovščini za večkratne obiske in tolažbo, št. Jakobski Marijini družbi ter vsem prijateljem in prijateljicam za poklonjene vence in častno spremstvo ter vsem, ki so pokojnico spremili na njeni zadnji poti.

V Ljubljani, dne 8. novembra 1930.

ZALUJOČI OSTALI

Zahvala

Za prejele dokaze iskrenega sočutja ob smrti naše nepozabne mame itd., gospe

Marije Levar roj. Lovko

se vsem topla zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo č. duhovščini za večkratne obiske in tolažbo, št. Jakobski Marijini družbi ter vsem prijateljem in prijateljicam za poklonjene vence in častno spremstvo ter vsem, ki so pokojnico spremili na njeni zadnji poti.

V Ljubljani, dne 8. novembra 1930.

ZALUJOČI OSTALI

Zahvala

Za prejele dokaze iskrenega sočutja ob smrti naše nepozabne mame itd., gospe

Marije Levar roj. Lovko

se vsem topla zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo č. duhovščini za večkratne obiske in tolažbo, št. Jakobski Marijini družbi ter vsem prijateljem in prijateljicam za poklonjene vence in častno spremstvo ter vsem, ki so pokojnico spremili na njeni zadnji poti.

V Ljubljani, dne 8. novembra 1930.

ZALUJOČI OSTALI

Zahvala

Za prejele dokaze iskrenega sočutja ob smrti naše nepozabne mame itd., gospe

Marije Levar roj. Lovko

se vsem topla zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo č. duhovščini za večkratne obiske in tolažbo, št. Jakobski Marijini družbi ter vsem prijateljem in prijateljicam za poklonjene vence in častno spremstvo ter vsem, ki so pokojnico spremili na njeni zadnji poti.

V Ljubljani, dne 8. novembra 1930.

ZALUJOČI OSTALI

Zahvala

Za prejele dokaze iskrenega sočutja ob smrti naše nepozabne mame itd., gospe

Marije Levar roj. Lovko

se vsem topla zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo č. duhovščini za večkratne obiske in tolažbo, št. Jakobski Marijini družbi ter vsem prijateljem in prijateljicam za poklonjene vence in častno spremstvo ter vsem, ki so pokojnico spremili na njeni zadnji poti.

V Ljubljani, dne 8. novembra 1930.

ZALUJOČI OSTALI

Zahvala

Za prejele dokaze iskrenega sočutja ob smrti naše nepozabne mame itd., gospe

Marije Levar roj. Lovko

se vsem topla zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo č. duhovščini za večkratne obiske in tolažbo, št. Jakobski Marijini družbi ter vsem prijateljem in prijateljicam za poklonjene vence in častno spremstvo ter vsem, ki so pokojnico spremili na njeni zadnji poti.

V Ljubljani, dne 8. novembra 1930.

ZALUJOČI OSTALI

Zahvala

Za prejele dokaze iskrenega sočutja ob smrti naše nepozabne mame itd., gospe

Marije Levar roj. Lovko

se vsem topla zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo č. duhovščini za večkratne obiske in tolažbo, št. Jakobski Marijini druž

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiu)

Obrestovanja vlog, odkup in prodaja vsake vrste vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzne naročila, oredulmi in krediti vsake vrste, eskomoti in inkaso menic ter nehalile v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd.
Bračljapku: Kredit Ljubljana
Tel. 2040 2457 2548: interurban 2706 2806

Oč dobrega najboljšje je le
Gritzner - Adler - Kayser
šivalni stroj in kolo

elegantna izvedba — najboljši material
URANIA
pistalni stroj
v 3 velikostih

Novost
Šivalni stroj
kot damska pisalna miza

Le pri
Jos. Petelinc, Ljubljana
TELEFON INTERURB. 2913
Zmerne cene, tudi na obroke

Cenj. občinstvu se v ljubežno naznanja, da je na novo otvoren

trgovina z mlekom

vsemi mlečnimi izdelki in pecivom. Priporoča se cenj. občinstvu, posebno pa bližnjim odjemalcem, za obilen obisk z zagotovilom točne in solidne postrežbe.

Mlekarna in slaščičarna,
Ljubljana, Dunajska cesta 17.

Autotaksi M. Hočevar
Novo mesto-Kendija Telefon št. 18

VATA

tudi po 50 kg bale, vedno na razpolago. Zahtevajte vzorce in cenik! - TOVARNA VATE, Maribor, Dravska ulica 15.

Veliko delo ljubezni

izkazuje svojim dragim rajnim, ako pošljete v njihovem imenu eno opeka za zidavo novega »Doma sv. Terezije«, na čegar dovršenje čaka veliko število ubogih otrok. — Vsakdanja molitev nedolžnih otrok in mesečne svete maše za dobrotnike, bodo po Božji dobroti tudi pokojnim v tolažbo. — Na željo se pošlje ček.

Dom sv. Terezije Deteta Jezusa za zapuščene otroke
Zagreb, Vrhovec 35.

Petsobno stanovanje

se odda s 1. februarjem v novi palači »Vzajemne zavarovalnice« na Miklošičevi cesti v Ljubljani. Po dogovoru s sedanjim najemnikom, ki mora zaradi zdravljenja nujno odpotovati iz Ljubljane, pa je možna takojšnja vselitev. — Informacije daje ravateljstvo »Vzajemne zavarovalnice«.

Ogledala

seh vrst, velikosti in oblik

Steklo

zrcalno 6—8 mm, malinsko 4—6 mm, portalno, lezast, alabaster itd.

Spectrum d.d.

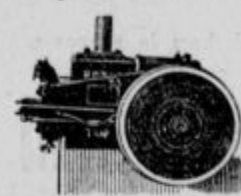
Ljubljana VII — Telefon 23-43
Zagreb Celovška 81 Osijek

Dr. SCHAEFERJEV EPILEPSAN
proti

epilepsiji, krčem, padavici

že 15 let najbolje preizkušeno. — Dnevno dohaja mnogo priznalic. Pobjilija pojednala in razpisila: Lickarna sv. Stefana, Mr. M. Fister, OSLEK III.

Najzaneslivejši pomočnik

vsakemu poljedelcu in obrtniku je naš motor

ROBOT

stabilen ali prenosljiv od 3—14 HP

Prostejovske tovarne strojev

Wichterle & Kovářik d. d.
centralna zaloga v Vukovaru

Zahtevajte prospekte za gospodarske stroje WIKOV

Pozor gozdarji in trgovci!

Nabavite si prvovrsten izdelek sekir in plank, katere pošiljam po pošti. — Cene nizke. — Za vsak komad prevzamem garancijo. Trgovcem dajem popust. MATEV2 KRMELJ, Log, pošta Škofja Loka

Županstvo občine okolica Šmarje naznanja tužno vest, da je dne 7. novembra 1930 ob 10 dopoldne umrl njen dolgoletni župan, posestnik, načelnik načelstva Gospodarske zadruge, imejitelj reda sv. Save 5. reda, gospod

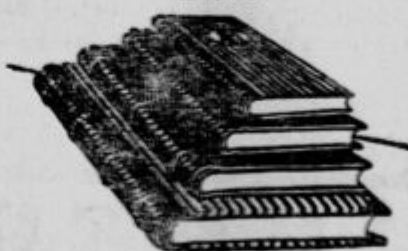
Jurij Golčman

Pogreb pokojnega se bo vršil v nedeljo dne 9. novembra 1930 ob pol devetih dopoldne iz hiše žalosti na župno pokopališče v Šmarju pri Jelšah.

Šmarje pri Jelšah, dne 7. novembra 1930.

Občinska uprava.

Usakoursne trgovske knjige, strace, mape, mofeze, herbarije, odjemalne knjižice, bloke, vezke i. t. d.

nudim po skrajno ugodnih cenah!
Na debelo! — Na drobno!

ANTON JANEŽIČ
Ljubljana, Florjanska št. 14
Knjigovoznica in čitalnica trgovskih knjig.

TUDI ZA VAS

Je izredne važnosti, da stalno zasledujete gospodarska in druga poročila v dnevniku »Slovenec« in pregledate tudi njegov oglasni del. Trgovcu in obrtniku, pa tudi poljedelcu je najboljši svetovalec »Slovenec«. Naroča se pri upravi v Ljubljani ali pri njenih podružnicah in zastopstvih

Pliučne bolezni so ozdravljive!

Pliučna tuberkuloza - Sušica - Kašelj - Suhi kašelj - Zastluzenje - Nočno potenje - Bronhialni katar Katar v grlu - Sluzni kašelj - Iznemik krvi - Vdihavanje krvi - Tesnoba - Astmatično hropanje Zbadanje i. t. d. so ozdravljivi!

Tisoče ozdravljenih!

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi umetnosti hranjenja

ki je že mnoge rešila. Ona pomaga pri vsaki načinu življenja, da se bolezen hitro odpravi. Telesna redina se poveča ter polahno popravljeno končno nastavi bolečine.

Resni močje zdravniške znanosti potrjuje prednost moje metode ter jo radi priporočajo. Čimprej začnete s mojim načinom prehranjenja, tembolje bo za vas.

Popolnoma zastoj dobite moje knjigo, iz katere boste črpali mnogo koristnega znanja. Kogar torej mučijo bolečine, kdor se hoče naglo osvoboditi svojih bolečin na temeljit in varen način, naj niše se danes.

Opetovano opozarjam, da prejmete popolnoma brezplačno, brez vsake zavaze s svoje strani moja polnopravna in bo Vas zdravnik gotovo pritril tempo

novemu načinu Vaše prehrane

ki jo označuje kot izborni prvi profesorji. V Vašem lastnem interesu je torej, da takoj pišete, in Vas bo nato vsak čas lahko postreglo moje osebno zastopstvo. Črpajte ponk in močno voljo za zdravje iz knjige izkušnega zdravnika. Vsebuje okrepitev in življensko usteho ter jemlje oči na vse bolne, ki se naimajo za sedanje stanje znanstvenega zdravljenja pljuč.

Moja naslov je: **Georg Fulgner, Berlin - Neukölln**

Ringbahnstrasse 24, Abl. 618 (Deutschland)

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli povodom prerane smrti našega drugega brata, gospoda

Karela Kalmusa

zasebnika

se tem potim vsem najiskrenejše zahvaljujemo. — Posebno zahvalo smo dolžni častiti duhovščini, darovalcem krasnih vencev in cvetja, pevskemu društvu Krakovo - Trnovo za v srce segajoče žalno petje, stanovskim kolegom in končno vsem prijateljem in znancem, ki so draga pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi poslednji poti. — Se enkrat vsem in vsakemu posebej: iskrena hvala!

Ljubljana, dne 9. novembra 1930.

žalujoči ostali.

KRASNE KODRE

neomejeno trajne pri vlažnem zraku ali potanju dosežejo dame in gospodje brez škarij kodrak s HELA-esenco za kodre. Tudi najlepši bubikopi se poiepsa s HELA, ker je nepotrebna vsaka ondulacija. Velik prihranek na času in denarju, pospešuje rast las, Vaša podoba Vas bo iznenadila. Takoj po uporabi obilo onduliranih kodrov, krasne izizure. Mnogo zabvalnic. Posebno gledališke umetnice so polne hvale. Cena 12 Din, 3 steklenice 25 Din, 6 steklenic 40 Din.

Dr. Nikol. Kemeň - Košice H - poštni predni 12/225 CSR

FELIKS SKRABL

modna in manufakturna trgovina

Maribor, Gosposka ulica 11

Cunje, ovčjo volno

staro železo, kovine, papir, kosti, krojaške in druge odpadke vseh vrst, kupi in plača najboljšje Arbeiter, Maribor, Dravska ulica.

Izmed sodobnih književnih izdaj so

dr. Ivan Pregljev izbrani spisi!

priznana tako po vsebini kakor po opremi na prvem mestu.

Vsak zvezek stane broširan Din 45 — elegantno vezan Din 60—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Dvokolesa

motorji, šivalni stroji, otroški in igračni vozički, pnevmatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franko.

»TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov LJUBLJANA, Karlovaška cesta šte. 4.

INSERIRAJTE V »SLOVENCU«!

Vsem srodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo žalostno vest, da je 7. novembra ob 2 po dolgotrajnem trpljenju, v 77. letu starosti za vedno zaspala v Gospodu naša ljubljena mama, oziroma stara mama, gospa

Ana Mlinarič

Pogreb se bo vršil iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče v nedeljo dne 9. novembra 1930 ob 8 zjutraj. Priporočamo jo v molitev.

Sevnica, dne 7. novembra 1930.

Žalujoče rodbine: Mlinarič, Traun, Kervina

Brez posebnega naznanila

Velour modni
ševski rips. pils
to damstne piase
Valika izbira nizke cene
M. MIKLAU „Pr. Štob“
Ljubljana, Kongresni trg št. 12
Ljubljana, Kongresni trg št. 12

Double modni
Kompara. sportni
za fine obleke in suknje
Velika izbira ugodne cene
M. MIKLAU „Pr. Štob“
Ljubljana, Kongresni trg št. 12
Ljubljana, Kongresni trg št. 12

Naznanilo

P. n. občinstvu sporočam, da sem preselil svojo knjigovodsko delavnico iz Sv. Florijana ulice št. 12 na Kongresni trg št. 12, poleg lekarne Bahovec. Zahvaljujem se vsem dosedanjim naročnikom in prosim za nadaljnjo naklonenost. Obenem se priporočam za nakup šolskih in pisarniških potrebščin ter okvirjev za slike.
Z odličnim spoštovanjem

Matko Pogačnik

Ljubljana, Kongresni trg št. 12.

OTOMANE

570 do 850

35 peres v sedežu, 4 v blazini po izbiri blaga stalno v zalogi

Sitar Karl, Wolfova 12 - Dvorišče

Zastopniki

za obročno trgovino z blagom za moške obleke, ki želi v Ljubljani otvoriti podružnico, se sprejmejo

Predstavijo naj se v nedeljo od 9.—12. ure v hotelu „Unionu“.

Več pove vratar.

Razpis

Stavbna zadruga »Prosvetni dom« v Novem mestu razpisuje

oddalo tesarskih del

pri gradnji doma. Potrebni pripomočki in pomoji se dbe v pisarni Ljudske posojilnice v Novem mestu, kjer je tudi vlagati ponudbe do včeraj 17. novembra 1930.

Pri oddaji del pridejo v poštev samo mestni tesarski mojstri. Stavbna zadruga lahko odda dela neglede na najnižjo ponudbo.

Načelnstvo.

Lovske puške

floberte, browning pištole, pištole za streljanje p-ov, lovske in ribiške potrebščine ima vedno v zalogi

F. K. Kaiser, puškar
Ljubljana, Kongresni trg 9

Hranilnica na Jesenicah

v župnišču naivarnejše hrane

Vaš denar

Urađuje vsak delavnik od 8.—12 in od 14.—17., ob nedeljah od 15.—17.

Jabolka

na debelo dobite pri **Gospodarski zvezi v Ljubljani**

L. Mikuš - Ljubljana
priporoča svojo zalogo težnikov solnčnikov in sprehajalnih palic
Popravila točno in solidno

Sadno drevje

jabolke, hruške, slive, češnje, orehe itd. dobite pri Drevesnici Josip Rosenberg, Maribor, Tržaška cesta št. 64. — Brzjaviti: Rosenberg, Maribor. Tel. interurb. 23-01. Tel. interurb. 23-01.

Zahtevajte cenik!

Plačilo III. in IV. obroka delnic privilegirane Agrarne banke d. d.

Plačilo III. in IV. obroka podpisanih delnic privilegirane Agrarne banke se ima izvršiti obenem in sicer v času od 1. oktobra do 30. novembra 1930.

Za vsako podpisano delnico mora delničar, ki je doslej plačal dva obroka, položiti Din 250—, oni pa, ki je plačal tri obroke, mora položiti Din 125— za vsako delnico v ime IV. obroka.

Ob priki plačila teh obrokov se bo delničarjem izplačalo 6% v ime akontacije dividende za prvo poslovno dobo, ki se zaključuje dne 31. decembra 1930.

Priporoča se prav posebna pažnja na določbo čl. 9. zakona o privilegirani Agrarni banki, ki se glasi: „Kdor v predloisanem roku ne izvrši naknadnega plačila, zapade ono, kar je že plačal, v korist bančnemu rezervnemu zakladu“.

Vplačila se izvrše neposredno pri banki ali pri njenih poverjenikih.

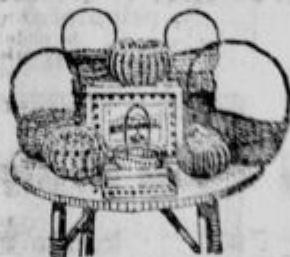
PRIVILEGIRANA AGRARNA BANKA D. D.

Član uprave:

Vojin M. Djurič

Predsednik:

Dr. Bogdan S. Marković

Fany Patik, umetno košarstvo
Radovičeva - Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 30

Izdeluje in dobavi najsolidnejše in najskrbneje izdelane garniture. — Razna stojala v priprosti in najfiniji izdelavi. Tržne torbice vseh vrst — košarice za kruh za bivanje, za papir, za igrače. Tase za serviranje peciva, sadja itd. Zaloga japonskih in kitajskih preprog. Pri odjemu na debelo specialne cene.

Pohišstvo vseh vrst od priprostega do najfinejšega izdeluje

JAKOB ŠKRBINC

splošno strojno mizarstvo

Vižmarje, p. Št. Vid n. Ljubljano

Ugodni plač. pogoji
Garantirano blago
Stavbeno mizarstvo

Naročajte SLOVENCA
najcenejši slovenski dnevnik

Ljudske knjižnice in založništvo Jugooslovenske knjižnice v Ljubljani: 29. zvezek: Svetleček, IZPOD GOVORNE 30. Din. 31. zvezek: Srečanje, NA POLJU SLAVJE, 28. Din. 32. zvezek: Dvojica, SVETI (The Lost World), 28. Din. 33. zvezek: Remiški, ZAGORSKI ZVONOV, 28. Din. 34. zvezek: Remiški, ZAGORSKI ZVONOV, 28. Din. 35. zvezek: Remiški, ZAGORSKI ZVONOV, 28. Din. 36. zvezek: Remiški, ZAGORSKI ZVONOV, 28. Din. 37. zvezek: Remiški, ZAGORSKI ZVONOV, 28. Din. 38. zvezek: Remiški, ZAGORSKI ZVONOV, 28. Din. 39. zvezek: Remiški, ZAGORSKI ZVONOV, 28. Din. 40. zvezek: Remiški, ZAGORSKI ZVONOV, 28. Din.

Hana Dominik:

Moč treh

Roman iz leta 1955.

»Nedelja, 16. maja. Nocoj sem govoril v spanju... Čas je, da napravim konec. Vendar jim utečem. Zračni mehurček v žilo in svobodni sem... Se danes, preden napoči noč. Rokaja... Silvester... zopet vaju bom videl.«

S tem so se zapiski končali. Dr. Glosin je premišljal. Jetniku so bili seveda odvzeli vsak nevaren predmet. Mož kakor Gerhard Bursfeld si je znal še vedno poiskati si različnih potov in sredstev, načeti žilo in si vpihniti zrak. Srčna kap, ki jo je poročilo navajalo za vzrok smrti, je bila dr. Glosinu docela jasna.

»Govoril sem zadnjo noč.« Samo te besede so ga vznemirjale. Gerharda Bursfelda je bilo težko hipnotizirati. Verjetno je, da je čutil hipnotični vpliv... med spanjem, instinktivno se je uprl in se pri tem zbudil. Tako je moglo biti. Dr. Glosin je skušal samega sebe prepričati, da je tako moralo biti. Vendar pa mu je ostal lahen dvom.

Lord Maitland je stopil v sobo, da vidi, kako gre njegovemu gostu.

»Ste vse našli, kar ste iskali?«

»Videl sem na svojo žalost, da so bila moja takratna prizadevanja zaman, da bi bil izkazal uslugo britski vladi... Žalibog. Danes bi izgledal svet drugače, če bi se bilo posrečilo. Gerhard Bursfeld je imel sredstvo, da bi lahko dvignil svet s tečajev. Vzel ga je v grob s seboj.«

Dr. Glosin je govoril besede počasi in opazoval vsako potezo in vsak izraz na lordu. Toda obličje tega je ostalo docela nespremenjeno.

»Tudi jaz sem pregledal stari akt. Naša vlada

se je tedaj mnogo bavila s tem slučajem. Kakor vidite, povsem zaman. Često so živeli ljudje, ki so si domisljali, da so iznašli Bog ve kaj. Ubogega norega bi bilo lahko mirno pustili pri njegovi gradnji železnice. Vsekakor sem vesel, da sem vam bil v tej zadevi na uslugo. Prosim vas, da računate z menoj, ako imate še kakšne želje.«

Dr. Glosin se je zahvalil. Da je njegovemu lordstvu skrajno hvaležen in da nima nobenih nadaljnjih želja. Ako njegovo lordstvo kdaj želi protiuslugo...

Preplaval je lorda Maitlanda z valom vljudnosti. Fraze so mu tekale z jezika, ne da bi sploh vedel, kaj pomenijo. Pri tem pa je dal svojemu poslušalcu z največjo muko sugestivni ukaz.

»Ako veš kaj o iznajdbi, potem povej.« Siloma se je trudil, da bi pri tem sam mislil na iznajdbo, zakaj poznal je nevarnost, da bi take misli učinkovale na njegovega poslušalca in bi jih ta ponovil kot lastne.

Lord Maitland je ostal miren. Vljudnostim Amerike je odgovoril z vljudnostmi Angleške. Govoril je enega je bilo prav tako brezpomembno ko govorjenje drugega. Tedaj je dr. Glosin vedel, da je bil vzel Gerhard Bursfeld svojo skrivnost s seboj v grob.

Pogoj, pod katerim je dal Erik Truwor svojo obljubo, je silil Silvestra k mrzlični delavnosti. Skoro se ni zmedel za čas in je delal dneve in jasne noči; vodila ga je ena želja, da bi izgotovil novi aparat in da gre iskat in si vzame k sebi, kar mu je bilo najdražje.

Neumorno je ustvarjal, dokler ni bil vlit zadnji komad, skovan zadnji napérek, vrezan zadnji vijak. Tedaj je izpustil vrtilo iz rok in se obrnil k Eriku Truworju: »Če bi ti vedel, v kakšnem obupu sem stal

tu in delal, če bi razumel moje sedanje veselje. Vendar ti... ti...«

»Ti...? Ne veš, kaj pomeni ljubezen, si hotel reči.«

Silvester je ujel trpkost naglas v sarkastičnih besedah.

»Ti, Erik? Ti, tudi ti...«

Silvester je umolknil. Videl je globoke gube, ki so razarale čelo Eriku Truworju. Torej je imel tudi Erik Truwor, ki se je zdelo, da je varen pred vsemi življenjskimi neugodami, skrivnost, skrito žalost.

»Odpusti, Erik, če sem se nehotoma dotaknil rane, za katero nisem vedel. Nisem mislil, da bi bilo tvoje jekleno srce kdaj občutilo žensko ljubezen.«

»Noben mož se ne rodi z jeklenim srcem. Kdor ga ima, ga je pridobil po bridkem razočaranju in odpovedi. Rana je zaceljena...«

Kakor bi govoril sam s seboj, je tiho nadaljeval: »Popolnoma zaceljena in ozdravljena od predvčerajšnjega jutra. Brez vznemirjenja in brez obžalovanja pripovedujem lahko danes o času, ko sem bil najsmrečnejši človek na zemlji... in potem najsmrečnejši... Bilo je v času mojega pariškega bivanja.

Obrekovalci so se lotili mojega ideala. Pozval sem obrekovalca na odgovor in ga smrtno zadel. Potem sem šel k svoji zaročenki. Zahteval sem pojasnila. Njeno opravičilo je zgrešilo moje srce. Vrnil sem ji prstan. Odšel sem iz Pariza, blodil sem po svetu.

Mnogo let je bilo treba, da sem zadobil zopet svoj mir. Danes mislim drugače o tem. Če bi danes... Čemu bi še govoril o tem.

Danes velja biti mož! Kar me danes zanima, kar mi polni glavo in srce, izločuje vsako misel na žensko.

Treba je zaleta, ki naj prekroji naš svet... Kadar se boš vrnil, kadar ti bo srce prosto skrbi, ti hočem povedati, za kaj nas je odločila usoda.«

TIVAR OBLEKE

za gospode od . . . Din 240'—790'
za dečke 11—16 let od Din 200'—420'
za otroke 3—10 let . . . Din 110'—160'
zimske kapuce od . . . Din 300'—750'
hlače Din 89'—150'

Ogled prost brez obveze nakupa! Samoprodaja v vseh večjih krajih.

V Ljubljani prodajalna
IVAN KOS, Sv. Petra cesta št. 23 in
Celovška cesta št. 63
v Kranju, Glavni trg št. 101

Gospodarji! Kmetje! Obrtniki!

Pravkar je prišel iz Angleške

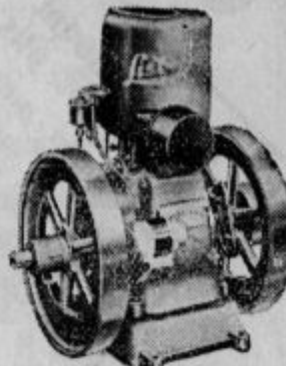
LISTER

in se Vam ponuja za hlapca!

Lister Vam reže krmo, mlati in melje žito, žaga drva, črpa vodo, dviga bremena, goni sploh vse gospodarske in obrtniške stroje brez prestanka vedno z enako močjo. Svoje delo opravi v najkrajšem času in nadomesti celo vrsto delavcev. V službi je zvest, vstrajen in dela neprestano pri največjem naporu vsaj 20 let! Bolan ni nikoli, je močan, tih in prime za vsako delo.

Zadovoljuje se s trdim ležiščem kjerkoli in ne rabi več kot nekaj žlic bencina na uro za delo, ki ga opravi jako močan konj. Le enkrat ga je treba kupiti, potem je Vaš, dela Vam skoraj zastopaj in se Vam tisočkrat izplača.

Lister-motor, ta najcenejša delovna moč je vedno na razpolago pri trdki

Franc Stupica
Izvoznik in zaloga poljedelskih strojev
v Ljubljani, Gosposvetska c. 1

Klobuki

A. JINKOVEC in **K. SOŠ**
LJUBLJANA MESTNI TRG

Budilke,
stenske in
žepne ure

kupite
najbolje in
najceneje
pri
H. Suttner
Ljubljana 2
Prešernova ul. 4

Lastna pro-
tokolirana to-
varna v Švici

Zahtevajte
cenik zastoj
in poštne
prosto

Budilke od Din 49'— naprej. • Budilke iz lesa od
Din 84'— naprej. • Stenske ure idóče 14 dni z
bitjem od Din 380'— naprej.

Proda se v vasi na Ptujem polju, v ravnini

velika kmetska hiša

zidana in z opeko krita, z velikim novim gospodarskim poslopjem, z dvema njivama dveh oralov, z enim travnikom 1½ orala, enim travnikom 3 oralov in enim travnikom ¼ orala ter s pravico do občinske gmajne, zemlje do 6 oralov. — Posvetje je pripravno za živinorejo. Leži 20 minut oddaljeno od glavne železniške proge, do Maribora je pol ure z vlakom. — Vprašati v pisarni advokata dr. Frana Irgoliča, odvetnika v Mariboru.

Ekspozitna hiša Last. A. Pristernik
Aleksandrova 19

„LUNA“

MARIBOR

Velika izbirna zaloga: nogavic, otroških, ženskih in moških sraj, spodnjih hlač. Pletenin: maje, puloverov, telovnikov - jastni izdelki. Čevlje za dom in telo- vadbo, snežne čevlje, dežnike, igrače.

Vezenine: čipke, svilene trake. Lastne vezenje, predtiskanje in pletenje. Vse vrste sukanca, prejee, igel, gumbov in raznega pribora za šivilje in krojače. Na drobno in na debelo!

Pohištvo

za opremo stanovanj in pisarn

Ivan Dogan
Ljubljana, Dunajska cesta št. 17
Ustanovljeno 1872. Telefon 32-61

Ugledna domača zavarovalnica

išče spretne, vztrajne in gibčne

POSREDOVALCE

za življenjsko zavarovanje. Stalna plača, dnevnice in provizije ter zagotovljena bodočnost. Izobraženci z obširnimi znanstvom v Ljubljani in vsej ostali Sloveniji naj pošljejo svoje pisme ponudbe z označbo referenc na upravo »Slovenca« pod št. 12.785.

JUGOSLOV. ELEKTRIČNA D. D.

BROWN BOVERI

PODRUŽNICA LJUBLJANA

izvršuje električne naprave ter vsa v to stroko spadajoča popravila

POZOR!

Naši pridelki in žetve niso dovolj dobre. ZADRUŽNA POSLOVALNICA v Mariboru priporoča kmetovalcem v dosego dobrih, visokih in kakovostnih pridelkov uporabo umetnih gnojil:

Apnenega dušika in Nitrofoskala — Ruše.

Sedaj pred jesensko setvijo naj ne zamudi nobeden kmetovalec svoje njive izorane za setev pšenice, gnojiti z Nitrofoskalom — Ruše, travnike dobro pobranaži in gnojiti z apnenim dušikom, ki vsebuje razen dušika tudi apno, ki ga skoraj vsaka zemlja potrebuje.

Vinogradniki!

Izvršite sedaj v jeseni jesensko kop in gnojite vinograde s specialnim Nitrofoskalom — Ruše za vinograde, ki vsebuje dušik, fosforno kislino in kali v razmerju 6:8:8. — Navodila o načinu uporabe, o potrebnih količinah, o rentabilnosti, dobaviteljih, uspehih in cenah daje

Zadružna poslovalnica v Mariboru.

Kmetovalci, izvršite naročilo čim prej, ker je setev ozimnih žit na pragu!

Naznanilo

Cenjenemu občinstvu naznanjava

otvoritev restavracije

v Prečni ulici 6

v soboto dne 8. novembra 1930.

Postrezala bova z gorkimi in mrzlimi jedili iz konjskega mesa in z dobrim vinom.

Se priporočata

Ivan in Marija Marinšek.

Za jesen in zimo

kupite vse oblačilne predmete najceneje pri trdki

I. N. ŠOŠTARIČ
Maribor, Aleksandrova cesta 13

POSTELJNINA

pohištvo, preproge, linoleum, zavese, odeje, modroce, vložke, tkanine za pohištvo, gradl za modroce in celotne garniture (opreme) za postelje itd. — Najboljše in najcenejše pri

KAROLU PREIS
MARIBOR, Gosposka ulica 20.
Cenike dobite brezplačno.

Pletenine

poceni prodaja ves teden

IVANKA ŠMALC

Ljubljana, Marijin trg.

Začetek prodaje 10. novembra. Velika izbira lepih pletenih oblek po neverjetno nizkih cenah.

VAŽNO ZA RESTAVRATERJE!

Cista, pristna, sortirana vina z Majskega vrha, letnik 1930, v najbolj-ših južnih legah pridelana, 19—21 stopinj sladkorja, ponudim najcenejše. Pretakana za dobavo začetkom decembra in sicer:

traminec z Majskega vrha 1930 za	Din 6.75
silvanec z Majskega vrha 1930 za	Din 6.50
mešano vino z Majskega vrha 1930 za	Din 5.75
mešano vino z Gorce 1930 za	Din 5.50

pro liter, franko kolodvor Ptuj, takojšnje plačilo, dokler traja zaloga.

ANTON JURCA, vinogradnik, Ptuj.

Spodnještarska ljudska posojilnica

Registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Mariboru

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoč račun ter jih obrestuje po najetši obrestni meri.

Daje posojila na hipoteke, poroštvo, zastave itd. - Izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle.

Štev. 3839. 12.772

Razglas

V založbi ministrstva za šume in rudnike je izšla knjiga

Šumarski zakoni i propisi

I. Deo — Zakon o šumama,

ki sta jo opremila s komentarjem, uredbami in s pravilniki gg. univ. prof. dr. Josip Balen in dr. svetnik dr. Stevan Sagadin. Knjiga vsebuje avtentičen tekst zakona z vsemi uredbami, pravilniki, odloki in formulariji, ki so v zvezi s tem zakonom; nadalje natančen komentar, v katerem so pojasnjene vse intencije, ki so vodile ne samo ministrstvo za šume in rudnike, temveč tudi vrhov. zakonodajni svet pri sestavi tega važnega narodno-gospodarskega zakona. — Delo vsebuje 320 tiskanih strani velikega formata ter je tiskano v latinici.

Cena elegantne v platno vezane knjige znaša 100 Din po komadu (obenem s poštino) ter se lahko naroči pri direkciji šum v Ljubljani.

Direkcija šum v Ljubljani, dne 5. novembra 1930.

Priporoča se prvi slovenski zavod

Vzajemna zavarovalnica

Ljubljana

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti

PODRUŽNICE:

Celje, Palača Ljudske posojilnice, Zagreb, Starčevićev trg 6, Sarajevo, Aleksandrova cesta 101, Split, Ulica XI. puka 22, Beograd, Poincareova 2

Zadružna Gospodarska banka d. d.

v Ljubljani (Miklošičeva cesta 10)

BRZOJAVNI NASLOV: GOSPOBANKA. TELEFON ŠTEV. 2057, 2470, 2979.

Vloge nad Din 480,000.000.—

Kapital in rezerve nad Din 16,000.000.—

PODRUŽNICE:

BLEJ	NOVI SAD	KRANJ	ŠIBENIK	MARIBOR
KOČEVJE	CELJE	SOMBOR	DJAKOVO	SPLIT

Kupuje in prodaja VALUTE, ČEKE, DE- VIZE, VREDNOSTNE PAPIRJE, Sates - deposits. — Borzna naročila — Prodaja srečlj

Izvršuje vse bančne posle naikvalitetneje.